

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 3

БЕОГРАД 1934 ГОДИНЕ

КЊИГА 2

XIV РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 20 ФЕБРУАРА 1934 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАЛИ:

Потпретседници:

ДР. АВДО ХАСАНБЕГОВИЋ

и

ДР. КОСТА ПОПОВИЋ

Секретар

МИЛАН МРАВЉЕ

Присутни г. г. Министри: Министар саобраћаја Лазар Радивојевић, Министар трговине и индустрије и заступник Министра шума и рудника Јурај Деметровић и Министар унутрашњих послова Живојин Лазич.

ПОЧЕТАК У 10,15 ЧАСОВА

САДРЖАЈ:

Пре дневнога реда: 1 — Читање и усвајање записника XIII редовног састанка;

2 — Саопштење о потврђеним законима: о општој конвенцији за систематизацију имовинских интереса бивше покрајине Истре и бивше трговачке и обртне коморе између Краљевине Југославије и Краљевине Италије; и Закона о допунском споразуму уз споразум о клирингу од 27 априла 1932 године између Краљевине Југославије и Швајцарске Конфедерације;

3 — Саопштење извештаја Сената о усвајању законских предлога: о изменама и допунама Закона о непосредним порезима, Закона о скупном порезу на пословни промет и Закона о порезу на нежењена лица и пореском ослобођењу лица са деветоро и више деце; о изменама и допунама Закона о државној трошарини; о изменама и допунама Закона о таксама; о накнадним и ванредним кредитима уз буџет државних расхода и прихода за 1933/34 годину; о изменама и допунама чл. 29, 34, 40, 43, 56 и 166 Царинског закона; о изменама и допунама у

Закону о исплати ратне штете, у Уредби о 7% инвестиционом зајму, у Правилнику о финансијској ликвидацији аграрних односа у Босни и Херцеговини и Закону о финансијској ликвидацији оштета за беглучке земље у Босни и Херцеговини;

4 — Саопштење одборских извештаја о законским предлозима: о споразуму о приступању преговорима за ревизију уговора о трговини и пловидби између Краљевине Југославије и Краљевине Италије; о међународној конвенцији о телекомуникацијама са додатком; о протоколу уз трговински споразум између Краљевине Југославије и Републике Немачке; о конвенцији која се односи на искоришћавање пруга редовног ваздушног саобраћаја између Краљевине Југославије и Републике Грчке;

5 — Саопштење извештаја Имунитетног одбора од 19 фебруара 1934 године;

6 — Саопштење о поновном конституисању одбора за проучавање законског предлога о заштити земљорадника;

7 — Саопштење интерпелација народних посланика: Стјепана Ваљавца и другова на Министра унутрашњих

послова о насиљу над сељацима срезова: Крапина, Преграда и Клањец; др. Милана Метикоша на Министра социјалне политике и народног здравља о смрзавању радника који је остао без преноћишта; др. Ивана Лончаревића и другова на Министра унутрашњих послова о терору државне управе за време општинских избора у Дравској бановини; др. Ивана Лончаревића и другова на Министра унутрашњих послова о преправљању изборних резултата приликом општинских избора у Дравској бановини; др. Милана Метикоша на Министра финансија о упропашћавању народне имовине због егзекутивне наплате порезе; др. Милана Метикоша на Министра трговине и индустрије о злоупотребавању Уредбе о заштити земљорадника од стране разних новчаних завода; Владимира Крстића на Министра просвете о неправилном размештају учитеља основних школа; Јосипа Стажића на Министра пољопривреде о извршењу прописа о аграрној реформи на земљишту града Сремских Карловаца; др. Милана Метикоша на Министра унутрашњих послова о тучи Илије Секића из Крчевика; др. Милана Метикоша на Министра шума и рудника о продаји дрва испод руке у Првобанској општини; Ристе Ђокића на Претседника Министарског савета о куповини луксузног аутомобила од стране бившег министра шума и рудника Павла Матице; др. Николе Никића и другова на Министре унутрашњих послова, правде, просвете и физичког васпитања народа о насиљу градског начелника др. Паје Шумановца, старешине Сокола, над Тонком Марас и одбијање траженог првенства;

8 — Саопштење извештаја Министра унутрашњих послова о одговорима на посланичке интерпелације;

9 — Отсуства народних посланика.

Говорници: Риста Ђокић, др. Иван Лончаревић, Министар унутрашњих послова Живојин Лазич.

Дневни ред: Претрес и усвајање у начелу, појединоста и коначно извештаја одбора за проучавање законских предлога: 1 — о предлогу закона о споразуму о приступању преговорима за ревизију уговора о трговини и пловидби између Краљевине Југославије и Краљевине Италије; 2 — о предлогу закона о међународној конвенцији о телекомуникацијама са додатком; 3 — о предлогу закона о протоколу уз трговински споразум између Краљевине Југославије и Републике Немачке; 4 — о предлогу закона о конвенцији која се односи на искоришћавање пруга редовног ваздушног саобраћаја између Краљевине Југославије и Републике Грчке.

Говорници: Известилац Стеван Ђирић (два пута), Фердо Шега, Мита Димитријевић, Милутин Станојевић (два пута).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Отварају XIV редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник прошлог састанка.

Секретар Милан Мравље прочита записник XIII редовног састанка.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Има ли каква примедба на записник? (Нема). Примедба нема, записник је примљен. Изволите чути потврђене законе.

Секретар Милан Мравље (саопштава): Г. Министар иностраних послова доставља Скупштини за њену архиву по један потврђени примерак Закона о општој конвенцији за систематизацију имовинских интереса бивше покрајине Истре и бивше трговачке и обртне коморе између Краљевине Југославије и Краљевине Италије и Закона о допун-

ском споразуму уз споразум о клирингу од 27 априла 1932 године између Краљевине Југославије и Швајцарске Конфедерације.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Ова саопштења примају се на знање. Изволите чути извештаје Сената.

Секретар Милан Мравље (саопштава): Сенат Краљевине Југославије извештава Народну скупштину да је усвојио у целости и без икаквих измена упућене му од стране Народне скупштине законске предлоге и то: На свом VIII редовном састанку, одржаном 12 фебруара 1934 године, предлог закона о изменама и допунама Закона о непосредним порезима, Закона о скупном порезу на пословни промет и Закона о порезу на нежењена лица и пореском ослобођењу лица са деветоро и више деце; предлог закона о изменама и допунама Закона о државној трошарини и предлог закона о изменама и допунама Закона о таксама;

На свом IX редовном састанку, одржаном 13 фебруара 1934 год.: предлог закона о накнадним и ванредним кредитима уз буџет државних расхода и прихода за 1933 и 1934 год.; предлог закона о изменама и допунама чл. 29, 34, 40, 43, 56 и 166 Царинског закона и предлог закона о изменама и допунама у Закону о исплати ратне штете, у Уредби о 7% инвестиционом зајму, у Правилнику о финансијској ликвидацији аграрних односа у Босни и Херцеговини и у Закону о финансијској ликвидацији оштете за беглучке земље у Босни и Херцеговини.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Ови се извештаји примају на знање.

Изволите чути одборске извештаје.

Секретар Милан Мравље (саопштава): Одбор за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима подноси Скупштини на решење своје извештаје: о предлогу закона о споразуму и приступању преговорима за ревизију уговора о трговини и пловидби између Краљевине Југославије и Краљевине Италије; о предлогу закона о међународној конвенцији о телекомуникацијама са додатком; о предлогу закона о протоколу уз трговински споразум између Краљевине Југославије и Републике Немачке; о предлогу закона о конвенцији која се односи на искоришћавање пруга редовног ваздушног саобраћаја између Краљевине Југославије и Републике Грчке. (Види извештаје у прилогу. Предлози закона одштампани у „Службеним новинама“ за 1934 г.)

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Ови су извештаји штампани, раздати г. г. народним посланицима и стављени на дневни ред данашње седнице.

Изволите чути извештај Имуниетног одбора.

Секретар Милан Мравље (саопштава): Имуниетни одбор подноси Скупштини на решење свој извештај донет на седници од 19 фебруара 1934 године о издавању суду народних посланика.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Овај ће се извештај штампати, раздати г. г. народним посланицима и ставити на дневни ред кад то Народна скупштина одлучи. Изволите чути конституисање одбора.

Секретар Милан Мравље (саопштава): Одбор за проучавање законског предлога о заштити земљорадника извештава да се поново конституисао

19 фебруара текуће године и изабрао за претседника г. Илију Михајловића, за потпретседника г. Стевана Ђирића и за секретара г. Николу Соколовића.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Ово се саопштење прима на знање. Изволите чути интерпелације.

Секретар Милан Мравље (саопштава): Стјепан Ваљавец и другови народни посланици, упућују интерпелацију на Министра унутрашњих послова о насиљу над сељацима срезова: Крапина, Преграда и Клањец. (Види прилог);

Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра социјалне политике и народног здравља о смрзавању радника који је остао без преноћишта. (Види прилог);

Др. Иван Лончаревић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Министра унутрашњих послова о терору државне управе за време општинских избора у Дравској бановини. (Види прилог);

Др. Иван Лончаревић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Министра унутрашњих послова о преправљању изборних резултата приликом општинских избора у Дравској бановини. (Види прилог);

Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра финансија о упорногачивању народне имовине због екзекутивне наплате порезе. (Види прилог).

Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра трговине и индустрије о злоупотребавању Уредбе о заштити земљорадника од стране разних новчаних завода. (Види прилог);

Владимир Ст. Крстић, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра просвете о неправилном размештају учитеља основних школа. (Види прилог);

Јосип Стажић, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра пољопривреде о извршењу прописа о аграрној реформи на земљишту града Сремских Карловаца. (Види прилог);

Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра унутрашњих послова о тучи Илије Секића из Крчевика. (Види прилог);

Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра шума и рудника о продаји дрва испод руке у Првобанској имовној општини. (Види прилог);

Ристо Ђокић, народни посланик, упућује интерпелацију на претседника Министарског савета о куповини луксузног аутомобила од стране бившег Министра шума и рудника г. Павла Матице и тражи да јој се призна првенство. (Види прилог).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Реч има народни посланик г. Риста Ђокић, да образложи свој захтев првенства за ову интерпелацију.

Ристо Ђокић: Господо народни посланици, ако је и по чему потребно да се још види да смо ми, бар извесни крајеви ове данашње Југославије, били робови Турака и Шваба, то се сигурно може вазда и вечито водети по нашем Министарству шума и рудника. Ово министарство као да не припада овој нашој државној заједници, као да не припада конструкцији ове наше владе која седи иза

наших леђа, но више личи на Султан-Хамидову Турску. Међу многим министрима, који су се у том Министарству изменили, мало их је честитих са којима се ми можемо похвалити. (Граја и узвици: О, о!) Један од ових Министара, који је најгори, а који је отишао, то је био г. Павле Матица. (*Драгутин Перко:* Не нападај ministre који су отишли!) Нападам их да се не повампире.

Господо народни посланици, Министар шума и руда г. Павле Матица, избегавајући и Закон о државном рачуноводству и један закључак седнице Министарског савета, на рачун једнога предузећа, које је са сто процената државно, а то је државно шумско предузеће Шипад, које је дужно Министарству као своје газди за таксу дрвета 24, 589.091 динара, које је дужно пословног и прометног капитала у суми око 15 милиона динара, које је дужно својим радницима за извршене послове преко 3 милиона динара, које не плаћа ни државну ни општинске таксе и порезе на територији свога пословања, дакле на рачун тога предузећа чије дуговање прелази преко 50 милиона динара усудио се министар г. Павле Матица да једним декретом, као татор тога предузећа, купи један луксузни аутомобил за 330.000 динара и да чак уведе инсталацију радиа у њему. (*Анте Ковач:* Да му та жена није донела у мираз?) Ја не знам шта му је жена донела у мираз али је ауто о коме је говор за државне паре купио. Уосталом ви сте секретар и члан друштва које пише и чита записнике у овоме Дому па то боље знате и молим да ми не упадате у реч. Предузеће је шумско и апсолутна је својина државе а тој истој држави дугује 50 милиона динара. Иако је то предузеће биланс свога пословања завршило за 12 милиона динара дефицита, ипак је г. Министар шума и рудника, као његов врховни татор, дозволио себи луксуз да купи тај модеран ауто. Кад смо причали и говорили да се наопако ради и кад је на сва црквена звона звонено да се у том Министарству шума и рудника наопако ради, кад смо говорили да се у рударству радницима дугују и не плаћају наднице, главни и врховни његов татор, Министар шума и рудника, купио је такав луксузан ауто себи, а на страну остале ствари које је наопако учинио.

Ја апелујем на г. претседника Краљевске владе да о томе поведе рачуна и да држави обезбеди губитак због луксуза једнога г. Министра, јер не само што се међу нама то критикује, него иза нас народ који суди наша дела. И зато предлажем да ову интерпелацију примите као хитну и о тој ствари расправљате. Јер кад смо ведро и отворено, поводом аграрне афере у Босни, казали: ко је крив нека иде на суд, — ја апелујем на вас да и једнога Министра, који је дошао из поповске породице на министарски положај, не браните него нека и он одговара.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Ова интерпелација упућена је на г. Претседника владе, који није овде. Пошто господин Претседник владе треба да се изјасни о хитности, то ћемо о овом питању расправљати на другој седници. Изволите чути даље интерпелације.

Секретар Милан Мравље (саопштава): Г. др. Никола Никић и другови, упућују интерпелацију на г. г. Министре унутрашњих послова, правде,

просвете и физичког васпитања народа о насиљу градског начелника др. Паје Шумановца, старешине Сокола, над Томком Мараст и тражи да јој се призна првенство. (Види прилог).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Има реч г. др. Иван Лончаревић да образложи тражено првенство.

Др. Иван Лончаревић: Кад смо, господо, пре извесног времена дознали да је у Крижевцима смењен начелник Милан Маргулит, морам искрено да кажем, ми смо се обрадовали и то смо се обрадовали најпре зато што смо мислили да у томе смењивању имате имало и наше заслуге. Затим смо се обрадовали зато што смо мислили да смо ипак једанпут дочекали да се министарска савест г. Министра Жике Лазића пробудила. (Жагор и протести код већине). На крају, господо, и зато што смо помислили да ће од сад, кад ће министарска савест г. Жике Лазића пробудила, све ствари кренути на боље, кад се је могао да отресе свога најопаснијег и најподмуклијег непријатеља непотизма.

Кад се г. Министар унутрашњих послова усудио споменути шурака активног министра г. др. Ханжека, онда смо с правом помислили, да ће се сада лако отрести свога кума, среског начелника у Новој Градишци. (Министар унутрашњих послова Живојин Лазић: То није тачно)... а тако исто среског начелника у Кутини, Саве Николића, и градског начелника у Винковцима, др. Паје Шумановца, о коме се до данас ни са које стране ништа лепо ни добро није чуло. Од тога времена прошло је доста дуго, а, осим Милана Маргулита, све друго остало је по старом. Министарска савест г. Жике Лазића, као да је опет пала у летаргичан сан; из кога га ни вриска, на мртво име испребијаних грађана у Карловцима, нити Славонаца у Новој Градишци и Броду, а камо ли запомагање винковачких грађана, не може да пробуди.

Како је дуго времена прошло од смењивања Милана Маргулита, природно је; да су винковачки грађани постали нестрпљиви. Кад се, осим тога, почело претресати, шта је све урадио Милан Маргулит, а шта њихов начелник др. Паја Шумановац, дошло се до уверења, да је Милан Маргулит спрам Шумановца, био прави политички и административни анђео, па је ипак смењен, док је др. Паја Шумановац остао на своме месту. Милан Маргулит није, господо, као њихов начелник др. Паја Шумановац, градско земљиште поклонно својој жени, а она га даље одмах препродала. Исто тако није као др. Паја Шумановац, преварио државу за порез на своју плату и тантијему у Градској штедионици. Кад је требало платити порез, онда је у Градској штедионици био исказао чисту добит 4000 динара, а кад је требало узети тантијему од чистог добитка, онда је добитак био исказан за 400.000 динара. Није својим пријатељима удешавао лифериције, а још мање Градску општину запарнично изгубљеном парничном и парничним трошковима са Ганцом Д. Д. за 130.000 динара, као што је све др. Паја Шумановац учинио. Напокон, Милан Маргулит није оптужен кривичном тужбом државног тужноца у Осијеку, као што је др. Милан Шумановац, а ипак је Милан Маргулин смењен, а Паја Шумановац увек је на своме месту (Душан Живојиновић: А што га браниш?!). Не браним га, видећете зашто ја тако говорим.

Кад је тако лако, г. Министар унутрашњих послова сменио г. Милана Маргулита, а поред поразних извештаја својих генералних инспектора и поред наших свакодневних протеста, ипак на начелничком положају оставио др. Пају Шумановца, није, господо, никакво чудо што је овај на крају тако гнусна дела починио, да је са начелничке столице ових дана одлетео равно у апс.

Ето, господо, због чега тражим хитност и првенство наше интерпелације! У интимном друштву винковачког градског начелника избила је наиме пре неколико дана дворска урота и завера.

Претседник националне омладине винковачке и окружни соколски начелник, гимназијски наставник Барбарић Анте известио је Средишњи одбор Народне одбране у Београду о раду др. Паје Шумановца са мишљењем да је он народном јединству и консолидацији политичких прилика у Винковцима на очиту штету.

Да се освети Барбарићу Анти дозвоа је др. Паја Шумановац к себи предњака соколског нараштаја 18-годишњу девојчицу Тонку Марас и покушао је наговорити, да му потпише изјаву, да ју је др. Анте Барбарић обешчистио. Када, господо, природно, није успео у томе, овај штићеник Господина Жике Лазића, није малаксао. Понудио је овоме предњаку Сокола Тонки Марас да потпише изјаву да је Барбарић Анте члан Хрватске сељачке странке пок. Стјепана Радића и да је више пута говорио да ће Хрвати добити и мимо Београда и против Београда сва своја народна и политичка права која им припадају. То је учинио, господо, зато, што је знао, да се денунцијатским путем кроз Министарство г. Жике Лазића најлакше премештају, уклањају професори и уопште чиновници Хрвати...

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Молим Вас, господине посланиче, да бирате изразе и да скратите ваш говор, задржавајући се само на објашњавању хитности.

Др. Иван Лончаревић (наставља): Ја објашњавам хитност. Када ни овако, господо, није успео, онда је овај штићеник г. Жике Лазића открио праве намере својих гнусних поступања: затражио је тело ове девојчице уз напомену да ће у томе случају одустати од свих својих махинација против Барбарића Анте. Када ни овако није успео онда је, господо, пустио у дејство своју инквизицију. Из суседне собе упао је преобучен униформисани полицајац кога је он претставио овој девојци као шефа полиције. Они су заједно, господо, затражили од те девојке да потпише све оне изјаве које сам мало пре споменуо. Када нису успели онда су, господо, ту девојку ухватили, скинули је до паса голу и боли је иглама. (Гласови: То није истина! Протести и граја). То су доказали сведоци, то су лекарски налази и мишљења која се налазе у судским списима. Под нокте су је боли тражећи да потпише изјаве, које сам мало пре већ споменуо. (Гласови: То је лаж, то је немогуће. Бурни протести).

На крају је винковачки градски начелник и старешина Сокола, господо, извадио распеће и ту девојку заклео да неће никоме ништа говорити о ономе што је код њега у канцеларији доживела ни у полицији, ни у суду, ни у Министарству.

Ма да, господо, има већ десет дана, како је Министар унутрашњих послова сазнао за ово гну-

сно дело др. Паје Шумановца он се није ни макнуо, а камо ли да га је сменио. Сменио је Милана Маргулића који није ни из далека овака дела починио. Винковачки грађани...

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Молим вас да завршите.

Др. Иван Лончаревић (наставља): Завршавам. Због оваквих махинација дошли су на крају крајева до следећег уверења: лакше се југословенском режиму господина Жике Лазића решити начелника Хрвата у Крижевцима него начелника Србина у Винковцима. (Граја и протести. — Гласови: А г. Беланчић?) Ма да овај последњи није шурак активног министра као што је први шурак др. Ханжека, ма да се због Паје Шумановца није као што се због Милана Маргулића одупирао активни министар и претио оставком.

Да се не би, господо, којом несрећом из Винковаца даље ширило за југословенство овакво погубно уверење, да југословенском режиму Жике Лазића нису Хрвати једнаки Србима, ја тражим, господо, да Народна скупштина као политички суд пресуди, да ли у овој земљи на начелничком положају може и једнога часа остати човек који се на крају дугачкога ланца својих злочиња усудио да диже руку на душу и тело једне незаштићене девојчице која нема ни оца ни брата да му опи и без Народне скупштине и без министара и без суда мушки пресуде. (Граја и протести). А исто тако, господо, да Народна скупштина пресуди да ли на министарском положају треба да остане човек, који је небројено пута и са скупштинске говорнице и на министарској клупи, и у министарској соби па и на сокаку био упозораван и опомињан на рад оваквога начелника. (Граја и протести код већине). Због тога, господо, ја тражим првенство за ову интерпелацију.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Реч има господин Министар унутрашњих послова. (Пљескање).

Министар унутрашњих послова Живојин Лазић: Господо народни посланици, дозволите ми да са овога места одбијем оне тенденције које је г. посланик др. Лончаревић мени придао као да ја са министарског положаја водим неку племенску политику и да штитим претставнике појединих племена на штету других. (Одобравање и узвици: Врло добро!) То, господо, код мене никада није био случај, па ни у овој прилици. (Узвици: Тако је!) У винковачкој општини и пре садањег председника био је Србин као бирани претседник, па према томе није било никаквога разлога да се у томе правцу нешто мења са неком нарочитом намером.

Истина је да су ми господа скрећала пажњу на неке непаконите поступке др. Шумановца, али по свима тим претставкама и интерпелацијама које су они упућивали, вођена је истрага како од стране изасланика самога Министарства тако и од стране Краљевске банске управе у Загребу, и ни у једноме од тих случајева није се утврдило да је др. Шумановац учинио нешто противно закону. (Узвици из већине: То је скандал такво измишљање и клеветање! Др. Лончаревић: То није истина. Граја). Због тога, господо, ја до сада нисам имао објективних разлога да господина др. Шумановца смењујем са његовог начелничког положаја. (Гласови из већине: Тако је!) Сада, поводом овога

догађаја не стоји навод господина посланика др. Лончаревића да сам ја за овај догађај одавно сазнао, па да нисам ништа предузимао. Ја сам сазнао за то тек онда када је др. Никић тај случај у Финансијском одбору изнео и одмах онога момента чим сам отишао у канцеларију, наредио сам Краљевској банској управи у Загребу шта треба да уради која је одмах изаслала једног свога начелника, дакле једнога највишег свога органа, да извиди шта стоји у ствари. Ја нисам господо, знао за тај догађај зато што се је та госпођица тек једнајестого дана пријавила власти и суду од онога дана када се тврди, да су је боли иглама итд. Тада је и суд добио ту пријаву те је и он узео ствар у поступање.

И кад је господо, и суд ту ствар узео у поступање, ја жалим што не могу да примим хитност ове интерпелације. Јер и кад би била ствар готова, чим је она под судом, ја не бих могао одговорити пре судске одлуке, те да се иста не прејудицира. Зато не могу да примим хитност ове интерпелације.

Дозволите ми овом приликом да исправим наводе г. посланика као да је срески начелник Костић мој кум. Он нити ми је род нити кум. (Узвици: Охо, лаже!) До сада нисам имао никакве званичне тужбе и податке против тога среског начелника, ни да је учинио какве некоректности а камо ли друге кривице. Наредићу ипак да се провери његово држање и рад. Пре извесног времена, међутим, на глас да се ради да исти срески начелник буде премештен, дошла је једна депутација од стране народа, која је тражила да се он никако не премешта, јер је врло добар и на своме месту, и да је народ са њим задовољан. (Аплауз).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Прима ли Скупштина хитност ове интерпелације? (Не прима. — Др. Лончаревић: Молим за реч. Узвици: Нема реч! — Граја. Др. Лончаревић: То је скандал, Министар може да говори свашта, а ја не могу да исправим његове неистине.)

Господине Лончаревићу опомињем вас на ред. Пошто Скупштина не прима хитност, ове ће се интерпелације доставити надлежним г. г. министрима.

Изволите чути извештаје г. г. Министара:

Секретар Милан Мравље (чита): Министар унутрашњих послова извештава да ће одговорити кад прикупи потребне податке на интерпелацију народних посланика: Јосипа Стажића о раду градског начелника из Петриње, г. Матагића; Стјепана Ваљавца и другова о раду полицијских власти у Срезу крапинском; др. Милана Метикоша о застављању адвоката др. Брујића; др. Фрање Грубера и другова о раду управних и жандармериских органа у Купини; Ивана Лончаревића и другова о раду бирачких власти за време општинских избора у Дравској бановини; др. Николе Никића и другова о убиству Мирка Најдорфера; др. Ивана Лончаревића о поступку државних власти за време избора у Дравској бановини; др. Николе Никића и другова о раду др. Паје Шумановца и др. Милана Метикоша о нападу извршеном над Секиз Илијом из Крчедина.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Ови се извештаји примају к знању. Изволите чути отсуства народних посланика.

Секретар, Милан Мравље (чита): Г. Јозо Багинић, народни посланик, моли за 10 дана отсуства због временских непогода и г. Стјепан Бркић, народни посланик моли за 8 дана отсуства због болести у породици.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Одобрава ли Скупштина тражена отсуства? (Одобрава.) Отсуство је одобрено. Прелазимо господо на прву тачку дневног реда: Претрес извештаја одбора за проучавање конвенције о трговини и пловидби са Краљевином Италијом. Има реч известилац одбора г. Ђирић.

Известилац Стеван Ђирић: Господо народни посланици, одбор за проучавање међународних уговора поднео вам је четири предлога, према чему видите да у нашој трговинској политици опет има нових измена. Господо посланици, претпостављам да сте извештаје прочитали и да није потребно да их ја са овога места наново читам. И пошто је већ обичај с једне стране да се ти предлози пост фестум подносе Народној скупштини сви заједно и да се прикажу такође и у једној јединственој вези и као што је обичај да се такве ствари у Народној скупштини подносе после интерпелација, које Народну скупштину доводе у такво узбуђење, да их овакве прозачне ствари не занимају ни најмање као да није важно, док на против оштри напади на појединце у административној служби, кадри су да Народну скупштину занимају, што не би служило на част народним посланицима, — ја бих вас молио, без обзира на то да ли вас ово при том занима или не, да дозволите да довршим оно што ми је дужност и да прикажем бар онима које озбиљан рад ипак занима.

Господо, пре свега имате конвенцију са Краљевином Италијом. Ви знате да нас са Краљевином Италијом везује уговор о трговини и пловидби из 1924 г. а за тим допунски споразум уз тај уговор о трговини и пловидби од 25 априла 1932 г. До овога допунског споразума дошло се је на тај начин што Краљевина Италија није била задовољна са дотадашњим резултатима трговинског уговора, који смо имали с њом. Она није била задовољна из два разлога. Прво, што изгледа да је у Италији политичка тенденција да се у увозу животних намирница, житарица и стоке потпуно ослободи, или бар до крајњих могућности ослободи зависности од страних држава, а други је разлог био што Италија није била задовољна резултатима трговинског уговора тај, што је у то доба већ наступила привредна криза у велико, па су многе државе покушале, као што знате, а међу њима и Италија, да се бране од те кризе и да је преброде на тај начин што би више обезбедиле своје рођене производе. Иако смо ми, господо народни посланици, као што видите, пре две године с Италијом склопили допунски споразум, Италија није ни овога пута задовољна са резултатима и тражила је нове преговоре да би неке ставове изменила. О томе не мислим сада да говорим, јер не лежи пред нама тај нови споразум, већ о овој конвенцији, коју смо склопили разменом писама између нашег посланика у Риму и државног подсекретара Краљевине Италије у Министарству иностраних послова. У овој конвенцији има свега једна једина промена. Она је такође непозната, јер се тиче само онога рока, у коме има дејство

отказ. По досадашњој конвенцији ми смо имали право да откажемо споразум 1 јуна прошле године са дејством после шест месеци т. ј. 1 децембра би у томе случају наступило безговорно стање. Краљевина Италија је инсистирала на томе, да не отказујемо ни ми ни она 1 јуна, него 1 октобра, али с тим да тај отказ има дејство после два месеца дакле опет 1 децембра, као да је тај отказ био пре 6 месеци. Тиме се хтело да се добије у времену да се воде преговори, који су већ завршени и који ће доћи пред Народну скупштину да их она накнадно одобри. На тај начин је дошло до отказа, а ова конвенција садржи и то да, ако отказ не дође, споразум траје и даље, али може да се откаже са дејством од два месеца. Изгледа, у колико сам обавештен, овај нови уговор ступиће на снагу 1 марта 1934 г. Сва је ствар била у томе, да се дође до новог споразума а да не наступи неуговорно стање и с тога мислим, да ову конвенцију с Италијом можемо примити.

Друга конвенција, господо народни посланици, то је наш споразум са Републиком Немачком. Тим споразумом ми добијамо извесне контингенте сувих шљива и шарапа да извеземо у Немачку. Ствар дакле, овако просто приказана, на први поглед изгледа да има специјалан карактер. Међутим, ако се боље загледа, и ова конвенција значи извесно померање, значи то, да се у нашим трговинским везама са Републиком Немачком, помало осећа да скрећемо са онога принципа највећег повлашћења, према принципу контингентирања, према реципроцитету. Да вам ово мало јасније кажем, шта мислим о томе. Ви знате да је за време класичног либерализма важило у трговачким међународним везама принцип највећег повлашћења, тј. принцип слободне трговине, — трговине отворених врата. Међутим, овај принцип није могао да одоли привредној кризи. У ономе тренутку, када су наступиле тешкоће, које су многе државе покушавале да савладају на тај начин, што су пре свега хтеле да заштите своју домаћу производњу — мало час сам вам казао један пример, сетите се само, када сам говорио о Италији — у томе тренутку, дакле, када су поједине државе покушале да савладају те тешкоће, које наступају из привредне кризе путем отпора према страниој конкуренцији, онда је ово начело највећег повлашћења било тако уздрмано, да се са њега све више и више скретало, и покушавало да се склопе трговински уговори на основу нових начела. Један такав нови принцип, од кога се много очекивало, био је принцип преференцијала. Али тај преференцијал није се могао да развије у један трговински систем, као што се очекивало, јер одмах на своме почетку примењиван, био је оптерећен разним стварима које није могао да издржи. Пре свега тај преференцијал се није односио на укупну робу него само на један део, на извесне контингенте. Осим тога, у самом почетку примењивања тога принципа преференцијала, искрсавале су разне валутарне тешкоће, у вези са тим, негде девизних прописа, па напослетку појавила се чак и сабласт мораториума. Те све тешкоће преференцијал није могао да издржи и преференцијал није могао да буде органски регулатор трговинских веза међу појединим народима. И онда, у ономе часу, господо, када је наступила још једна невероватна тешкоћа, коју нико није очеки-

вао, а која се састоји у томе што је поремећена она природна равнотежа између главних трговинских земаља, а поремећена је зато, што је Енглеска била скренула са пута златне валуте, онда је преференцијал изгубио и ону важност, коју је до тада имао. Вама је свима добро позната она утакмица између фунте стерлинга и долара, утакмица на ниже и смисао те утакмице, није ништа друго него покушај освајања пијаце, т. ј. Америка и Енглеска упустиле су се у једну битку, да што јефтиније продају своје производе и зато су своје новчане јединице морале да побију и на тај начин осигурају својим производима што већу прођу. Трговина је добила донекле карактер дампинга. У том расулу трговинских веза у целој свету дошло се најзад до уверења да је једини могући експедијент приликом склапања трговинских уговора тај, да се склапају двострани, билатерални, уговори са означеним контингентима који се могу увозити и извозити. Само с једном великом разликом: док је пре контингентирање приликом склапања преференцијала значило једно оптерећење за тај систем, јер је то контингентирање у главном имало смисао нужне одбране према настранама стране конкуренције, овога пута то контингентирање значи један природан регулатор на основу реципроцитета. Значи: ја ти допуштам толико и толико да увезеш под условом да и ти мени допустиш да и ја толико и толико извезем у твоју државу. Дакле принцип: До ут дес — дајем али да ми и ти даш. Дакле чак и контингентирање оних производа данас је један инструменат који је најопаснији по нашу производњу, али се ипак контингентирање тих производа употребљава као инструменат да се донекле осигура пијаца другим нашим производима. С овога гледишта ако посматрамо уговор са Немачком, који још увек базира на принципу највишег повлашћења, он помало добија боју контингентирања и велико је питање, господо посланици, хоћемо ли ми остати на томе или ћемо и ми морати са своје стране дати томе уговору боју контингентирања да допустити увоз немачких производа само под тим условом ако и они нама даду одговарајућу компензацију. Кажем велико је питање, јер ми нисмо нуждом приморани да то чинимо, пошто је хвала богу наш трговински биланс према Немачкој ове године активан. Сад да пређем на појединости овог трговинског споразума. Он допушта нашој држави да у Немачку увезе 8000 тона сувих шљива, сушених на ма који начин. Главно је да се то увози у количини од најмање 80 килограма. А услов под којим можемо увозити; јесте царина од 10 златних шрака на сто килограма. Шта значи то, што ми можемо увести 8000 тона сувих шљива у Немачку? Статистички подаци показују нам да смо ми у току 1932 г. извезли уопште сувих шљива од прилике 22.000 тона и добили смо за ту количину приближно 65 милиона динара. У 1933 г. ми смо извезли више, извезли смо око 26 и по хиљада тона и добили зато неких 93 милиона динара. Ту имате један редак случај — ако су тачни ови подаци које сам малочас добио из Министарства трговине а ја мислим да су тачни — имате редак случај да смо извезли више, и поред тога што смо извезли да смо то још скупље продали. А ви најжалост знате да је главна карактеристика нашег трговинског биланса за 1933 г. тада смо више из-

везли по количини, али оно што смо извезли ми смо морали јефтиније да продамо. У овом случају као што видите ми смо продали око 4.500 тона сувих шљива више. И док смо пре килограм сувих шљива продавали за три динара, сад смо га продали по три и по динара килограм. Дакле, то је један успех са којим можемо бити задовољни.

Колико је овај успех у зависности од овога аранжмана који смо склопили, мислим да није потребно испитивати, али да је свакако и овај аранжман знатно олакшао овај успех, нема сумње. Господо, има још једна добра ствар у овом аранжману, а то је да оне наше суве шљиве, које продајемо у Немачкој немачким увозницима који хоће да их прераде у пекмез, да су те суве шљиве ослобођене сваке царине. Ми имамо права да од укупних потреба немачких произвођача пекмеза увеземо 65%. Другим речима зависи само од наше вештине, од наше способности за конкуренцију, од цене и од квалитета наших сувих шљива, па да освојимо две трећине немачких пијаца за прераду пекмеза и да лиферијемо две трећине сировина Немачкој у ту сврху. (Мита Димитријевић добацује). Господин Димитријевић је нешто добацио као да је то њихова корист. Нема сумње да су они нама дали за то веће контингенте у сувој шљиви, што нису хтели да нам дају да им пекмез као такав увозимо. Али не заборавите господо, ово. Када се преговара са једном државом, сасвим је природно да и наш партнер том приликом штити своје интересе. Дакле, ако су они донекле и заштићени, то је сасвим природно. Ми можемо бити задовољни с тим да имамо права да освојимо са 65% читаву индустрију немачког пекмеза. Напокон у нашу корист говори и наш овогодишњи трговински активни биланс са Немачком.

Поред овога имамо и аранжмана о увозу шарана. То није од толико великог значаја, јер укупан извоз наше рибе у прошлој години, у динарима изражен, износи око 14 милиона динара, а у Немачку око 4 милијона динара. Дакле, као што видите, ради се о знатно мањој своти него што је свота када је реч о увозу суве шљиве.

Овај аранжман има донекле и извесних својих тамних страна, јер је очигледно да је Немачка хтела да обезбеди увоз не само са наше стране него и са друге стране. Немачка је склопила сличан уговор и са Мађарском, и по принципу највишег повлашћења, оно што је дато Мађарској дато је и нама. Али свакако то је мање него што је до сада у томе погледу било. Ми смо у месецу новембру увести 60% онога увоза који смо имали годину дана пре тога. Статистички подаци још нису сређени да бих вам могао рећи колико је износио наш увоз у месецу новембру. А у току једне читаве године, која се у овом случају рачуна од 1 августа до 31 јула, имамо права да увеземо 50% оног увоза у Немачку са каквом смо квотом учествовали у 1932 год.

С обзиром на то да се ту не ради о великој цифри и да стојимо и ту пред новим преговорима и напокон пошто је и овај уговор ступио већ на снагу у практичан живот, и треба само накнадно да прође кроз Народну скупштину, ја мислим, господо, да нам је дужност да и овај аранжман са Немачком примимо.

Трећа конвенција која пред нама лежи то је међународна конвенција о телекомуникацијама.

Као што видите, јавља се једна нова реч „телекомуникација“. До сад сте познавали телеграф и телефон. До сад су постојале: конвенција од 1875 године о телеграфу и међународна радио-телеграфска конвенција из 1927 год. а данас се јавља једна нова конвенција о телекомуникацијама. Она је била потребна због тога, што је техника тако напредовала и толико се разгранала, да ове досадашње конвенције нису могле да обухвате све случајеве који се према данашњем стању и развоју технике могу појавити. Због тога је међународни телеграфски савез разрешен, и на место њега дошао је међународни савез о телекомуникацијама. Под тим појмом телекомуникација подразумевају се сви начини са којима се људи служе да би дошли у додир на највећим даљинама са другим народима. Ова конвенција предвиђа три правилника. Један је о телеграфској међународној служби, други о телефонској међународној служби и трећи о радио-телеграфској међународној служби.

Господо, ви видите да се овде нешто ради и ствара што је врло симпатично, т.ј. овом конвенцијом још једанпут више долази до изражаја да укупан свет постаје једна једина органска целина. Ја велим, господо, да је то симпатично зато, што кад то доведете у везу са оним што сте малочас чули о оним трговинским уговорима, који показују сасвим обратан правац, који показују аутоматизирање појединих привредних делова у свету, и кад упоредите те две тенденције једну са другом, онда видите, да ова тенденција која говори о телекомуникацијама, да је она гаранција за напредак човечанства. И кад се кроз ту призму посматрају они уговори о којима смо малочас говорили, онда морате доћи до уверења господо, да све оно, што се догађа данас у спољној трговини базира на једној психози а на природним законима светске трговине. Или другим речима, ако ми морамо да пођемо тим правцем и тим путем, а морамо да пођемо, јер се међу курјацима мора урликати, онда ипак не смемо изгубити из вида, да тај принцип није здрав, и да су такви путеви данас потребни због самоодбране, али да би лек привредној кризи на сваки начин био у природном регулисању светске трговине. Другим речима, цео свет у трговинском погледу налази се данас у таквом душевном стању које се да карактерисати речима: *»meliora intelligo proboque deteriora sequor«*, оно што је боље увиђамо и одобравамо, али радимо оно што је горе. То је једна психоза и због тога велим да је ова конвенција о телекомуникацији симпатична, па се по себи разумје да је конвенција узела из ранијих конвенција од год. 1875 и 1927 све оно што се могло преузети и у њу унети. Најважнија ствар у томе погледу јесте монетарна јединица. Оно што је сада промењено, то је изазвано напретком технике и живим саобраћајем између појединих земаља, али је принцип у главном остао исти; управо ту су два принципа, од којих је први да се гарантује јавна служба свима и свакоме и други принцип да се, ако не и сасвим, гарантује тајност међународне кореспонденције.

Сасвим је природно да се то не може сасвим загарантовати, јер у ономе неповерењу које се појављује и у трговинском и у политичком погледу, морала је свака држава да задржи себи право

да, ако нарочита потреба затражи, може откапати ту службу и ову тајност међународне кореспонденције, коју у том случају не сматра за себе обавезном. Промене су учињене још и у толико у колико је решено да се сва акта састављају на француском језику и на конференцији моћиће сеговорити екс оффо француски и енглески тако да ће ту бити званичних преводилаца за те језике. Ако буде говора на другом ком језику, онда ће сваки претставник морати имати своје рођене преводиоце. Према томе ова ствар не само да је добра и да значи прилагођавање правних прописа према напредовању технике, него је она и симпатична баш због тога што нам и у овоме времену, кад се читав свет у другим питањима хоће да раскомада, ипак ставља до свести и до знања да смо једно и да читав свет треба да се сматра једном великом целином и организацијом.

Напокон, господо народни посланици, да прикажем и четврту конвенцију са Републиком Грчком. Та конвенција односи се на ваздушни промет и ми смо са Републиком Грчком склопили уговор по коме ћемо ми моћи искористити ваздушну линију Београд - Скопље - Солун - Атина и обрнуто по коме ће исто тако и Грчка моћи искористити линију Атина - Солун - Скопље - Београд и вице-верза. Услов је да ми целу линију можемо искористити у томе случају рецимо, ако Грчка искористи линију Скопље - Београд и обрнуто Грчка ће моћи да искористи целу линију ако ми искористимо линију Солун - Атина.

У конвенцији ће се потанко установити оне тачке на граници где ће се прелазити, затим пруга и царински аеродром. Ту је важна ствар да ће обе установе, које ће одредити наша Краљевина односно Грчка Република и које ће се служити том ваздушном линијом, бити обавезне да носе и пошту, т.ј. да служе и поштанском промету. Конвенција за сада траје 2 године. Ја не желим из ове конвенције да извучем богзна какав велики закључак, али у вези са Балканским пактом, који је, како знате, скоро потписан, и овакво изграђивање промета значи једну тешку узајамну везу и као такву ми ову конвенцију радо поздрављамо. Ви знате да наша спољна политика иде за тим да успостави не само коректне него и пријатељске везе са нашим суседима. Наша трговинска политика у томе мора да помаже и зато ову конвенцију треба схватити као потпору тој нашој спољној политици, па стога ја предлажем да и ову конвенцију примите и предлажем да се дискусија води од једанпут о свима овим конвенцијама да не бисмо морали четири пута гласати.

Потпретседник др. Коста Поповић: Има реч народни посланик инж. Фердо Шега.

Инж. Фердо Шега: Господо народни посланици, ја ћу се само укратко осврнути на конвенцију са Краљевином Италијом и изнети један кратак преглед ради унапређења наших трговинских односа.

Господо, поразне билансе и потпуно негативни испади свих светских и привредних односа и конференција на широкој основи само је погоршање светског привредног положаја и још катастрофалније назадовање међународне трговине. Све су то и предобро познате чињенице, да би било потребно трошити о њима много ријечи. Живот захтјева да се нађе некакав излаз из ових прилика у ко-

лико је то уопште могуће обзиром на свеопће стање привреде у свијету. Подигнути куповну снагу нашег ратарства и тиме ојачати тржиште, је задатак, који нашој привредној политици намеће тешко стање опће народне привреде. Ма колико тежак био тај задатак, морамо дјелом прикочити његовом ријешању, да не дођемо у још теже прилике. Обзиром на принцип равнотеже, који и у вањској трговини долази сваки дан све више до изражаја, откривају нам статистички подаци једну појаву, која нам додуше објашњује либералне тенденције наше трговинске политике, али у једно упозорава на опасност да са овим либерализмом изгубимо досадање тржиште без накнаде на другој страни.

Наш вањски извоз углавном иде у Италију, Аустрију, Немачку и Чехословачку, али наше најважније тржиште је ипак Краљевина Италија, која од 1926 на овамо апсорбира око једну четвртину целокупног нашег извоза. Господарски нас интереси природно упућују да том нашем непосредном сусједу посветимо највећу пажњу.

Господарски интереси упућују нас да морамо настојати, да оно што можемо и морамо куповати у иностранству, набављамо у земљама које су тржиште за наше производе. И нема двојбе да би таквом нашем раду у велико допринело и повишење код извоза напосе у Италији, која је за нас најприродније и најближе тржиште.

Уза све живахне наше међусобне трговачке везе, још нема једне југословенско-италијанске трговачке коморе, ма да такве мјешовите коморе постоје и за земље које далеко изостају за Краљевином Италијом у важности за нашу привреду.

Уза све од вијекова постојеће културне везе, нема ни приватних друштава која би узела за задаћу гајење тих веза, ма да иначе код нас имамо читав низ друштва пријатеља свих, а и непријатељских некада народа.

Код нас у Загребу врше ту мисију међусобних добрих трговачких односа неких двадесетак сталних италијанских симпатичних трговаца који долазе тједно на наше, загребачке сајмове, купујући робу у вредности од 15—20 милијона годишње, изравно од наше пољопривреде.

Из тога трговачког сусрета настало је и међусобно пријатељство. Што је сада нека слика будућих ширих добрих и бољих господарских, трговачких и културних веза између нас и нашег ближег суседа великог италијанског народа.

Господо моја, прошле године су први пут дошли Италијани на загребачки збор, што је било врло симпатично примљено и то је изазвало почетак побољшања наших трговинских односа, и ја, господо, молим да се настоји код нас, особито код наше Краљевске владе да се југословенско-италијанска трговачка комора чим пре установи.

Потпретседник др. Коста Поповић: Има реч народни посланик г. Мита Димитријевић.

Мита Димитријевић: Господо народни посланици, од свих ових аранжмана и споразума, ја ћу се задржати на споразуму са Немачком, и говорићу поводом наших досадашњих трговачких односа са Немачком, који се карактеришу, нажалост, сувише великом привременошћу и несавременошћу.

Наши трговински односи регулишу се стално аранжманима и споразумима. Трговински уговор,

закључен 1927 године, прећутно се наставља из године у годину, и ми имамо једно стање апсолутне привремености, без икаквог одређеног сталног и утврђеног трговинског режима са Немачком.

Ова допуна, која очекује нашу санкцију, у ствари је протокол придодат трговинском споразуму од 29 јула 1933 године. Ово је једна чисто техничка ствар, и она је дошла као нужда пред бербу пшљива. Њиме се регулише оно, што се, у ствари, није дало регулисати на једној сталној основи. Ми живимо у једноме времену, где начела трговинских уговора губе свој израз, губе свој изглед, а међутим, не налази се једна стварна основа за закључење трговинских односа, који би били такви, да правилније и успешније обезбеђују нашу трговину са Немачком.

Господо, цифре увек најбоље доказују и најбоље убеђују. По цифрама ми узимамо учешће у увозу немачком, т. ј. увозимо у Немачку једва нешто испод 1%. По извозу у Немачку ми стојимо на 37 месту. Обрнут је случај Немачке. Немачка увози у нашу земљу од прилике од 17—25%, према годинама. Она заузима прво место у нашем увозу. Значи, њен је извоз на првом месту према осталим државама; на првом, на другом, трећем или четвртном у извесним годинама. Господо, ми смо упустили наше трговинске односе са Немачком дотле, да је наш извоз у Немачку пао на испод 1%. (Др. Милан Метикош: А зашто?) Има пуно разлога, за то, од којих су понеки и од нас самих постали. Ја ћу да наведем један пример из предратне Србије. Кад смо ми ушли у царински рат, — мала Србија, са Аустроугарском, са једним јачим напором, наши односи са Немачком добили су други израз. Аустрија је до царинског рата, до деспотског држања према нашој држави имала у својим рукама око 87% наше трговине.

Када је наступио царински рат, онда се десно један феномен да је више од половине нашег извоза, неких 45%, прешло на Немачку. Била је са немачке стране једна жива акција да се наши трговински односи са Немачком још боље култивирају и дођу до бољег израза.

Господо, данас су конјунктуре сасвим измењене. Серије криза економских мењају лице данашње трговине. Ми данас, господо, тражимо да регулишемо наше трговинске односе не једним коначним, дефинитивним уговором, а него такорећи сезонским аранжманима. Господо, много би било бацати оптужбу зато само на једну страну. Прилике су такве. Оријентација је нарочито наступила у светској трговини на други пут. Господо, ми смо пробали преференцијалне споразуме и континентирање и долазимо до закључка да би највише одговарло да нашу привредну оријентацију к Немачкој треба извести на бази компензационој, пошто видимо да то Немачка чини и са другим земљама.

Ја ћу на овоме месту нагласити да је у последње време баш од учвршћивања режима који данас влада у Немачкој, Хитлеровског и националсоцијалистичког, Немачка врло живо и врло видљиво, нећу рећи нарочито, фаворизира своје трговинске везе са Румунијом на бази компензација. Исто тако Немачка под овим режимом а по успомени на германофилство фаворизира везе и ствара све боље и јаче трговинске односе са Бугарском. Господо, ми имамо централни положај у

односу према Немачкој. Ми имамо једну срећну околност да можемо да се служимо воденим путевима т. ј. нисмо зависни од оних високих железничких тарифа. Према томе ми би могли Дунавом од Братиславе до Пасаве да искористићемо нашу трговину на бољим, одређенијим основама. Не може бити, господо, утешна чињеница, не улазећи у питање зашто, да је наша трговина пала на испод 1%. Ја ћу да напоменем нешто што ће утврдити да се има права критиковати овако стање наше трговине. Некада, пре рата, били су возови из Новог Сада, који су за 24 часа односили у Белгију поврће, а данас о томе ни трага, док међутим поврће и данас Немачка увози из Данске и Холандије, где су валуте много више.

Ово досадашње стање даје пуно разлога и наводи једног активног министра, кога ми желимо да видимо у господину Деметровићу, да збиљно и широко расмотри нашу оријентацију према Немачкој и успостави могућности једног новог режима за нашу трговину према њој. Без великих сугестија само се по себи намеће да у садашњој ситуацији, према садашњој оријентацији Немачке, тај режим може да се базира највећим делом на компензацијама.

Ја ћу напоменути да Немачка врло много троши дувана. Тај дуван иде у Немачку из Бугарске. На бази компензације можемо га и ми давати из наше земље.

Треба још нешто развити и казати. Ми смо имали колико толико успеха са нашом трговином у Немачкој и због нерегулисаних односа између Немачке и Пољске. Сада су ти односи регулисани, чему се ми радујемо, али са трговинске стране морамо скренути пажњу да ћемо изгубити извесне шансе. На другој страни појављују нам се нове шансе и у односима Немачке према Совјетској Русији. Ми налазимо могућности да у великом делу нашим животним намирницама, и поред аутархије која је јако развијена у Немачкој, можемо подићи наш извоз на тој страни. Што се тиче Немачке она је дубоко свесна да има великих интереса за свој извоз у нашу земљу. Немачка индустрија, а специјално електрична, суверено влада у нашој земљи. То је једна основа за утврђивање на компензационој бази многих добрих и добрих изгледа.

Према свему томе, истичући да је овај споразум био једна нужда, да је та нужда решена у нашу корист, јер без тога било би горе, али као што рекох то је нужда, то није ништа друго него једно прелазно средство, то је моментално решавање или боље да кажем сезонско решавање, али то даје све више и више императивних разлога да ми наше односе са Немачком у трговинском погледу развијамо што јаче и што шире на компензационој бази. Не можемо се ми, господо, руководити никаквим политичким разлозима — какав је данас у Немачкој. Систем национал-социјалистички, то је унутрашњи проблем њихове политике. Са гледишта на нас он није ниуколико уперен противу наше земље; они воде једну борбу међународну у којој је наша земља заузела један здрав положај, а тај здрав положај одговара нашој традиционалној политици која је у томе: да се никако не одвајамо од наших савезника. Међутим, господо, ствар није дошла дотле, а верујемо, благодаречи напорима за

одржавање мира на свима странама, да до тога неће ни доћи. Према томе велики интереси трговине Немачке, који су већ до сада развијени благодаречи репарацијама у нашој земљи, дају могућности за једну развијену и разумљиву економску политику, да добијемо много боље шансе на тој страни, а не да са жалошћу констатујемо да је наш извоз у Немачку једва нешто испод једног процента.

Према томе, сматрајући да је овакав аранжман добар, јер га бољег нисмо могли добити, сматрам да га треба примити заједно са осталим аранжманима и конвенцијама, тим пре, што је он већ ступио у живот и по њему се већ поступа. Стога ми је част препоручити Народној скупштини да овај предлог изволи усвојити аklamацијом. (Одобравање код већине).

Потпретседник др. Коста Поповић: Има реч г. Милутин Станојевић.

Милутин Станојевић: Господо, трговински уговори изгубили су за нас скоро сваку вредност, они се појављују од данас до сутра, они се поштују или не поштују, како чијим интересима годи. Што се тиче навода господина известиоца да су наше везе са Немачком постигнуте овим уговором врло добре и да би га с тога требало да примимо аklamацијом без икакве дискусије, ја налазим да је то једна нетактичност.

Ми трговци, кад хоћемо да купимо туђу робу, ми је прво покудимо, а међутим ми хоћемо да похвалимо уговор са Немачком као да је врло добар. Шта нам остаје? Остаје нам да нам се каже: — Ваш известилац је рекао да је уговор врло добар. Међутим ја сматрам да је то нетактичност, јер као трговац знам како се воде преговори и закључују ти уговори. Могло би се рећи да су прилике такве и да не зависи од нас. Могло би се рећи да ови преговори који се сада воде да је то туристички посао, који се води форме ради али се увек прима од онога који је јачи и што он жели. Уговор се пише за слабије а за јаче не треба никакав уговор, пошто га они поштују докле то њиховим интересима годи. (Одобравање). Па да уђемо у анализу тих уговора и да их посматрамо кроз трговачку призму и да видимо, јесу ли баш корисни за нашу државу? Нису. Из Немачке увезли смо за последњих 7 година робе за око 2 милијарде динара, више него што смо извезли. 1932 године извезли смо робе око 350 милиона динара а увезли смо више од 560 милиона. Ако погледамо шта смо увезли, а шта смо извезли, отуда ћемо тек видети колико је наш трговински биланс са Немачком незгодан. Ми смо извезли за Немачку од 350 милијона, бакра за 150 милијона. Је ли то извоз? Шта смо извезли? Извезли смо наполеоне јер би тај бакар могли продати целом свету. (Одобравање). И ако је Немачка велика, и ако је Хитлер велики државник, ми се можемо додуше нечему и научити, али у трговачком погледу не бих био одушевљен овим везама са Немачком. Кад се праве трговински уговори, онда се каже да нисмо одушевљени тим уговорима и гледаћемо и тражићемо да добијемо боље. Али ако Народна скупштина изјави да су уговори добри, онда смо изгубили битку.

Код сувих шљива и шарана, које предвиђа за извоз овим уговором, ситуација је оваква. Пред-

виђени извоз рибе од око 4 милиона динара заузима једину позицију у трговинском уговору као што је било са Аустријом са киселим краставцима. А шта добијамо од извоза сувих шљива за Немачку? Ми имамо право на један контингент од 800 вагона да извеземо у Немачку. Али Немачка не потроши сама цео тај контингент, него те шљиве даље продаје Скандинавији, Шведској и другим државама. Према томе она задржава за себе мањи контингент а главна количина која иде за Хамбург у ствари је транзитна роба и иде даље. Зато ми не бисмо много могли да изгубимо кад не би имали те везе са Немачком под тешким другим условима због суве шљиве. Сува шљива није сезонска роба, она може да се прода и после пет година. Друга би ствар била да је то сирова шљива, пекмез, јабука и друго што треба за кратко време извозити, али код суве шљиве не би ништа изгубили.

И према томе ми због 800 вагона предвиђених сувих шљива морамо да изгубимо јаја, живину и друго што је много важније за нас.

Што се тиче извоза шљива за индустријску потребу, није никакав нарочити успех. Индустријску шљиву купује индустријалац по цени по коју купује цео свет и кад дође на границу Немачке он само покаже дозволу да има право да увезе без царине. Али ми од тога нисмо ништа добили. Хоће ли он да плати 10 марака више, или неће да плати уопште, ништа, то је ствар Немачке. Па зар то треба забележити као некакав нарочити успех као да ми од тога имамо нарочите користи? Њима је потребна сува шљива и они је увозе у своју државу без икаквих дажбина. Ето, тако треба разумети те ствари. Било би пожељно да ми имамо бољу организацију у Министарству трговине за ове ствари. Ја тиме не кудим људе који сада раде тај посао, али налазим и сматрам, да је једна немогућност, да они могу имати све спремно за трговинске уговоре. Ми добијамо, господо, позиве и за неколико дана треба да припремимо све што се тиче уговора било са Чешком било са Немачком, било са Италијом и т. д., и једва стигнемо да спакујемо своје куфере па да идемо на преговоре. Што се статистичких података тиче ми се служимо без мало података који су на страни. Како су уговори еластични и како се примењују према слабијима, ево вам примера који дај боже да се сврши добро и без штете. Ствар се тиче односа између нас и Чехословачке у погледу смањења њене валуте са 16%. Наш пословни свет који није знао за ово смањење продавао је јесенас кукуруз као и обично. Ми имамо продатих 3000 вагона, који нису могли одмах да се извезу. Сад је тек дошао ред на њих, али дошло је снижење чешке круне за 16%. Да су наши трговци тражили и то добили да чешки купци гарантују да ће плаћати по курсу који је био тада у време, када је кукуруз продат односно купљен, а када је чешка круна била 2 и 22 према нашем новцу, онда би била сасвим друга ствар, али чешки купци на то нису хтели да пристану и онда је сигурна ствар да ће наши трговци бити на њувој штети. Можете сад сами да изведете закључак као да је између трговаца и власти тамо постојала некаква веза па да су тамошњи трговци много раније знали да ће доћи и настати такво стање па су зато изузетно и купили више куку-

руза. (Приговори). Ми смо, господо, у добрим и пријатељским односима, али, господо, братство за братство. Ми морамо водити рачуна о нашим интересима. Појављује се једна тешка ситуација у томе погледу и ми имамо права да на то укажемо, пошто је ово начелна дебата о овим трговинским уговорима, какве све евентуалности могу да наступе. Наш свет ће изгубити врло много пара. Извознички свет је дотерао до краја. Ради помало, готово никако са кредитом који како тако добије, али сад ће бити сасвим заруђен. Ако држава не потражи пута и начина да се нашем свету плати по курсу када су трговачки уговори били закључивани, а не како то данас изгледа да ће бити. Било је времена кад је чешка круна била 0,70, а кад је дошло до плаћања она је прешла преко 2 динара. Као што сам споменуо чешки купци нису хтели ни да чују и тражили су круне, и сад је настало питање, какав ће став да заузме наша Влада у питању, да ли имају права да траже и наши трговци, који су закључивали уговоре много раније, да се обрачун по тадањем курсу изврши. То је, господо, форс мажер, то је од стране државе наметнути курс и зато ту држава има право да интервенише и да узме у заштиту наше трговце.

Даље, господо, ми бисмо могли да пожелимо више активности код наших дипломатских представника на страни, који би се могли угледати на друге како се штите интереси грађана своје државе.

Ја знам једно посланство, нећу да га именујем, које је интервенисало у Београду за 1200 франка зато што неко дугује некој фирми у Белгији. То чини један посланик, а ја вас уверавам да један наш практикант из Министарства не би то учинио. Један посланик на страни ако хоће да спроведе какав трговински посао, он позове на ручак и причаши вина направи посао. Код нас се праве журеви, али са другим задатком, а они праве журеве са једним специјалним задатком: да користе својој трговини и својој држави.

Сад хоћу да прикажем наше односе са Италијом. Наши су трговачки односи са Италијом врло добри. Она је према нама врло коректна. Било је истина и политичких сукоба између нас, али се свршавало само на томе, и није се тај сукоб преносио и на трговину. Они нам нису забрањивали извоз живине и стоке, дакле, у главном можемо констатовати да су наши односи са Италијом коректни. И када је већ таква ситуација онда је дужност наше Владе да појача наш трговински однос са Италијом. А како ћемо га појачати? Ако хоћемо оно што се данас свуда практикује — аутархију — да сами живимо за себе — нама то можда и није потребно, али ако хоћемо да закључимо трговински уговор са Италијом онда морамо да се послужимо оном римском речју: „Дајем, да ми даш“. Ми не можемо извозити у Италију ако не допустимо Италији да она увози у нашу земљу. Ми морамо дати Италији извесне концесије. Наш је трговински уговор према Италији доста оскудан, он треба да се прошири. Дакле, да можемо добити концесију за извоз наше стоке и наше живине, ми морамо италијанској индустрији да дамо што веће концесије (Гласови: Зато треба укинути заштитне царине). Нећемо да

укинемо него ћемо најљиве да проценимо и да учинимо споразум како да и ми живимо и да дамо и њима да и они живе, али без тих компензација ми не можемо да направимо трговински уговор. Шта смета нашој индустрији која је зашћена, на пример текстилној индустрији, да се ту учине концесије Италији. Садашњи претставници ове индустрије само носе имена наших људи, а они су у ствари само претставници оних истих држава које с нама тргују и они ову своју заштитну царину искоришћују само за себе. Изузетак је само текстилна индустрија у Лесковцу која је чисто наша и чије цене нису високе. Наш народ плаћа 7—800 милиона динара за заштиту наше индустрије. Ја овим не идем на то да рушим нашу индустрију, него да смањим њену добит на рачун нашега извоза, т. ј. хоћу да се индустријалци задовоље и мањим процентом а не да им се дају околике бенефиције које данас уживају. Ако ми будемо нашим делегатима дали упуства да на текстилној индустрији учине 30% попушта Италијанима, онда ће нам они учинити концесију за наш извоз живине и других производа. Ми не можемо очекивати боље трговинске односе са страним државама ако и ми њима не дамо концесије које за себе тражимо. Не може једна држава допустити другој држави експлицитно да са парама које од ње добије, купује и плаћа другим државама робу коју и она има за извоз. Она има права да се против тога буну и да протестује. Само они уговори који се закључују са изгледима на корист за обе стране, само такви уговори могу бити дуготрајни. Ако су уговори закључени тако да из њих само једна уговорна страна извлачи користи, онда ће они бити врло кратког века, јер ће она друга држава увек гледати да се таквих уговора отараси.

Оволико сам сматрао за потребно да кажем поводом ових конвенција као човек који се занима трговином и да изнесем неколико својих сугестија и неколико идеја. Нека је ово доста за сада, јер сам пре једног сата тек добио пројекат у руке. Желети је да се у будуће приликом закључивања трговинских уговора саслуша и мишљење људи који су у трговини заинтересовани, који се баве односним бранжама. То је раније код нас и била пракса. А међутим у последње време престало се са прикупљањем података од ових људи. Ја, међутим, сматрам да би било врло корисно да се тај посао и у будуће практикује јер би они који одлазе да закључују трговинске уговоре, могли од ових људи да добију многе корисне податке. Јер, ма колико да је генијалан, један човек, не може знати све ствари које треба да зна при закључивању оваквих уговора. Овако како нам се подноси ове конвенције ми ћемо их примити али хоћу да навестим само још једну ствар да ми ништа не бисмо изгубили ако не би ми имали то и Немачка увиди, тек онда ћемо моћи ми с њом да закључујемо повољнији трговински уговор. (Одобравање)

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Има реч народни посланик г. Ђирић.

Стеван Ђирић: Господин Станојевић је казао једну оштру реч: да онај начин приказивања којим сам се ја послужио говорећи о нашем трговинском уговору са Немачком да је то једна нетак-

тичност. Ја мислим да је г. Станојевић хтео рећи да то није добра тактика. Јер, велика је разлика између нетактичности и рђаве тактике. Поред свега тога не могу примити ову примедбу г. Станојевића ни као родољуб ни као известилац, ако ову његову реч и замислимо ублажену, ако замислимо да је хтео рећи да то није добра тактика. Јер, господо, ја имам овде да прикажем међународне конвенције, а Народна скупштина има да их прими. Сам г. Станојевић ме је једном приликом после мога говора као известиоца упозорио да ја са овога места, кад говорим као известилац, говорим у име самога министра. Па какве би било онда логике да ја говорим у име ресорнога министра а да кажем: господо, ови су уговори рђави а ја вам предлажем да их примите зато што су рђави. Очевидно је, господо, да ту не би било никакве логике. Ја као известилац морам бранити ствар пред Народном скупштином. Ја морам Скупштини да изнесем шта долази у обзир да се ова ствар прими и има да је прикажем онако како она објективно стоји. А господа из опозиције имају право да је сликају и црњом по што је она у ствари. А да ово није рђава тактика, ево вам одмах доказа. Ако г. Станојевић мисли да ће се приликом преговора водити рачуна само о ономе што сам ја казао као известилац, он придаје врло велику важност известиоцу. Водиће се рачуна, г. Станојевићу исто толико и о ономе што сте ви овде казали. И док сам ја казао да ми још можемо и бити задовољни са овим уговором, чуће се и ваш глас: да су ово рђави уговори. На тај начин ме ћемо се неутрализовати. Ја приказујем конвенције као такве да могу да се приме, а господа која нису известиоци имају одрешене руке да сликају ствари и горе по што оне у ствари јесу.

Напокон, господине Станојевићу, још једну примедбу. Ви мени пребацујете да то није добро ако ја пледирам за то да се ови уговори са Немачком могу примити. Али у исто време ви пледирате за уговор са Италијом, тако да само италијански преговарачи треба да набаве оно што сте ви говорили о Италији и да тиме дођу да туку наше преговараче. Ви сте говорили као што би говорио један преговарач из Италије. Па ако мени пребацујете, као известиоцу, што сам ја онако говорио, што ви падате у исту грешку када је реч о Италији?

Али има још једна ствар. Известилац има врло често везане руке. Знам ја о овим уговорима нешто више. На пример допустите, ово није истина, али замислите да је истина, да су ови уговори настали овако: да смо ми имали једно безговорно стање са Немачком и да су баш наши извозници сувих шљива држали конференције и конгресе и слали телеграме и депутације Краљевској влади и молили да се једанпут са Немачком дође до ових уговора и да је под притиском тих уговора све ово учињено. Како ствар онда стоји? Ја нећу да кажем да је тако али нека остане да је тако. И ако је тако, како се онда може тврдити да то није корисно?

Ја се као известилац трудим да будем објективан, да прикажем ствари како видим и како јесу, па их приказујем онако како их владина већина може и треба да прими. А господа из опозиције или полу опозиције имају права да их прикажу

како хоће и како желе. И напoкoн све што се чује у Нарoднoј oкупштини, то је oнo дефинитивнo мишљење o тим конвенцијама.

Пoтпретседник др. Кoстa Пoпoвић: Имa реч рaди личнoг oбјaшњењa г. Милутин Стaнoјeвић.

Милутин Стaнoјeвић: Јa тaкo чeстo дoђeм у сукоб сa пoштoвaним гoспoдином Тирићeм из прoстoг рaзлoгa штo је њeгoв пoсao сaсвим другe врстe. Њeгoвa је кaтeдрa лaтинскoг јeзикa и нeмa мнoгo вeзe сa трoвинoм. Прeмa тoмe је сaсвим рaзумљивo дa ми мoрaмo тaкo чeстo дa сe сукобљaвaмo. Сaмo, дoк је oн мaлo oштријe рeaгирao, јa ћу мaлo блaжијe. Јер кoд нaс пo нeдeљу дaнa трaју тaкo зaтeгнути oднoси, пa сe oндa примиримo. (У сaли вeсeлoст). Али видитe тo идe тaкo збoг тoгa штo сaм јa, брaнeћи своју тезу, имao пуно рaзлoгa. Јa сaм биo нa јeднoм мeстy гдe сe o трoвинским угoвoримa имao дa рaзгoвaрa. И oндa је јeдaн дoктoр, чије имe нeћу дa пoмeнeм, врлo углeдaн личнoст, стaвиo у свој извeштaj пoрeд oнoгa штo Југoслaвијa имa дa извoзи, дa oнa имa врлo вeликe кoличинe винa, али зaтo штo је oнo рђaвo, дa нe мoжe дa сe извoзи!

Етo, видитe, гoспoдo, штa мoжe дa сe дoгoди! Јa сaм биo збoг тoгa прoстo бoлeстaн и питao сaм сe, дa ли је мoгућe дa тy бeдe јeдaн тaкaв пoдaтaк. Јa сaм глeдao дa тo испрaвим: дa винa нису типизирaнa али дa имa и добрих и рђaвих. Дaклe, тo су мeтoдe трoвинскe! Нe мoжe сe смaтрaти дa је трoвaчки пoсao тaкo прoстa ствaр. И ви знaтe дa стe нeки пут oтишли дa купитe у рaдњу нeки прeдмeт бeo пa стe купили црн. Штa тo знaчи? Знaчи: тaктичaн трoвaц вaс oкрeнe и прoдa вaм штo имa.

Тaкo је истo и кoд нaс. Гoспoдин извeстилaц кaжe дa ћe сe и мoјa рeч чути у Бeрлинy кao и њeгoвa. Али је сaсвим други знaчaј тoгa. Извeстилaц сe другoјaчe тaксирa. Јер oвo штo смo гoвoрили бићe крoз двa сaтa у Бeрлинy. Тaмo ћe сe пoдвући и кaзaти дa је извeстилaц рeкao кaкo трeбa тo примити. Истoврeмeнo ћe сe кaзaти кaкo тy ствaр смaтрa јeдaн чoвeк из трoвaчких рeдoвa.

Штo сe тичe нaпoмeнe дa јa мeњaм своју линију, пa тo је сaсвим прирoднa ствaр. Ми је мeњaмo. Ми је прирoднo мeњaмo.

Јa кaжeм дa нeћeмo ништa изгубити aкo сa Нeмaчкoм нeмaмo oвaj трoвински угoвoр, јер нaм је oнa узeлa прeкo 2 милијaрдe, и тoлико стoтинa милиoнa динaрa, мнoгo вишe нeгo ми oд њe, a Итaлију прoтeжирaм збoг тoгa штo је сaсвим други случaј сa Итaлијoм. Јa тo нe жeлим дa кaжeм свудa, али ми oд Итaлије узимaмo чeтири милијaрдe вишe, мeђу нaмa буди рeчeнo.

Кaд јa имaм јeдну муштeрију кoјa купује зa чeтири милијaрдe и вишe динaрa кoд мeнe, јa ћу прeмa њoј бити љубaзнији нeгo прeмa oнoмe, кoји ми извучe двe милијaрдe динaрa из цeпa. Тo су тe двe тaктикe сa кoјимa ми сaд oпeришeмo. Нeсумњивo је, гoспoдo, дa сe ми мoрaмo сaсвим другачије пoнaшaти прeмa купцу кoји извoзи oд нaс прeкo 4 милијaрдe, дa гa мoрaмo дa прoтeжирaмo и дa глeдaмo дa дoђeмo сa њим у штo тeшњу вeзу, нo прeмa oнoмe кoји издa сaмo 200 милиoнa динaрa зa хрaну и живинy, a зa свeгa 150 милијoнa купи других ствaри. Зa нaс је, кao штo рeкoх, мнoгo бoљe: кaд би нaм oни дaли, дa извoзимo јaјa, живинy и хрaну, мeђутим, oни јeдвa нaпaбирчe 150 лo 200 милиoнa oд нaшeг извoзa. Нeмaчкa је вeликa држaвa, али и вeлики рaчунцијa. Oнa знa

дa је Југoслaвијa вeликa држaвa, и дa ћe oнa свaкe гoдинe бити бoљи купaц, a нe лoшiji. Нeмaчкa нeћe испустити нaшу пијaцу. Oнa сe прe рaтa туклa сa Аустријoм збoг пијaцe мaлe Србије, a кaмo ли дa нeћe дa сe бoри зa пијaцу Југoслaвије, кoјa имa дaнaс 14 милијoнa стaнoвникa, a кoјa ћe зa 10 гoдинa имaти 25 милијoнa стaнoвникa.

Штe сe тичe Хитлeрa, мoгу дa изјaвим, дa сe јa oдушeвљaвaм њeгoвoм пoлитикoм, сaмo сe нe oдушeвљaвaм штo нaм је утрaпиo oнe, кoје је прoтeрao, дa их ми дaнaс хрaнимo, (Плeскaњe).

Пoтпретседник др. Кoстa Пoпoвић: Пoштo нeмa вишe пријaвљeних гoвoрникa, прeтрeс је зaвршeн. Приступaмo глaсaњу у нaчeлу. Глaсaћe сe „зa” и „прoтив”. Мoлим г. сeкрeтaрa дa изврши прoзивку.

Сeкрeтaр Милaн Мрaвљe прoзивa нaрoднe пoслaникe дa глaсaју и oни су глaсaли oвaкo:

Глaсaли су „зa”: Аврaмoвић Брaнкo, Ађић Антe, Аксeнтијeвић Алeксaндaр, Алeксић Кoстa, Алилoвић Шaћир, Антoнијeвић Душaн, Антунoвић Јосип, Арaнђeлoвић Јoвaн, Ауeр Људeвит, др. Бaбaмoвић Јoрдaн, Бaљић Сaлих, Бaњaц Љубoмир, Бoгдaнoвић Иco, Бoжић Милaн, Бугaрски Дрaгутин, Будишин Стeвaн, Бунoвић Милaн, Вeличкoвић Милaдин, Вукићeвић Бoгић др., Гaврaнчић Oтoн др., Гaврилoвић Брaнислaв, Гaврлoвић Oтo, Гaјшeк Кaрлo, Грaђић Пeрo, Грбић Емилијaн, Грђић Вaсиљ, Дaвидoвић Витoмир, Дaнилoвић Живкo, Дeмeтрoвић Јурaј, Дeрвинић Ђулaгa, Димитријeвић Митa, Дoбрoвoљaц Милaн Ј., Дoвeзeнски Јoвaн С., Дрмeљ Алoјзиј, Ђoкић Ристa, Ђoрђeвић Влaдимир, Ђурић Михaилo, Елeгoвић Ивo др., Живaнoвић Милaн, Живaнчeвић Михaилo, Живкoвић Иcидoр, Живoјинoвић Душaн, М., Зeљкoвић Бoшкo, Зeмљић Јaкoб, Иcакoвић Милoвoјe, Иcакoвић Митo, Јeврeмoвић Дрaгoљуб др., Јeвтић Живoтијe, Јeвтић Милутин Ал., Јeвтић Михaилo Р., Јeличић Бoжa Ц., Јeрeмић Живoјин, Јoвaнoвић Ђoкa, Јoвичић Дoбрoслaв, Кaјмaкoвић Oмeр, Кaлaмaтијeвић Михaилo Р., Кaтић Милoш, Кaћaнски Стeвaн, Кoвaч Антe Љ., Кoјић Дрaгутин др., Кoмaн Албин, Крaљeвић Дрaгaн др., Крeјчи Антoн, Крeстић Зaријe, Крeстић Симo, Кујунџић Андријa К., Кујунџић Бoгoљуб К., Кунтaрић Антe др., Куртoвић Вoјкo, Лaзaрeвић Тoдoр др., Лaзaрeвић Тeодoсијe К., Лaзaрeвић Филип С. др., Лисaвaц Млaдeн др., Лoнчaр Ивaн, Лoнчaр Стaнкo, Мaксимoвић Бoжидaр, Мaксимoвић Стјeпaн, Мaрјaн Ђурo, Мaрјaнaц Симo, Мaркић Фрaњo, Мaркoвић Вeлимир Ж., Мaркoвић Милeнкo др., Мaркoвић Милoрaд П., Мaтић Ђoкa М., Мaцeкoвић Мaтијa, Мaшин Мaркo, Мијић Милaн Ђ., Милeтић Влaдислaв, Милoшeвић Гaврo, Милутинoвић Милaн Р., Митрoвић Јoвaн Р., Михaјлoвић Свeтислaв др., Мoхoрић Ивaн, Мрaвљe Милaн, Мулaлић Мустaфa А., Нeдeлкoвић Урoш П., Никитић Фeдoр др., Никoдијeвић Арaнђeл Д., Никoлић Брaнкo др., Нoвaкoвић Тoдe др., Нуић Пeтaр др., Њaмцул Рaнкo др., Oстoјић Ђурo др., Пaрaбуђски Ђoрђe, Пaхeринић Фрaњo, Пaтриoнић Љубa, Пeрић Мaтeј др., Пeрић Милoвoјe Ђ., Пeрић Нинкo др., Пeтрaк Никoлa, Пeтрoвић Мaркo, Пeшић Милутин, Пoгaчник Виктoр, Пeспoјић Дoбривoјe Гeр. др., Пoпoвић Душaн, Пoпoвић Јeфтимијe, Пoпoвић Кoстa др., (прeтсeдaвa) Пoпoвић Свeтислaв др., Прeкoршeк Ивaн,

Пуцељ Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радовић Саво др., Радоњић Милан, Радонић Миљан, Рацић Тоша др., Рапе Стане др., Савић Аранђег П., Савковић Илија, Санто Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоац М., Селмановић Алија, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спахић Владо, Спиндлер Вјекослав, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степанов Миливој, Степановић Милан Р., Стефановић Игњат, Стојадиновић Милослав др., Стојић Стаменко, Тадић Глигорије др., Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Ђуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хајдинак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Христић Бора, Цемовић Филић, Целкић Јурај др., Церер Антон, Ципушевић Методије, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славко др., Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Гласали су „против“ Бачић Стјепан др., Метикош Милан др., Хоћера Светислав В.

Отсутни: Анђелиновић Гргур-Будислав др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Борисављевић Страхиња, Бркић Степан, Брушија Радослав, Буквић Александар, Ваљавец Стјепан, Варла Север, Васиљевић Стеван др., Вељковић Вељко, Видаковић Витомир, Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Главички Божидар, Господнетић Фрањо, Грба Милован др., Грубановић Милан, Грубер Фрањо др., Димитријевић Хачи-Тодор, Добровић Милан С., Долић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљаћа Бранко, Дубоковић Јурај, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа-Милан др., Јанковић Велизар др., Јевтић Радован, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Кадић Хусеин, Кешељевић Никола др., Клишч Антон, Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепан др., Ковачевић Драгутин Карло, Кожул Марко др., Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крстеновић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Кумануди Коста др., Кућашинић Јоахим, Куртовић Швкрја, Лазаревић Милован М., Левшић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Макар Дако, Маланчећ Владо др., Маринковић Војислав др., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф., Матица Павао, Милетић Вјекослав др., Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Никић Никола др., Нинковић Трипко, Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петковић Милан, Петован Ловро, Петричић Живко др., Пивко Људевит др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Милан В., Поповић Милан др., Прањак Недељко, Прека Никола, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустоселемичек Расто, Рацић Иван, Рако Јанко др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић

Сава В., Сарачевић Раденко, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спасовић Вукашин, Сршкић Милан др., Стажић Јосип, Стајковић Никола, Станић Андра, Стијић Милан др., Стојковић Милан Ђ. др., Стрезовић Крста, Теодоровић Војислав, Тешкић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Топаловић Милан, Трифуновић Љубиша, Тркуља Станко, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фотирић Арса, Чохаџић Хазим, Шиљеговић Владимир, Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Потпретседник др. Коста Поповић: Изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 175 народних посланика, од којих су 172 гласали „за“, а 3 „против“. Према томе објављујем да је предлог закона о споразуму о приступању преговорима за ревизију уговора о трговини и пловидби између Краљевине Југославије и Краљевине Италије у начелу примљен.

Прелазимо на гласање у појединостима. Гласаће се седењем и устајањем на уобичајени начин. Ко је за овај предлог, тај ће седети, а ко је против, тај ће устати. Молим г. известиоца да изволи прочитати параграф по параграф.

Известилац Стеван Ђирић прочита § 1 по предлогу одбора.

Потпретседник др. Коста Поповић: Господо, ко је за то да се овако прочитани § 1 прими, нека изволи седети, а ко је против, нека изволи устати. (Већина седи). Већина седи, према томе објављујем да је § 1 примљен.

Изволите чути даље.

— За овим је Народна скупштина гласајући седењем и устајањем, већином гласова усвојила у појединостима и § 2 по предлогу одбора. —

Потпретседник др. Коста Поповић: Пошто је Народна скупштина примила и у појединостима овај предлог закона, то прелазимо на поименично гласање у целини. Изволите чути прозивку.

Секретар Милан Мравље прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Алиловић Шакир, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит, др. Бабаковић Јордан, Бајић Салих, Бањац Љубомир, Богдановић Исо, Божић Милан, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буновић Милан, Величковић Миладин, Вукићевић Богић др., Гавранчић Отон др., Гавриловић Бранислав, Гавровић Ото, Гајшек Карло, Грајић Перо, Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрмљак Алојзиј, Ђокић Риста, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живојиновић Душан, М., Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Исаковић Миливоје, Исаковић Мито, Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Доброслав, Кајмаковић Омер, Каламатијевић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Ковач Анте Љ., Којић Драгутин др., Коман Албин, Краљевић Дра-

ган др., Крејчи Антон, Крстић Зарије, Крстић Симо, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кунтарић Анте др., Куртовић Војко, Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Максимовић Божидар, Максимовић Стјепан, Марјан Ђуро, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Марковић Велимир Ж., Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Матић Ђока М., Мацековић Матија, Машић Марко, Мијин Милан Ђ., Милетић Владислав, Милошевић Гавро, Милутиновић Милинко Р., Митровић Јован Р., Михајловић Светислав др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Новаковић Тодор др., Нуић Петар др., Њамцул Ранко др., Остојић Ђуро др., Парабујски Ђорђе, Пахерник Фрањо, Патрићић Љуба, Перић Матеј др., Перић Миловоје Ђ., Перић Нинко др., Петрак Никола, Петровић Марко, Пешић Милутин, Погачник Ектор, Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Душан, Поповић Јефтимије, Поповић Коста др., (претседава) Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Пуцел Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радовић Саво др., Радоњић Милан, Радонић Миљан, Рајић Тоша др., Рапе Стане др., Савић Аранђел П., Савковић Илија, Санто Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спахић Владо, Спидлер Вјекослав, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степанов Миливој, Степановић Милан Р., Стефановић Игњат, Стојадиновић Милослав др., Стошић Стаменко, Тадић Глигорије др., Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Ђуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хајдинџак Антон, Ханџек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Христић Бора, Џемовић Филип, Џенкић Јурај др., Церер Антон, Џипушевић Методије, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славко др., Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Гласали су „против“: Бачић Стјепан др., Метикош Милан др., Хоћера Светислав В.

Отсутни: Анђелиновић Гргур-Будислав др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Борисављевић Страхиња, Бркић Степан, Брџија Радослав, Буквић Александар, Ваљавец Стјепан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Вељковић Вељко, Видаковић Витомир, Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Главички Божидар, Господетић Фрањо, Грба Милован др., Грубановић Милан, Грубер Фрањо др., Димитријевић Хаџи-Тодор, Добровић Милан С., Додић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљаћа Бранко, Дубоковић Јурај, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа-Милан др., Јанковић Велизар др., Јертић Радован, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Кадић Хусени,

Кешљевић Никола др., Клинич Антон, Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепан др., Ковачевић Драгутин-Карло, Кожул Марко др., Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Кумануди Коста др., Куњашић Јоаким, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Макар Дако, Маланчећ Владо др., Маринковић Војислав др., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф., Матица Павао, Милетић Вјекослав др., Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Љубомир М., Миханловић Илија П., Никић Никола др., Нинковић Трипко, Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петковић Милан, Петовар Ловро, Петричић Живко др., Пивко Људевит др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Милан В., Поповић Милан др., Праљак Недељко, Прека Никола, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустослемшек Расто, Радић Иван, Рако Јанко др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Сарачевић Раденко, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спасовић Вукашин, Сршкић Милан др., Стајић Јосип, Стајковић Никола, Станић Андра, Стијић Милан др., Стојковић Милан Ђ. др., Стрезовић Крста, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Топаловић Милан, Трифуновић Љубиша, Тркуља Станко, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фотирић Арса, Чохаџић Хазим, Шиљековић Владимир, Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Потпретседник др. Коста Поповић: Изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 175 народних посланика, од којих су 172 гласали „за“, а 3 „против“. Према томе је предлог закона о споразуму о приступању преговорима за ревизију уговора о трговини и пловидби између Краљевине Југославије и Краљевине Италије примљен и коначно у целини и на основу чл. 64 Устава биће упућен Сенату на даљи рад. (Пљескање).

Прелазимо на решавање о другој тачци дневног реда: Претрес извештаја Одбора о предлогу закона о међународној конвенцији о телекомуникацији са додатком.

Пошто се нико није јавно за реч, приступамо гласању у начелу. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Милан Мравље прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Алиловић Шаћир, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит, др. Бабаковић Јордан, Бајић Салих, Бањац Љубомир, Богдановић Исо, Божић Милан, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буновић Милан, Велчиковић Миладин, Вукићевић Богић др., Гавранчић Отон др., Гавриловић Бранислав, Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Грајић Перо, Грбић Емилијан, Грђић Васил, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Дервизић Ђулага,

Димитријевић Мита, Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрмљ Алојзиј, Ђокић Риста, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живојиновић Душан, М., Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Исаковић Миливоје, Исаковић Мито, Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Доброслав, Кајмаковић Омер, Каламатијевић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Ковач Анте Љ., Кojiћ Драгутин др., Коман Албин, Краљевић Драган др., Крејчи Антон, Крстић Зарије, Крстић Симо, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кунтарих Анте др., Куртовић Војко, Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Максимовић Божидар, Максимовић Стјепан, Марјан Ђуро, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Марковић Велимир Ж., Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Матић Ђока М., Мацековић Матија, Машић Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Владислав, Милошевић Гавро, Милутиновић Милинко Р., Митровић Јован Р., Михајловић Светислав др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Фердо др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Новаковић Тоде др., Нуић Петар др., Њамцул Ранко др., Остојић Ђуро др., Парабуђски Ђорђе, Пахерник Фрањо, Патријогић Љуба, Перић Матеј др., Перић Миливоје Ђ., Перић Нинко др., Петрак Никола, Петровић Марко, Пешић Милутин, Погачић Виктор, Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Душан, Поповић Јефтимије, Поповић Коста др., (претседава) Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Пуцел Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радовић Саво др., Радоњић Милан, Радонић Миљан, Рајић Тоша др., Рапе Стане др., Савић Аранђел П., Савковић Илија, Санто Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спахић Владо, Спиндлер Вјекослав, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степанов Миливоје, Степановић Милан Р., Стефановић Игњат, Стојадиновић Милослав др., Стошић Стаменко, Тадић Глигорије др., Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трпковић Ставра К., Ћирић Ђорђе, Ћирић Стеван, Ћуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хајдичак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Андо др., Хрибар Никола, Христић Бора, Цемовић Филип, Ценкић Јурај др., Церер Антон, Ципушевић Методије, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славко др., Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Гласали су „против“ Бачић Стјепан др., Метихон Милан др., Хоћера Светислав В.

Отсутни: Анђелиновић Гргур-Будислав др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Борисављевић Страхиња, Бркић Степан, Брушија Радослав, Буквић Александар, Ваљавец Стјепан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Вељковић Вељко, Видаковић Витомир,

Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Главички Божидар, Господнетић Фрањо, Грба Милован др., Грубановић Милан, Грубер Фрањо др., Димитријевић Хаци-Тодор, Добровић Милан С., Додић Александар, Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрлаћа Бранко, Дубоковић Јурај, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа-Милан др., Јанковић Велизар др., Јевтић Радован, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Кадић Хусеин, Кешелевић Никола др., Клињ Антон, Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепан др., Ковачевић Драгутин-Карло, Кожул Марко др., Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Кумануди Коста др., Куњашић Јоаким, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Макар Дако, Маланец Владо др., Маринковић Војислав др., Марковић Никола, Мастровић Анте Ф., Матича Павао, Милетић Вјекослав др., Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Никић Никола др., Нинковић Трипко, Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петковић Милан, Петовар Ловро, Петричић Живко др., Пивко Људевит др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Милан В., Поповић Милан др., Прањак Недељко, Прека Никола, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустослемшек Расто, Радић Иван, Рако Јанко др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Сарачевић Раденко, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спасовић Вукашин, Сршкић Милан др., Стажић Јосип, Стајковић Никола, Станић Андра, Стијић Милан др., Стојковић Милан Ђ. др., Стрезовић Крста, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Топаловић Милан, Трифунковић Љубиша, Тркуља Станко, Узуповић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фотирић Арса, Чохаџић Хазим, Шиљеговић Владимир, Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Потпретседник др. Коста Поповић: Изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 175 народних посланика, од којих су 172 гласали „за“, а 3 „против“. Према томе објављујем да је предлог закона о споразуму о међународној конвенцији о телекомуникацијама са додатком у начелу примљен.

Прелазимо на гласање у појединостима. Гласаће се седењем и устајањем на уобичајени начин. Ко је за овај предлог, тај ће седети, а ко је против, тај ће устати. Молим г. известиоца да изволи прочитати параграф по параграф.

Известилац Стеван Ћирић прочита § 1 по предлогу одбора.

Потпретседник др. Коста Поповић: Господо, ко је за то да се овако прочитани § 1 примени, нека изволи седети, а ко је против, нека изволи устати. (Већина седи). Већина седи, према томе објављујем да је § 1 примљен.

Изволите чути даље.

— За овим је Народна скупштина, гласајући седењем и устајањем, већином гласова усвојила у појединостима и § 2 по предлогу одбора.

Потпретседник др. Коста Поповић: Пошто је Народна скупштина примила и у појединостима овај предлог закона, то прелазимо на поименично гласање у целини. Изволите чути прозивку.

Секретар Милан Мравље прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Алиловић Шаћир, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит, др., Бабамовић Јордан, Бајић Салих, Баџац Љубомир, Богдановић Исо, Божић Милан, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буновић Милан, Величковић Миладин, Вукићевић Богић др., Гавранчић Ото др., Гавриловић Бранислав, Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Грајић Перо, Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрмљак Алојзиј, Ђокић Риста, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живојиновић Душан, М., Зелковић Бошко, Земљић Јакоб, Исаковић Миливоје, Исаковић Мито, Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Доброслав, Кајмаковић Омер, Каламатијевић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Ковач Анте Љ., Кojiћ Драгутин др., Коман Албин, Краљевић Драган др., Крејчи Антон, Крстић Зарије, Крстић Симо, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кунтарић Анте др., Куртовић Војко, Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Максимовић Божидар, Максимовић Стјепан, Марјан Ђуро, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Марковић Велимир Ж., Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Матић Ђока М., Мацековић Матија, Машин Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Владислав, Милошевић Гавро, Милутиновић Милинко Р., Митровић Јован Р., Михајловић Светислав др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Новаковић Тоде др., Нуић Петар др., Њамцул Ранко др., Остојић Ђуро др., Парабушки Ђорђе, Пахерник Фрањо, Патригоић Љуба, Перић Матеј др., Перић Миливоје Ђ., Перић Нинко др., Петрак Никола, Петровић Марко, Пешић Милутин, Погачић Виктор, Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Душан, Поповић Јефтимије, Поповић Коста др., (претседава) Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Пуцел Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радовић Саво др., Радоњић Милан, Радонић Миљан, Рајић Тоша др., Рапе Стане др., Савић Аранђел П., Савковић Илија, Санто Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спахић Владо, Спиндлер Вјекослав, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Сте-

панов Миливој, Степановић Милан Р., Стефановић Игњат, Стојадиновић Милослав др., Стошић Стаменко, Тадић Глигорије др., Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Ђуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хајдињак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никска, Христић Бора, Џемзић Филип, Џенкић Јурај др., Џерер Антон, Џипушевић Методије, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славко др., Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Гласали су „против“ Бачић Стјепан др., Метикош Милан др., Хођера Светислав В.

Отсутни: Анђелиновић Гргур-Будислав др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Борисављевић Страхиња, Бркић Степан, Брушија Радослав, Буквић Александар, Ваљавец Стјепан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Вељковић Вељко, Видаковић Витомир, Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Главички Божидар, Господнетић Фрањо, Грба Милован др., Грубановић Милан, Грубер Фрањо др., Димитријевић Хаџи-Тодор, Добровић Милан С., Додић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљаћа Бранко, Дубоковић Јурај, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа-Милан др., Јанковић Велизар др., Јевтић Радован, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Катић Хусенин, Кешелевић Никола др., Клиш Антон, Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепан др., Ковачевић Драгутин-Карло, Кожул Марко др., Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Кумануди Коста др., Куњашић Јоахим, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Макар Дако, Маланец Владо др., Маринковић Војислав др., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф., Матица Павао, Милетић Вјекослав др., Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Никић Никола др., Нинковић Трпко, Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петковић Милан, Петовар Ловро, Петрић Живко др., Пивко Људевит др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Милан В., Поповић Милан др., Праљак Недељко, Прека Никола, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустослемшек Расто, Радић Иван, Рако Јанко др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Сарачевић Раденко, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спасовић Вукашин, Сршкић Милан др., Стажић Јосип, Стајковић Никола, Станић Андра, Стијић Милан др., Стојковић Милан Ђ. др., Стрезовић Крста, Теодоровић Војислав, Тешин Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Топаловић Милан, Трифуновић Љубиша, Тркуља Станко, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фотирић Арса, Чоха-

цић Хазим, Шиљеговић Владимир, Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Потпретседник др. Коста Поповић: Изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 175 народних посланика, од којих су 172 гласали „за“, а 3 „против“. Према томе објављујем да је предлог закона о међународној конвенцији о телекомуникацијама са додатком примљен и коначно у целини и на основу чл. 64 Устава биће упућен Сенату на даљи рад. (Пљескање).

Прелазимо на решавање о трећој тачци дневног реда: Претрес извештаја Одбора о предлогу закона о протоколу уз трговински споразум између Краљевине Југославије и Републике Немачке.

Пошто се нико није јавно за реч, приступамо гласању у начелу. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Милан Мравље прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Алиловић Шаћир, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит, др. Бабаковић Јордан, Баљић Салих, Бањац Љубомир, Богдановић Исо, Божић Милан, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буновић Милан, Величковић Миладин, Вукићевић Богдић др., Гавраичић Отон др., Гавриловић Бранислав, Гаврловић Ото, Гајшек Карло, Грајић Перо, Грбић Емилијан, Грђић Васил, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрмел Алојзиј, Ђокић Риста, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живојиновић Душан, М., Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Исаковић Миливоје, Исаковић Мито, Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Кајмаковић Омер, Каламатијевић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Ковач Анте Љ., Кojiћ Драгутин др., Коман Албин, Краљевић Драган др., Крејчи Антон, Крстић Зарије, Крстић Симо, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кунтарић Анте др., Куртовић Војко, Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Максиминовић Божићар, Максиминовић Стјепан, Марјан Ђуро, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Марковић Велимир Ж., Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Матић Ђока М., Мацековић Матија, Машић Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Владислав, Милошевић Гавро, Милутиновић Миличко Р., Митровић Јован Р., Михајловић Светислав др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Новаковић Ђоде др., Нуић Петар др., Њамцул Ранко др., Остојић Ђуро др., Парабукић Ђорђе, Пахерник Фрањо, Патрнogiћ Љуба, Перић Матеј др., Перић Миливоје Ђ., Перић Нинко др., Петрак Никола, Петро-

вић Марко, Пешић Милутин, Погачник Виктор, Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Душан, Поповић Јефтимије, Поповић Коста др., (претседава) Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Пуцељ Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радонић Саво др., Радоњић Милан, Радонић Милан, Рајаћ Тоша др., Рапе Стане др., Савић Аранђел П., Савковић Илија, Санто Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Смиљанић Ђома др., Соколовић Никола, Спахић Владо, Спидлер Вјекослав, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степанов Миливој, Степановић Милан Р., Стефановић Игњат, Стојадиновић Милослав др., Стошић Стаменко, Тадић Глигорије др., Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Ђуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хајдинак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Христић Бора, Цемовић Филип, Цељкић Јурај др., Церер Анђел, Ципушевић Методије, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славко др., Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Гласали су „против“ Бачић Стјепан др., Метикош Милан др., Хоћера Светислав В.

Отсутни: Анђелиновић Гргур-Будислав др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Борисављевић Страхинја, Бркић Степан, Брушија Радослав, Буквић Александар, Ваљавец Стјепан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Вељковић Вељко, Видаковић Витомир, Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Главички Божићар, Господнетић Фрањо, Грба Милован др., Грубановић Милан, Грубер Фрањо др., Димитријевић Хаџи-Тодор, Добровић Милан С., Додић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљача Бранко, Дубоковић Јурај, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа-Милан др., Јанковић Велизар др., Јевтић Радован, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Кадић Хусенин, Кешељевић Никола др., Клишч Антон, Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепан др., Ковачевић Драгутин-Карло, Кожул Марко др., Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Кумануди Коста др., Куњашић Јоахим, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Макара Дако, Маланчећ Владо др., Маринковић Војислав др., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф., Матица Павао, Милетић Вјекослав др., Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Никић Никола др., Нинковић Трипко, Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петковић Милан, Петовар Ловро, Петричић Живко др., Пивко Људевит др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Милан В., Поповић Милан др., Праљак Недељко,

Прека Никола, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустослѐмшек Расто, Радић Иван, Рако Јанко др., Рорбахер, Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Сарачевић Раденко, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спасовић Вукашин, Сршкић Милан др., Стајић Јосип, Стајковић Никола, Станић Андра, Стијић Милан др., Стојковић Милан Ђ. др., Стрезовић Крста, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Топаловић Милан, Трифуновић Љубиша, Тркуља Станко, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фотирић Арса, Чохаџић Хазим, Шиљеговић Владимир, Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Потпретседник др. Коста Поповић: Изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 175 народних посланика, од којих су 172 гласали „за“, а 3 „против“. Према томе објављујем да је предлог закона о протоколу уз трговински споразум између Краљевине Југославије и Републике Немачке у начелу примљен.

Прелазимо на гласање у појединостима. Гласаће се седењем и устајањем на уобичајени начин. Ко је за овај предлог, тај ће седети, а ко је против, тај ће устати. Молим г. известноца да изволи прочитати параграф по параграф.

Извештач Стеван Ђирић прочита § 1 по предлогу одбора.

Потпретседник др. Коста Поповић: Господо, ко је за то да се овако прочитани § 1 прими, нека изволи седети, а ко је против, нека изволи устати. (Већина седи). Већина седи, према томе објављујем да је § 1 примљен.

Изволите чути даље.

— За овим је Народна скупштина, гласајући седењем и устајањем, већином гласова усвојила у појединостима и § 2 по предлогу одбора.

Потпретседник др. Коста Поповић: Пошто је Народна скупштина примила и у појединостима овај предлог закона, то прелазимо на поименично гласање у целини. Изволите чути прозивку.

Секретар Милан Мравље прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Алиловић Шаћир, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит, др. Бабаковић Јордан, Бајић Салих, Бањац Љубомир, Богдановић Исо, Божић Милан, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буновић Милан, Величковић Миладин, Вукићевић Богић др., Гавранчић Отон др., Гавриловић Бранислав, Гаврловић Ото, Гајшек Карло, Грајић Перо, Грбић Емилијан, Грђић Васил, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Дементровић Јурај, Дервишић Булага, Димитријевић Мита, Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрмљ Алојзиј, Ђокић Риста, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живојиновић Душан, М., Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Исаковић Миливоје, Исаковић Мито, Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Кај-

маковић Омер, Каламатијевић Михаило Р., Каџић Милош, Каћански Стеван, Ковач Анте Љ., Којић Драгутин др., Коман Албин, Краљевић Драган др., Крејчи Антон, Крстић Зарије, Крстић Симо, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кунтарић Анте др., Куртовић Војко, Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Максимовић Божић, Максимовић Стјепан, Марјан Ђуро, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Марковић Велимир Ж., Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Матић Ђока М., Мацековић Матија, Машић Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Владислав, Милошевић Гавро, Милутиновић Милинко Р., Митровић Јован Р., Михајловић Светислав др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Новаковић Тодор др., Нуић Петар др., Њамцул Ранко др., Остојић Ђуро др., Парабушки Ђорђе, Пахерник Фрањо, Патрновић Љуба, Перић Матеј др., Перић Миливоје Ђ., Перић Нинко др., Петрак Никола, Петровић Марко, Пешић Милутин, Погачић Виктор, Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Душан, Поповић Јефимије, Поповић Коста др., (претседава) Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Пуцел Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радовић Саво др., Радоњић Милан, Радонић Миљан, Рајић Тоша др., Рапе Стане др., Савић Аранђел П., Савковић Илија, Санто Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоац М., Селмановић Алија, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спахић Владо, Спиндлер Вјекослав, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степанов Миливој, Степановић Милан Р., Стефановић Игњат, Стојадиновић Милослав др., Стошић Стаменко, Тадић Глигорије др., Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Ђуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хајдинак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Христић Бора, Цемовић Филип, Ценкић Јоац др., Церг Антон, Џипушковић Методије, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шеге Фердо, Шелмић Драгић Н., Шећерон Славко др., Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Гласали су „против“ Бачић Стјепан др., Метикош Милан др., Хођера Светислав В.

Отсути: Анђелиновић Гргур-Будислав др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Борисављевић Страхиња, Бркић Степан, Брушија Радослав, Буквић Александар, Ваљавец Стјепан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Вељковић Вељко, Видаковић Витомир, Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Главички Божић, Господиетић Фрањо, Грба Милован др., Грубановић Милан, Грубер Фрањо др., Димитријевић Хали Тодор, Добровић Милан С., Додић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљача Бранко, Дубоковић Јурај, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа-Милан др., Јанковић Велизар др., Јев-

тић Радован, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Кадић Хусеин, Кешељевић Никола др., Клинич Антон, Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепан др., Ковачевић Драгутин-Карло, Кожул Марко др., Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Кумануди Коста др., Куњашин Јоахим, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Макар Дако, Маланчећ Владо др., Маринковић Војислав др., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф., Матица Павао, Милетић Вјекослав др., Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Никић Никола др., Нинковић Тришко, Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петковић Милан, Петовар Ловро, Петричић Живко др., Пивко Људевит др., Пиштелић Славо А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Милан В., Поповић Милан др., Прањак Недељко, Прека Никола, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустослемшек Расто, Радић Иван, Рако Јанко др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Сарачевић Раденко, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спасовић Вукашин, Сршкић Милан др., Стајић Јосип, Стајковић Никола, Станић Андра, Стијић Милан др., Стојковић Милан Ђ. др., Стрезовић Крста, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Топаловић Милан, Трифуновић Љубиша, Тркуља Станко, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фотирић Арса, Чохаџић Хазим, Шилеговић Владимир, Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Потпретседник др. Коста Поповић: Изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 175 народних посланика, од којих су 172 гласали „за“, а 3 „против“. Према томе је предлог закона о протоколу уз трговински споразум између Краљевине Југославије и Републике Немачке примљен и коначно у целини и на основу чл. 64 Устава биће упућен Сенату на даљи рад. (Пљескање).

Прелазимо на решавање о четвртој тачци дневног реда: Претрес извештаја Одбора о предлогу закона о конвенцији која се односи на искоришћавање пруга редовног ваздушног саобраћаја између Краљевине Југославије и Републике Грчке.

Пошто се нико није јавио за реч, приступамо гласању у начелу. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Милан Мравље прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Алиловић Шаћир, Антоњијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит, др. Бабаковић Јордан, Бајић Салих, Бањац Љубомир, Богдановић Исо, Божић Милан, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буновић Милан, Величковић Миладин, Вукићевић Богић др., Гавранчић Ото др., Гавриловић Бранислав, Гаврловић Ото, Гајшек Карло, Грајић Перо, Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Давидовић Витомир, Данило-

вић Живко, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрмљ Алојзиј, Ђокић Риста, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живојиновић Душан, М., Зельковић Бошко, Земљић Јакоб, Исаковић Миливоје, Исаковић Мито, Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Кајмаковић Омер, Каламатијевић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Ковач Анте Љ., Кojiћ Драгутин др., Коман Албин, Краљевић Драган др., Крејчи Антон, Крстић Зарије, Крстић Симо, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кунтарић Анте др., Куртовић Војко, Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Максимовић Божидар, Максимовић Стјепан, Марјан Ђуро, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Марковић Велимир Ж., Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Матић Ђока М., Мацековић Матија, Машић Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Владислав, Милошевић Гавро, Милутиновић Милинко Р., Митровић Јован Р., Михајловић Светислав др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Новаковић Тоде др., Нуић Петар др., Њамцул Ранко др., Остојић Ђуро др., Парабушки Ђорђе, Пахерник Фрањо, Патрновић Љуба, Перић Матеј др., Перић Миливоје Ђ., Перић Нинко др., Петрак Никола, Петровић Марко, Пешић Милутин, Погачник Виктор, Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Душан, Поповић Јефтимије, Поповић Коста др., (претседава) Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Пуцел Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радовић Саво др., Радоњић Милан, Радонић Миљан, Рајић Тоша др., Рапе Стане др., Савић Аранђел П., Савковић Илија, Санто Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спахић Владо, Спиндлер Вјекослав, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степанов Миливој, Степановић Милан Р., Стефановић Игњат, Стојадиновић Милослав др., Стошић Стаменко, Тадић Глигорије др., Топић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трпковић Ставра К., Ћирић Ђорђе, Ћирић Стеван, Ћуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хајдинџак Антон, Ханжек, Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Христић Бора, Цемовић Филип, Ценкић Јурај др., Церер Антон, Ципушевић Методије, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славо др., Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Гласали су „против“ Бачић Стјепан др., Метикош Милан др., Хођера Светислав В.

Отсутни: Анђелиновић Гргур-Будислав др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Борисављевић Страхиња, Бркић Степан, Брушија Радослав, Буквић Александар, Ваљавец Стјепан, Варда Север, Васиљевић

Стеван др., Вељковић Вељко, Видаковић Витомир, Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Главички Божидар, Господнетић Фрањо, Грба Милован др., Грубановић Милан, Грубер Фрањо др., Димитријевић Хаци-Тодор, Добровић Милан С., Додић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљача Бранко, Дубоковић Јурај, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа-Милан др., Јанковић Велизар др., Јевтић Радован, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Кадих Хусеин, Кешељевић Никола др., Клињц Антон, Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепо др., Ковачевић Драгутин-Карло, Кожул Марко др., Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Кумануди Коста др., Куњашић Јоахим, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Макар Дако, Маланчећ Владо др., Маринковић Војислав др., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф., Матица Павао, Милетић Вјекослав др., Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Никић Никола др., Нинковић Трипко, Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петковић Милан, Петовар Ловро, Петричић Живко др., Пивко Људевит др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Милан В., Поповић Милан др., Прањак Недељко, Прека Никола, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустослемшек Расто, Радић Иван, Рако Јанко др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Сарачевић Раденко, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спасовић Вукашин, Сршкић Милан др., Стажић Јосип, Стајковић Никола, Станић Андра, Стијић Милан др., Стојковић Милан Ђ. др., Стрезовић Крста, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Топаловић Милан, Трифуновић Љубиша, Тркуља Станко, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фотирић Арса, Чохаџић Хазим, Шиљеговић Владимир, Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Потпретседник др. Коста Поповић: Изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 175 народних посланика, од којих су 172 гласали „за“, а 3 „против“. Према томе је предлог закона о конвенцији која се односи на искоришћавање пруге редовног ваздушног саобраћаја између Краљевине Југославије и Републике Грчке у начелу примљен.

Прелазимо на гласање у појединостима. Гласаће се седењем и устајањем на уобичајени начин. Ко је за овај предлог, тај ће седети, а ко је против, тај ће устати. Молим г. известиоца да изволи прочитати параграф по параграф.

Известилац Стеван Ђирић прочита § 1 по предлогу одбора.

Потпретседник др. Коста Поповић: Господо, ко је за то да се овако прочитани § 1 прими, нека изволи седети, а ко је против, нека изволи устати.

(Већина седи). Већина седи, према томе објављујем да је § 1 примљен.

Изволите чути даље.

— За овим је Народна скупштина, гласајући седењем и устајањем, већином гласова усвојила у појединостима и § 2 по предлогу одбора.

Потпретседник др. Коста Поповић: Пошто је Народна скупштина примила и у појединостима овај предлог закона, то прелазимо на поименично гласање у целини. Изволите чути прозивку.

Секретар Милан Мравље прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Алиловић Шаћир, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит, др. Бабаковић Јордан, Баљић Салих, Бањац Љубомир, Богдановић Исо, Божић Милан, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буновић Милан, Величићовић Миладин, Вукићевић Богдић др., Гавранчић Ото др., Гавриловић Бранислав, Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Грајић Перо, Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрмељ Алојзиј, Ђокић Риста, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живојиновић Душан, М., Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Исаковић Миливоје, Исаковић Мито, Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Кајмаковић Омер, Каламатијевић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Ковач Анте Љ., Кojiћ Драгутин др., Комаћ Албин, Краљевић Драган др., Крејчи Антон, Крстић Зарије, Крстић Симо, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кунтарић Анте др., Куртовић Војко, Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Максимовић Божидар, Максимовић Стјепан, Марјан Ђуро, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Марковић Велимир Ж., Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Матић Ђока М., Мацековић Матија, Машић Марко, Милић Милан Ђ., Милетић Владислав, Милошевић Гавро, Милутиновић Милинко Р., Митровић Јован Р., Михајловић Светислав др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Новаковић Тодор др., Нуић Петар др., Њамцул Ранко др., Остојић Ђуро др., Парабућки Ђорђе, Пахерник Фрањо, Пагарић Љуба, Перић Матеј др., Перић Миливоје Ђ., Перић Нинко др., Петрак Никола, Петровић Марко, Пешић Милутин, Погачник Виктор, Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Душан, Поповић Јефтимје, Поповић Коста др., (претседава) Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Пуцел Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радовић Саво др., Радоњић Милан, Радонић Миљан, Рајић Тоша др., Рапе Стане др., Савић Аранђел П., Савковић Илија, Санто Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спахић Владо, Спиндлер Вјекослав, Станишић Владимир др.,

Станојевић Драгомир М., Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степанов Миливој, Степановић Милан Р., Стефановић Игњат, Стојадиновић Милослав др., Стошић Стаменко, Тадић Глигорије др., Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Ђуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хајдинџак Антон, Ханџек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Христић Бора, Цемовић Филип, Џенкић Јурај др., Церер Антон, Ципушевић Методије, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славко др., Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Гласали су „против“ Бачић Стјепан др., Метикош Милан др., Хођера Светислав В.

Отсутни: Анђелиновић Гргур-Будислав др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Борисављевић Страхинја, Бркић Степан, Брушија Радослав, Буквић Александар, Ваљавец Стјепан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Вељковић Вељко, Видаковић Витомир, Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Ђугумил др., Вујић Димитрије В., Главички Божидар, Господетић Фрањо, Грба Милован др., Грубановић Милан, Грубер Фрањо др., Димитријевић Хаџи-Тодор, Добровић Милан С., Додић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљача Бранко, Дубоковић Јурај, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа-Милан др., Јанковић Велизар др., Јевгић Радован, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Кадић Хусеин, Кешељевић Никола др., Клинци Антон, Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепан др., Ковачевић Драгутин-Карло, Кожул Марко др., Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Кумануди Коста др., Куњашић Јоахим, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Макар Дако, Маланец Владо др., Маринковић Војислав др., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф., Матица Павла, Милетић Вјекослав др., Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Никић Никола др., Нин-

ковић Трипко, Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петковић Милан, Петовар Ловро, Петричић Живко др., Пивко Људевит др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Милан В., Поповић Милан др., Праљак Недељко, Прека Никола, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустослемшек Расто, Радић Иван, Рако Јанко др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Сарачевић Раденко, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спасовић Вукашин, Сршкић Милан др., Стажић Јосип, Стајковић Никола, Станић Андра, Стијић Милан др., Стојковић Милан Ђ. др., Стрезовић Крста, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Топаловић Милан, Трифуновић Љубиша, Тркуља Станко, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фотирић Арса, Чохаџић Хазим, Шиљеговић Владимир, Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Потпретседник др. Коста Поповић: Изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 175 народних посланика, од којих су 172 гласали „за“, а 3 „против“. Према томе је предлог закона о конвенцији која се односи на искоришћавање пруга редовног ваздушног саобраћаја између Краљевине Југославије и Републике Грчке примљен коначно у целини и на основу чл. 64 Устава биће упућен Сенату на даљи рад. (Пљескање).

Прелазимо сада на пету тачку дневног реда. Избор одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о држављанству. Пошто за избор овога одбора још нисам добио кандидатску листу, то ћемо ову тачку дневног реда са вашим пристанком одложити за сутра. (Прима се).

Господа народни посланици, са вашим пристанком ја ћу закључити данашњу седницу, а за идућу седницу, која ће се одржати сутра, у 10 часова пре подне, предлажем следећи дневни ред:

1 — Претрес извештаја Имуניתетног одбора о издавању народних посланика суду; и

2 — Избор Одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о држављанству.

Данашњу седницу закључујем, а идућу закључујем за сутра у 10 часова са прочитаним дневним редом.

Седница је закључена у 12.30 часова.

П Р И Л О З И

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима примио је на проучавање предлог закона о Споразуму постигнутом, разменом писама од 12 маја и 16 јуна

1933 године између Државног Подсекретара Министарства иностраних послова Краљевине Италије и Отправника послова Посланства Краљевине Југославије у Риму, о приступању преговорима за ревизију Уговора о трговини и пловидби од 14 јула 1924 и његовог Допунског споразума од 25

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

априла 1930 године, као и измени отказних рокова ових споразума, усвојивши текстуелно законски предлог у начелу и појединостима, те му је част предложити Народној скупштини да овај законски предлог изволи усвојити.

За известиоца Одбор је одредио г. Стевана Ђирића, народног посланика.

16 фебруара 1934 године
Београд

Претседник,
Б. Кујунџић, с. р.

Секретар,
Милоје Сокић с. р.

Чланови:

Стеван Ђирић с. р., Салих Баљић с. р., др. Славко Шећеров с. р., др. Милослав Стојадиновић с. р., др. Ђура Остојић с. р., др. Вјекослав Милетић с. р., Милутин Јелић с. р., Игњат Стефановић с. р., Антон Церер с. р.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање законских предлога о Међународним уговорима и споразумима примио је на проучавање предлог закона о међународној Конвенцији о телекомуникацијама са додатком, закљученој и потписаној у Мадриду 9 децембра 1932 године, усвојивши текстуелно законски предлог у начелу и појединостима, те му је част предложити Народној скупштини да овај законски предлог изволи усвојити.

За известиоца Одбор је одредио г. Стевана Ђирића, народног посланика.

16 фебруара 1934 године
Београд

Претседник,
Б. Кујунџић, с. р.

Секретар,
Милоје М. Сокић, с. р.

Чланови:

Стеван Ђирић с. р., Салих Баљић с. р., др. Вјекослав Милетић с. р., др. Славко Шећеров с. р., др. Милослав Стојадиновић с. р., др. Ђура Остојић с. р., Милутин Јелић с. р., Игњат Стефановић с. р., Антон Церер с. р.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Стјепана Ваљавца и другова, народних посланика, на Министра унутрашњих послова о насиљу над сељацима срезова Крапине, Преграда и Клањца.

Господине Министре,
До сада смо већ више пута упозоравали на

Одбор за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима примио је на проучавање предлог закона о Протоколу уз Трговински споразум од 29 јула 1933 године, усвојеном разменом нота од 14 септембра 1933 године у Берлину, између Краљевине Југославије и Републике Немачке, усвојивши текстуално законски предлог у начелу и појединостима, те му је част предложити Народној скупштини да овај законски предлог изволи усвојити.

За известиоца Одбор је одредио г. Стевана Ђирића, народног посланика.

16 фебруара 1934 године
Београд

Претседник,
Б. Кујунџић, с. р.

Секретар,
Милоје М. Сокић, с. р.

Чланови:

Стеван Ђирић с. р., Салих Баљић с. р., др. Вјекослав Милетић с. р., др. Славко Шећеров с. р., др. Милослав Стојадиновић с. р., др. Ђура Остојић с. р., Милутин Јелић с. р., Игњат Стефановић с. р., Антон Церер с. р.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима примио је на проучавање предлог закона о Конвенцији закљученој и потписаној 22 јула 1933 године у Атини, између Краљевине Југославије и Републике Грчке, која се односи на искоришћавање пруга редовног ваздушног саобраћаја, усвојивши текстуално законски предлог у начелу и појединостима, те му је част предложити Народној скупштини да овај законски предлог изволи усвојити.

За известиоца Одбор је одредио г. Стевана Ђирића народног посланика.

16 фебруара 1934 године
Београд

Претседник,
Б. Кујунџић, с. р.

Секретар,
Милоје М. Сокић, с. р.

Чланови:

Стеван Ђирић с. р., Салих Баљић с. р., др. Вјекослав Милетић с. р., др. Славко Шећеров с. р., др. Милослав Стојадиновић с. р., др. Ђура Остојић с. р., Милутин Јелић с. р., Игњат Стефановић с. р., Антон Церер с. р.

разна безакоња који Ваше полицијске власти под фирмом заштите државе провсде над мирним гра-

ђанима, а особито над поштеним сељаштвом које тобоже ремете политички ред и мир.

Упркос наших оправданих протеста, та се безаконја још више од Ваших полицијских власти настављају. У горе споменута три среза срески начелници издају наређења по којима сељаци морају држати присилне ноћне патроле у знаку чувања путева железничких станица, опћинских уреда, па чак и жандарских станица.

Исти сељаци морају под командом жандармерије кроз цијелу ноћ држати страже на појединим местима, и то и служба тих сељачких патрола мора бити кроз цијелу ноћ, т. ј. 12 сати, а тако исто и по дану. Услед садашње велике студени и ове зиме не може сељачки народ да врши своју дужност 12 сати без прекида, јер мора да настрада услед нахладе, што се је и догодило већим дјелом, да су људи прозебли и обољели, те ради болести лијечити се свом властитом трошку. су приморани ради болести лијечити се о свом властитом трошку и какову дужност имаду, јер то жандармерија никоме не каже, само се патроле и даље одржавају без обзира на законске прописе.

У честитом Хрватском Загорју, а напоље у ова три среза влада потпуни ред и мир и не даје ничим повода за овакове изнимне мјере.

Ради тога тражимо да нам на ову интерпелацију хитно у Народној скупштини одговорите:

1 — Је ли Вам Господине Министре ово познато и јесу ли ове одредбе издате са Вашим знањем и овлаштењем?

2 — Ако Вам је, Господине Министре ово све познато и ако су ове одредбе издате са Вашим знањем и овлаштењем, чиме то оправдавате и како доводите ово у склад са уставним и законским одредбама?

3 — Ако Вам Господине Министре ово није познато и ако су ове одредбе дане без Вашег знања и овлаштења, што каните подузети да се присилне сељачке патроле смјеста обуставе, а да се они органи власти који су ове одредбе издале позову на одговорност и уклоне са положаја који злорабе?

4 — Да ли за органе Вашег Министарства вриједи чл. 18 ал. II Устава од 3 IX 1931 године ради здравих грађана наше земље?

5 — Да ли сте вољни Господине Министре, овом уставном пропису већ једанпут у Вашем ресору прибавити нужно поштовање.

Београд, 3 фебруара 1934 год.

Народни посланици:

Стјепан Ваљавец с. р., др. Никола Никић с. р., Лопро Кнежевић с. р., др. Иван Лончаревић с. р., др. Фрањо Грубер с. р.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Милан Метикош, народни посланик упућује интерпелацију на Министра социјалне политике и народног здравља о смрзавању радника, који је остао без преноћишта.

Господине Министре,

Социјална заштита радника је у нашем главном граду врло очајна јер с дешава и то, да се ноћи смрзава гладни радник без ичије помоћи код толиких хуманих установа државних и општинских а и пред очима преноћишта и склоништа радничке коморе, покрај толиких фондова, који се троше за помоћ незапосленим радницима.

Та трагика смрзнутог радника узрујава оправдано све исправне грађане ове земље, који виде да се велики износи троше на радничке коморе и на радничко осигурање на разне братинске благајне, преноћишта и склоништа, у којим установама разни појединци на леђима сиротих радника примају ванредно високе припадљености и користи од положаја, а да се дешава такав случај да гладни и осиротели радници нигде не налазе заштите ни помоћи, премда се троше тако крупне суме из разних фондова за осигурање и заштиту радника. Где год се тај сиромашни радник обраћао све су га установе одбиле, а одбило га и преноћиште, јер није имао откле да плати пет динара. Када се такви случајеви дешавају у главном граду наше земље, јасно је да таквих случајева има и на разним странама у земљи, па би

потребно било да се о томе питању поведе брига на надлежном месту и да се што пре приступи ревизији нашег социјалног законодавства и свих социјалних установа, које су бирократизирале на штету самих радника. Треба осигурати могућност, да социјалне установе доиста служе за заштиту радника, те да се у њима проведе хитна реорганизација и да се измени апарат који данас у тим установама тако ради, да допушта, да се бедан радник смрзава безпомоћно на улицама престонице, што не служи на част ни углед наше земље. Пошто је о смрзавању тога бедног радника изишла само једна белешка у новинама, као полицијски рапорт, а то питање је тако крупно да се њим мора позабавити и Народно представништво, јер указује на систем лоше администрације по многобројним социјалним установама, на које се троше тешки милиони народног новца, па Вас стога молим да ми изволите у Народној скупштини одговорити:

1 — Је ли Вам познато, да се по ноћи у Београду смрзнуо радник, за кога нису хтеле пружити помоћи ни једна од социјалних установа ни државних ни варошких у престоници?

2 — Што каните предузети, да се проведе реорганизација по свим установама које имаду бригу о заштити радника и о социјалном старању, за ко-

ристи беспослених и незаштићених сиромашних радника?

3 — Јесте ли вољни донети пред Народно претставништво законске предлоге о ревизији садањег социјалног законодавства у корист радника, уз смањење свих данашњих непотребних и безразложних синекура и превеликих режија администрације по

социјалним установама?

Изволите, Господине Министре, примити уверење о моме поштовању.

7 II 1934 године

Београд.

Др. Милан Метикош, с. р.
народни посланик.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Иван Лончаревић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Министра унутрашњих послова о терору државне управе за вријеме општинских избора у Дравској бановини.

Господине Министре,

Слобода избора зајемчена је Уставом. Чланови 41 до 52 новог опћинског закона забрањују ометање бирачке слободе и установљавају санкције за свако насиље у том правцу. Бан Дравске бановине изјавио је на сједници Бановинског вијећа 3 септембра о. г. да ће бити опћински избори потпуно слободни. Исто изјавили су претставници владе и Ј.Н.С. у нарочитом комуникеу у заједничкој сједници, на којој су расправљали о опћинским изборима у Дравској бановини. Ни једном речју опћински закон не устанавља какве требају да буду кандидатске листе са партијског становишта, а § 2 Бановинске уредбе за Дравску бановину изричито устанавља, да су кандидатске листе личне а не партијске природе и то овим ријечима: Листа се обележава са презименом и именом носиоца листе.

На основу свега тога бирачи Дравске бановине почели су да састављају кандидатске листе не само припадници Југословенске Националне странке него и бирачи, који у тој странци нијесу организовани и ови су у огромној већини. Министар без портфеља г. др. Алберт Крамер плашио се је од те у државном погледу сасма конструктивне већине, чија једина жеља је била, да дођу на власт у опћинама људи спремни и чистих руку. Од стрепње, да се на изборима покаже истинска воља народа и сва политичка немоћ г. др. Крамера, г. др. Алберт Крамер морао је најпре да увјери неупућену јавност, како је по државу опасно, ако дођу у опћинама на власт „пункташи и противдржавни елементи“, како се је изјавио у своме познатом говору у Марибору, са којим је отворио изборну кампању у Дравској бановини. Не само без сваког доказа, него и без сваке стварне основе прогласио је све опозиционе кандидатске листе и кандидате као сепаратистичке, анационалне и противдржавне. То је био апел на власти и сигнал за све оне, који би били у политици и јавном животу потпуно непотребни, кад би се сазнало, да таквих анационалних и противдржавних елемената у масама Дравске бановине нема и кад би се на мјеродавним мјестима увјерили, да су овакви викачи најопасније зло по државу, пошто лажним денунцијацијама и из користољубивости терају народ у очајање и тек сами тиме стварају претходне услове за противдржавно ми-

шљење.

По целој Дравској бановини почело је дивље гоњење бирача, који нијесу учлањени у ЈНС и државне власти употребиле су сва могућа, противзаконита сретства за одвраћање тако званих опозиционих гласача. Физичка насиља, претње, казне, хпшења и сав политички терор узели су маха и поступало се је и против најчаснијих и у сваком погледу исправних људи као против неке злочиначке банде. Да ове ријечи ни у колико нису претјеране, доказују ове чињенице:

Среско начелство у Љубљани под Пов.Но. 756/1 од 13 октобра 1933 доставило је некојим претставницима опозиционе кандидатске листе ово наређење:

У интересу јавног поретка и мира наређујем на основу чл. 67 Закона о унутрашњој управи, да на дан 15 октобра 1933 год. за вријеме од 7 часова ујутру до 19 часова на вечер не смијете напустити ваш стан у те исто тако примати никаквих гостију.

Дозвољавам Вам само, да се у времену између 11 и 12 часова послужите свог активног изборног права и да се у ту сврху задржавате изван свога стана у колико је то потребно за извршење вашег изборног акта, али се на путу не смијете дружити са никаквим лицем.

Сваки прекршај ове наредбе казнићу без обзира на обичајни полицијски поступак на основу чл. 69 Закона о унутрашњој управи са новчаном казном од дин. 500.— односно у случају неплаћања ове казне у току од три дана са 10-дневним затвором.

Против ове наредбе имате право жалбе на краљевску банску управу у Љубљани, коју би требало предати овдашњем среском начелству у року од 15 дана, не рачунајући дана предаје.

Ваша жалба пак нема одложне снаге.

Среки начелник:

Жиндаршић, с. р.

Ово наређење се крије за јавни поредак, стога је било достављено лицима, која већ по своме звању и достојанству не би правила никакав неред, као н. пр. свећеницима! Да буде иронија оваког поступка потпуна, дозвољава се право жалбе у року од 15 дана, а доставља се уочи избора!

»Закон горе, закон доле.«

Срески начелник у Камнику, Вовшек, претио

је са прогонствима онима, за које би дознао, да прегледавају бирачке спискове, састављају ванстраначке кандидатске листе и скупљају потписе. Тако је преслушавао сељака Репаншека из Хомца код Камника, јер да саставља опозициону листу: запретио му је са аретацијом, ако буде скупљао потписе за своју листу.

Исти срески начелник сазвао је у општини Ихан неколицину бирача и запретио им: »Одмах ћу вам одузети општину, коју сте добили, ако не будете гласали за листу, коју је поставила национална странка»; трговца Миха Лаха из општине Врхпоље при Камнику позвао је 11 септембра ове године и запретио му, да ће му затворити гостиону, ако се буде мешао у општинске изборе.

У општини Трзин по жељи среског начелника сазвао је учитељ А. Риглер народ и припретио му, да ће изгубити самосталност општине, ако неће гласовати за националну странку.

У правној држави поштују се закони, барем са стране власти; када престане и то, настаје хаос, од чега може највише држава да страда. Срески начелник у Камнику не само да није за време општинских избора показао ни најмање воље у томе погледу, него се је испољио као неки болшевички педагог како не треба поштовати закон. »Закон горе, закон доле, ми ћемо већ свршити...», казао је тај политички Песталоци двојици сељака Јосипу Дечману и Франу Кнезу, који су дошли к њему у ствари општине Рашица, која је неприродно прикључена општини Трзин.

Срески начелник Вовшек позвао је жупника Јанеза Кепица из општине Ихан и казао му: »Код вас саставља се опозициона кандидатска листа. Ако буде она побједила, ваше просвјетно друштво биће укинута«. Какав посао има просвјетно друштво са општинским изборима? Ту је донесен доказ како неки експонирани државни чиновници злоупотребљавају просвјетне тежње једног напредног народа у политичке сврхе, а после тога по истом аморалном принципу вичу, да народ у просвјетним удружењима тера политику.

Исти господин срески поглавар — није то какав турски ага — позвао је 25 IX о. г. у среско начелство сељака Јернеја Липовицека и казао му: »Ако будете састављали листу (тј. ванстраначку), све ћу вас позатварати«.

Општинског секретара у Камнику Туриншека позвао је к себи исти срески начелник и обећао му, да ће у будуће остати општински секретар, ако напусти ванстраначку листу. Пошто то није учинио, г. срески начелник протерао га је наредбом од 2 септембра ове године на основу чл. 12/4 Закона о заштити државе. Ево, и Закон о државној заштити морао је да буде злоупотребљен од ове дике државног чиновника.

Сељак Јакоб Мајдич из општине Ихан затражио је оружни лист. Срески начелник г. Вовшек рекао му је: »Уредит ћу питање вашег оружног листа, кад вас будем видео на владиној листи. А ако будете радили за опозициону листу, аретират ћу Вас.«

Вриједан друг г. Вовшеку био је начелник среза Марибор — Десни брег г. Милан Макар. У општини Хоче звао је к себи поједине бираче и казао њима, нека се не пачају у политику и нека рађе чисте пљуваонике и патосе. Припретио им је, да ће им за сваки најмањи преступак одузети кон-

цесије и казнити их. Како је тај господин »инспицирао изборе« на дан избора, како су последице њега долазиле на биралишта неке формиране банде и терорисале и батинале народ, образложили смо већ у једној другој интерпелацији.

Начелник среза Марибор — Леви брег г. др. Сенековић изјавио је на једној од својих агитацијских турнеја, у општини Шчавница, да опозиционе кандидатске листе Шпиндлер неће потврдити и да није важно, какав ће да буде резултат општинских избора, пошто ће он последице избора разријешити све кандидате са листе Шпиндлер, у случају, да победи ова листа. Једнако је изјавио 17 септембра у месту Св. Ана на Крембергу: Ако победије против владине листе, биће резултат поништен.

У општини Кошаки наредно је састављачима бирачких спискова, да унесу у бирачке спискове општине Кошаки све државне и самоуправне чиновнике, који имаду стан у општини Кошаки, а на служби су у Марибору, и ако имаду по закону изборно право у Марибору. Тих бирача било је око 140.

Г. Сенековић није пропустио ни једне најмање прилике, да онемогући изборно право бирачима, за које је држао да нијесу присталице Југословенске националне странке. Тако је н. пр. бивши министар Иван Весењак тражио од своје општине Крчевина домовницу, која му је и издата, али је среско начелство ту домовницу поништило са мотивацијом, да закључак општине о давању домовнице г. Весењаку није довољно основан. Међутим је кандидат на листи Југословенске националне странке Срећко Крајц добио од општине Добрење домовницу, и ако нигда није имао стан у тој општини. Општинари су се против оваквог противзаконитог поступка жалили, а среско начелство је погазило закон и одбило ову жалбу. Сличних случајева је било разуме се више.

Срески начелник г. др. Сенековић позвао је к себи 18 IX о. г. бив. нар. посланика г. Фрању Жебота и запретио му, да ће му секвестирати аутомобил и забранити свако кретање у срезу, ако буде агитирао приликом општинских избора за опозицију. Касније је г. Жебота конфинирао.

Како је државна власт потпомагала терористички рад кандидата на листи Југословенске националне странке, нека служи само један пример:

У општини Ослушевци у срезу Птуј изјавио је носилац листе Југ. националне странке Лах пословођи угљеника у Подгорцима, Хавласу: »Ви сте потписали противдржавну листу Јанжековића. Стога вам на основу телефонског наређења среског начелства дајем ултиматум да у року од 48 часова одлазите, иначе ћу вас протјерати.« А брат овог кандидата Лах изјавио је: »Сви ће бити затворени, који ће гласати за листу Јанжековића.« Тако се радило по цијелој Дравској бановини. По упутствима бановинског секретаријата Југ. националне странке, агитирали су присталице ове странке и државни органи од последњег жандара до среских начелника тиме, да су све остале кандидатске листе проглашавали за противдржавне и тако обележили 90% бирача у Дравској бановини за противдржавни елемент. Ко је бар мало упознат са природним законом о психологији људских гомила, тај ће да схваћа, какав по државу разоран посао су обављали претставници државне власти у тој изборној кампањи!

У срезу Птуј обележава тактику »државотворних« пристаја Југ. нац. странке чињеница, да се је нарочито у том срезу са те стране на дан избора прибегавало средствима деморализације, која су некада баш у тим крајевима аустријски и германо-филски агенти систематски употребљавали нуђењем алкохолних пића и новца. Из обимног материјала само један примјер: У општини Ког газда Роберт Кошар на дан избора служио је у дворишту свог имања бираче кроз цео дан ракијом, вином, чајем, цигаретама, колико год се коме прохтело, а агитатори Југ. нац. странке су нудили и новац за гласове. Напомињемо, да су Кошарева дворишта и биралишта раздалеко једно од другог само 25—30 мет. Народ прича, да се је ту потрошило само вина око 2 хл. У општини Сромље, срез Брежице, служили су бираче ракијом чак на биралишту у школи и јавно испред школе.

Како су срески начелници онемогућавали постављање опозиционих кандидатских листа, нека служи и овај пример: У општини Љутомер-околина жандармерија је забранила сваку личну агитацију опозиције, а среско начелство одбило је молбе за сваки законити састанак бирача опозиционара. Стога је разумљив огроман број казни. Народ је био у дилеми: Или да не учествује у изборима, и да га режимлије поново прогласе због тога за противдржавни елеменат, или да иде на изборе служећи се редовним законитим средствима и да буде за то кажњен. Народ се је преварио. Проглашен је био за противдржавни елеменат, пошто је у изборима учествовао а поред тога још и кажњаван. Среско начелство у Љутомеру претило је кандидатима на опозиционој листи. Принудило је н. пр. некога Голубиша, чије двије ћерке су учитељице, да је потписао реверс, да неће ићи на гласовање; ћерке биле отпуштене из државне службе или премештене ако би он гласао. Од г. Липовца, кандидата на опозиционој листи затражило је среско поглаварство, да мора кандидатуру одложити иначе ће бити његови синови отпуштени из државне службе или премештени. Среско начелство је позивало на са слушавања раднике, запослене код железнице и путаре и претило им, ако не би гласали за Југ. нац. странку.

Новчане казне, аретације, конфинације.

Што се не може ријечима описати, то ће се боље илустрирати сав терор и прогони, којима је био испостављен поштен народ у Дравској бановини са стране државне управе, безбројне казне, хапшења и конфинације за вријеме изборне кампање, а нарочито у очи избора.

Срез Коњице пружа нам у томе погледу слику правога некадашњег турског вилајета. Срески начелник Сухач кажњавао је новчано казнама у износу од по 1.000—5.000 динара сваког, који не припада Југ. нац. странци, ако је против њега постојала денунцијација, да је разговарао о општинским изборима па било да и није учествовао у никаквом оваквом разговору. Овакве казне задесиле су ова лица:

Учитељица Рот из Витања 1000 дин и пензионисање, учитељ Контлер из Прихове 1000 динара и пензионисање, учитељ Порента из Витања 100 динара и премештај, Полегек Антон, сељак из Прихове 1.000 дин., Здолшек из Лоче 1.000 дин., Крачун Франц из Жиче 2.000 дин., Везеншер Карол из Коњица 1.500 дин., Лаурих Антон, фабрикант у

Коњицама 1.000 дин., Сумер Мартин из Коњица 6.000 дин., др. Макарол Франц, адвокат из Коњица 15.000 дин., Храстник Франц из Коњица 5.000 дин., жупник Жганг из Св. Кунготе 5.000 дин., др. Севшек Макс, лекар 500 дин. (из Оплотнице), Вахтар Јоже из Оплотнице 500 дин., Товорник Франц, архидијакон из Коњица 5.000 дин., Храстел мл. из Витања 1.000 дин., Хохњец Франц, жупник из Оплотнице 5.000 дин., Павлич Петер из Св. Јернеја при Лочах 5.000 дин., Безјак Јоже, жупник из Зреча 5.000 дин., Томажич Антон, жупник из општине Жиче 5.000 дин.

Овдје смо набројили само некоје од тих несрећника, који могу данас, лишени сваког уточишта и праве заштите, само још размишљати као неки модерни ориенталци о народној пословици: Бог високо, а цар далеко.

Какве инструкције су морали да имају од среског начелника г. Сухача жандари, неће бити тешко погодити на основу овог типичног случаја:

На дан 5 октобра о. г. дошла је из Коњица у општину Зрече жандарска патрола, ушла у подне у стан секретара ондашње Задружне штедионице г. Алојзија Крижника, извршила преметачину у стану и Крижника одвела у Коњице. На жандармеријској станици примно га је командир Марко Падешанин и као неки нарочито подесан »културтрегер« за сјеверне крајеве наше државе почео песницама ударати Крижника и, срушивши га на тла, газио га је ногама говорећи му: »Ти папина курво, ти римска свињо, и твој жупник добиће ово исто кад дође овамо.« Није најгоре то, да се може у нашој држави десити такав случај бруталности и вјерске нетрпељивости са стране једног подређеног државног органа, него чињеница, да ће како све изгледа — тај деликт остати некажњен можда ће бити тај отресити и јуначки командир чак похваљен — и да народ са изразитим правним осјећајима долази до закључка: Па ово се не дешава без знања и воље високе госпде у Београду! *Saveant consules!*

У срезу Камнику типичан је овај случај: Др. Потокар, адвокат у Камнику, тужио је суду среског начелника г. Вовшека. Судска расправа је била 4 октобра о. г. прије подне. Поподне истог дана позвао је срески начелник г. др. Потокара к себи и казнио га на 20 дана затвора и 5.000 динара новчане казне са мотивацијом, да је г. Потокар одржао у својој канцеларији изборни састанак. Г. Потокар је заиста позвао у своју канцеларију неколицину кандидата, да су потписали изјаву. Бившег претстојника општине и народног посланика Фердинанда Новака ухапсила је жандармерија по налогу среског начелника Вовшека и одвела га у Марибор у полицијски затвор. У наређењу среског начелника нема никаквог образложења. Једини разлог за хапшење био је свакако тај, да је био г. Новак носилац кандидатске листе за општину Камник-околица и да је у цијеломе срезу познат и цијењен као бистар, отресит јавни радник и ванредно поштен човјек. Иронија у његовом случају постоји у томе, да је био ухапшен, да не би могао гласати, а да су били из судског затвора аутомобилом довезена на биралиште у општину Шчавница двојица осуђеника Зорман Фридерик и Брезник Миха, послије гласања били су послужени »изборним вином, гулашем и печењем«.

Бившег претседника општине Хомец, Грегора

Репаншека, казнио је г. Вовшек са 2.000 динара, пошто је састављао кандидатску листу и пошто је био код њега у посети — и то је казниво, Бог би га знао по каквом закону — бивши народни посланик г. Јанез Штрцин. Ми знамо само, да г. Штрцин није никакав хајдук и да би требало казнити г. Репаншека ради јатаковања. Осим тога одузета је г. Репаншеку гостионичка концесија за годину дана.

Бергант Маврициј, бив. професор у Цељу, био је ухапшен дне 5 октобра и одведен у Цеље. Био је претставник опозиционе кандидатске листе. Његовом оцу, гостионичару у општини Моравче, затворио је срески начелник гостиону, а његовог брата Јанеза Берганта мл. позвао је к себи срески начелник, из разлога, пошто је исти доказао претстојнику општине, да у некој искључиво економској ствари није правилно поступао. Срески начелник је рекао томе Берганту: »А ви сте она свиња, која прави немир«. Послије тих ријечи скинуо му је са одјела знак католичке акције и знак Просветног савеза. Сада схваћамо поједине жандаре, који су у општинској изборној кампањи много оперисали са изразом »свиња«. Добром калфи треба одличног мајстора. Селјака Ручигаја из Локе је срески начелник Вовшек ухапсио 7 октобра и осудио га на 20 дана затвора. Разлог: Ручигај састављао је опозициону кандидатску листу. Оваквих случајева је било пуно у Камничком срезу.

У срезу Марибор — Леви брег — домени среског начелника др. Сенековића били су аретирани — 14 октобра био је ухапшен носилац опозиционе листе у општини Шчавница г. Јожеф Шпиндлер и кажњен на три дана затвора; одмах је био одведен у затвор. Бајаги је одржао један састанак бирача. На дан избора у 6 часова у јутро ухапшени су били претставници опозиционе листе г. Франц Брезник и његов заменик Андреј Жижек са својих 62 године.

У општини Кошаки осуђени су били од среског начелника на неколико дана затвора због тога што су разносили бирачима зтворена писма носиоца листе г. Ивана Весењака, министра у п. ова лица: Беранч Франц, Инкрет Антон, Шешерко Јожеф, Волер Иван, Кнуплеш Алојзиј, Грах Иван. Разуме се да су се на дан избора налазила у затвору. Сам носилац листе г. Иван Весењак био је 7 октобра даље конфиниран. Осим тога су били по наређењу г. др. Сенековића ухапшени у општини Песница Вајгерл Франц, Јуранчић Јакоб, Рибич Антон, Гундл И. и Цвикл Андреј из општине Кошако, Шантр Јакоб из Јакобског дола. Без сваког истинског разлога казнио је др. Сенековић: г. декана Франца Гомилшека од Св. Бенедикта са дин. 1.000 и пет дана затвора, капелана Антона Боштеле са 1.000 динара и три дана затвора, исто тако ова лица из Св. Бенедикта: Демиш Франц, Хериц Антон, а из општине Песница осуђени су били новчаком казном: Шпарл Франц са 1.000 дин., Флајшхајкер Јосип са 500 дин., Александер Хојник са 500 дин., Кнуплеш Карол са 200 дин. итд. Носилац и претставник опозиционе кандидатске листе г. Франц Шнудерл био је аретиран дне 13 октобра о. г. у 7 часова на вечер и од др. Сенековића кажњен на три дана затвора, с тиме, да има казну одмах наступити.

У срезу Марибор—Десни брег, домени среског начелника г. Милана Макара кажњени су били: Но-

силац листе у општини Хоче г. Антон Новак 300 и Рајмунд Визер 300 дин. Последњег је на друму аретирао као неког разбојника жандарм Ажбе, привезао га на жандармеријску станицу за један дугачки сто, псујући га: »Ви сте бараба, свиња итд.« Зашто, то би могао образложити једино поменути г. жандарм и нико други на свету, а најмање г. Рајмунд Визер. Тамо је био аретирани и Речник Јанко, који је разносио позиве за гласање, надаље су били исто тамо на дан избора аретирани: Зидар Лудвик, Лебе Алојзија, Брегант Јоже, Речник Франц, Вердник Фрањо, Визер Рајко. Да нису били ни криви ни дужни, произлази из обећања жандарма: Ажбе-а Рајку Визеру, да ће га одмах испустити, ако ће да гласа за кандидата Ј.Н.С. Папежа.

Исти г. Макар пресудио је на новчане казне Јанеза Жолнира, селачког сина из Маколе (1.000 дин.) и обухарског мајстора Мартина Липоника из Лимбурга код Марибора (500 дин.) и затвор, прво поменутог чак на 20 дана затвора, носиоца листе у општини Фрам г. Ивана Петка (1.000 дин.), а Мартину Мегличу је срески начелник г. Макар обећао, да ће му опростити казну (1.000 дин.), ако буде гласао за кандидата Кодрича. То је уједно најбољи доказ, да су биле пресуде г. Макара сасма самовољне, без потребног супстрата за кажњавање.

У срезу Ново место ухапшен је био 13 октобра трговац Торумбељ В. из општине Шмихел Стопиче, претставник опозиционе листе те је био одведен у Ново место. У среском начелству пуштен је из затвора. Претставник опозиционе листе у Топлицы, кројач Матија Блатник, ухапшен је био 15-IX са мотивацијом, да је агитирао против Рома, носиоца листе Ј. Н. С. Командир жандармеријске станице Шлаус претио му је на све могуће начине и рекао међу осталом и то: »Дотле ћу те прогонити, док не крепаш, ако не гласујеш за Рома«.

Дне 14 октобра о. г. жандарми су правили кућну преметачину у стану г. Мартина Станича, капелана из општине Шт. Петер. Преметачина је била безуспешна, а ипак је био тај капелан ухапшен и одведен у Ново место. Срески подначелник казнио га је са 300 динара новчане казне с разлога, да је капелан тобоже скупљао потписе за ту листу (опозиционалну). На капеланов приговор, да је по закону дозвољено скупљати потписе за листе, подначелник му је рекао, да је била намјера владе, да се поставе само листе Ј. Н. С., а пошто су »пункташи« почели састављати своје листе, потребно је да се то препријечи.

Немогуће је замислити, да је један такав функционер државне управе изговорио на памет те ријечи, које бацају пуну свјетлост на хајку, коју су власти подигле на безазлени народ у Дравској бановини. Народ се је поуздао у закон и његове прописе, у изјаве са владине стране, да ће бити избори слободни, поуздао се је у то, да ће државна власт барем привидно поштовати закон, који је она донијела за општинске изборе. Ако пак влада није мислила дозволити народу, да он по своме нахођењу бира своје претставнике у општинама, онда је минимум правног осјећања неминовно тражио од владе, да она јасно и званично, не преко неког подређеног чиновника него са званичном декларацијом изјави народу, да у противности са законским прописима за општинске изборе неће да дозволи опозицији да учествује у изборима и да

ће бити допуштене само кандидатске листе Ј.Н.С. Жван Јосип из општине Топлице био је 11 октобра од среског начелника Ново Место пресуђен на 1.000 динара или 20 дана затвора, тиме да за вријеме од 24 часа наступи издржавање казне. Разлог: Агитација против Ј.Н.С. Барбић Албин, такођер из општине Топлице био је од среског начелства кажњен са 1.000 динара новчане казне или 20 дана затвора тобоже, да агитује против Ј.Н.С. и тиме узнемирава народ.

У срезу Птуј у општини Ког жандарми су ни криве ни дужне ухапсили уочи избора, 14 октобра сељака Франца Здравца, сељака Јеронима Здравца и секретара Задружне штедионице Јоша Клањчара.

У срезу Љутомер кажњавани су били у општини Љутомер—околица било због сакупљања потписа за опозиционалну кандидатску листу, било због разговора ради састава кандидатске листе: Славић Франц 500 динара и два дана затвора, Новак Драго 500 дин., Крањц Антон 200 дин. или 4 дана затвора, Јаншовец Јанко 500 динара или 10 дана затвора, Липовец Игнац 500 дин., у општини Вержеј: Франц Галундер, носилац листе на 2 дана затвора и 2.000 дин. А кажњени су били и други за које се је сазнало, да су радили или разговарали ради састава кандидатске листе.

У општини Слатина Раденци среско начелство казнило је без икаквог доказа кривице Франца Химеркајна на 1.000 дин. и два дана затвора једино из разлога, пошто су била двојица сељака код њега на посети.

Срез Кочевље. Изгледа да су и у том срезу присталице Ј.Н.С. агитирали много са подмићивањем, са пићем и новцем. То су на пр. радили пред изборним локалом у општини Лошки поток. У општини Содражица и поред законите забране биле су гостионе од пристаха Ј.Н.С. цело време на дан избора отворене и ту се радило са подмићивањем са пићем и новцем. Исто тако је у Рибници пред изборним локалом подмићивање новцем и цигарама.

Кажњени су били Гребенц Иван из Рибнице на 2.000 дин. или 20 дана затвора, Лавренчић из Содражице на 1000 дин. или 20 дана затвора, Кљун Иван из Рибнице на 200 дин. или 6 дана затвора, Шкуљ Карол, бив. народни посланик на 3000 дин. или затвор, а капелан Кампа из Лошког потока био је на пред вече избора аретиран и затворен на жандармеријској станици па после одведен у Кочевље, само због тога, да није могао да гласује. Погорелец Иван из општине Струге кажњен је био на 1000 дин. новчане казне или 20 дана затвора, и ако није могло бити среском начелнику непознато, да му је последња поплава у Стругама нанијела огромну штету и да је изгубио скоро све своје имање.

У срезу Метлика десио се је један веома значајан догађај: Франц Плут сељак из Клоштра био је кажњен на новчану казну (500 дин.) због тога што је на збору Ј.Н.С. у Подземљу у одговор на тврђење говорника и кандидата Јулија Мацеле, да је свако, ко не гласа за њега антидржаван човек, узвикнуо: „Држава нисте ви! Ми сви смо за државу! Живела држава. Доле рђави људи, доле Смић и Мацела!“ Држимо, да је јединствен случај у историји држава на цијеломе свету, да треба казнити човека, који вириче: „доле држава“, јасно је само по себи, а кад ко викне: „живела држава“ опет

је кажњен. Ако г. Министар унутрашњих дела пропусти да не задовољи правду и пружи задовољење осуђеном Плуту, онда му не преостаје ништа друго, него да донесе један законски предлог, по коме ће из наше државе створити државу мутавих људи.

Срез Цеље. Чукала Макс, носилац опозиционе листе у општини Вранско-околица пресуђен је био од среског начелника у Цељу на новчану казну (4.000 дин.) пошто се је код њега (а не може негде у шуми) састављала кандидатска листа. Са истог разлога кажњен је био 7 октобра о. г. од среског начелства по чл. 23 Закона о зборовима сељачки син Чремошник Франц из општине Св. Петар у Савињској долини на два дана затвора и 500 дин. новчане казне. Исто тако и истог дана кажњен је био на 1.000 динара новчане казне или два дана затвора Доклер Матија. Међутим је Доклер Матија умро. Кокоља Мартина из општине Перново пресудило је среско начелство у Цељу 4 октобра на новчану казну (300 дин.) или 6 дана затвора због тога што су сеоски момци у његовој гостиони разговарали о изборима, осим тога среско начелство је одлуком од 5 октобра затворило његову гостиону за вријеме од једне године.

Са тим описом нисмо исцрпили сав материјал, али већ ти наведени случајеви узети као цјелина, даду једну ружну слику о државној администрацији, ружну и драматску. Не можемо ни један час помислити, да Министар унутрашњих дјела није знао, на какав бруталан начин су се вршиле припреме за општинске изборе у Дравској бановини и каква терористичка средства је употребљавала уочи избора и на дан избора његова управа у Дравској бановини. Сав тај терор у Србији су га за вријеме турског деспотства звали зулум — био је добро смишљен, како је признао Министар без портфеља г. др. Алберт Крамер у својој изјави у „Политици“ од 17 октобра о. г.: „Велику заслугу за успех имају организације Југословенске националне странке, које су у свакој општини развиле једну добро смишљену агитацију.“ И сам г. др. Крамер, који, како изгледа није у ствари Министар без портфеља, него Министар за припремање терористичких избора, боравио је дуже времена у Дравској бановини, организујући агитацију пред општинске изборе. Највећи интелектуални творац Краљевине Југославије, покојни др. Јанез Евангелист Крек, узвикнуо је једном у Покрајинском сабору у Љубљани у борби за ослобођење, показујући руком на покрајинског претседника баруна Хајна: „Ту је Аман!“ А барун Хајн био је странац, био је Нјемац и као такав борац против уједињења јужних Словена у данашњу нашу Краљевину Југославију. А да ускрсне из гроба тај гениј Југословена, др. Крек, и дође у нашу скупштину, према коме, господине Министре, би по Вашем мишљењу пружио он данас руку и узвикнуо: „Ту је Аман, највећи непријатељ Југославије, који руши државу у души народа и у срцима појединаца?“ — Општински избори у Дравској бановини нису били триумф конструктивног југословенства, како је рекао г. др. Алберт Крамер у поменутој изјави, него триумф морално разорног рада и то на зајиста „осетљивом и преважном делу наше југословенске цјелине“. Ко руши у људским срцима последњу трошницу повјерења у државне законе и увјерења, да живимо у правној држави, тај поткопава теме-

ље, на којима је саграђена држава, и обавља анархистичке послове!

Стога Вас, Господине Министре, не питамо, да ли Вам је познато, шта су све радили Ваши органи у Дравској бановини за вријеме опћинских избора газећи систематски све прописе опћинског закона о правилним опћинским изборима, него Вас питамо, кад се већ нисте постарали, да се изврши пропис § 52 опћинског закона о правилним општинским изборима:

1 — Чиме правдате, Господине Министре, Вашу делатност у отклањању противзаконитог управљања Ваших органа у Дравској бановини за вријеме опћинских избора?

2 — Да ли мислите шта учинити и што мислите учинити, да се за вријеме тих избора народу и појединцима нанијета морална и физичка штета надокнади и народу поврати повјерење у државну управу?

Примите, Господине Министре, и овом приликом увјерење о нашем поштовању.

У Београду, дне 26 новембра 1933.

Народни посланици:

Др. Иван Лончаревић с. р., Стјепан Ваљавец с. р.,
Кнежевић с. р., др. Грубер с. р., др. Никола
Никић с. р.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Иван Лончаревић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Министра унутрашњих дела о преправљању изборних резултата приликом општинских избора у Дравској бановини.

Господине Министре,

Становништво Дравске бановине са задовољством је поздарвило нови закон о опћинама у увјерењу, да је тим законом осигурана слобода избора и да ће народ моћи бирати у опћинске управе поштене претставнике и одличне економе, у које има потпуно повјерења и који ће у ово доба тешке економске кризе управљати опћинском имовином савесно и у добро народа. Стога је грађанство са радошћу почело састављати кандидатске листе и то не са становништа политичког припадања него са становништа економског. У томе мишљењу — боље би требало рећи — у тој забуни — народ је био потврђен једном изјавом заступника Владе и ЈНС као и изјавом бана Дравске бановине да ће бити опћински избори потпуно слободни.

Али већ у почетку изборог акта било је сасвим јасно, да управна власт не мисли ни најмање на то, да треба поступати по прописима закона о изборној слободи и званичне изјаве о изборној слободи поштовати. Срески начелници свуда су са свом силом покушавали, да онемогуће састав опозиционих кандидатских листа. Лично агитирали су за кандидатске листе ЈНС и против састављања других, то јест опозиционих кандидатских листа, позивали у канцеларијске просторије на одговор састављаче опозиционих листа и пријетили им и наглашавали, да опозиционе кандидатске листе неће бити потврђене, да ће бити евентуално избрани кандидати опозиције одмах разрешени, да ће самосталним општинама одузети самосталност. Опозиционе листе прогласили су за противдржавне. По налогу среских начелника обилазили су жандари села, претили бирачима и пријављивали оне, који су састављали или помагали при састављању опозиционих кандидатских листа. Свакој овакој пријави следило је саслушање и кажњење. У свакој општини било је по више људи кажњених на велике новчане казне од 2000 до 5000 динара или су били пресуђени на затвор. Само у срезу Коњице износе новчане казне укупно око 130.000 динара, не

много мање него је износила помоћ владе од поплаве оштећеним у цијелој Дравској бановини. А многи су били аретирани и конфинирани у каквом другом срезу. Пошто жандари само не би могли обавити сав тај велики „државотворни“ посао, тражио је бановинској секретаријат другог излаза и распослао присталицама ЈНС окружницу са позивом: 1) да треба сваког противног агитатора одмах пријавити среском начелнику или жандармерији; 2) да треба спремити именик свих противничких агитатора по опћинама и упослати секретаријату на даљњи поступак противу свих агитатора; 3) кад примете, да се сакупљају људи било у приватним кућама било у јавним локалитетима, да то одмах пријаве жандармерији, а нарочито треба да пазе на кафане, пошто ће бити оваквим гостионичарима одузета концесија.

Уз сав тај терор ипак је изгледало, да ће ЈНС код опћинских избора проћи неповољно, пошто је опозиција ипак успела да састави и пријави кандидатске листе у 286 опћина. Онда је отворио изборну кампању г. др. Алберт Крамер, Министар без портфеља и у своме говору у Марибору дао изјаву да је опозиција противдржавна и да се стога њој не сме предати управа у опћинама. Прогони народа удвостручили су се и злогласни прогони за време рата у Словенској били су само блиједа сенка томе шта се је дешавало сада по цијелој територији Дравске бановине на сигнал г. Министра др. Крамера. За време рата народ је барем знао, на пати и да је прогоњен ради свог југословенског мишљења, а сада само ради тога, пошто се је позивао на законске прописе и по тим прописима и поступао.

Управна власт није утицала само на органе у своме подручју, како је ово учинио г. Министар Лаза Радивојевић својом фамозном наредбом од 6 - X - 1933, већ је притиснула са свом силом и на приватна подuzeћа. Парола је гласила: Ко неће гласати за ЈНС бит ће отпуштен из службе. Шта то значи у време економске кризе, није потребно наро

чито наглашавати. Тако је сам г. Бан телефонски позвао у Љубљану фабриканта Хауриха из Коњица и наредио му, да мора гласати он као и његови радници за листу ЈНС.

Омиљено средство Министра без портфеља г. др. Крамера да проглашује политичке противничке странке за противдржавне, било је у овој изборној кампањи по његовом мариборском говору као неким упуством својим присталицама издашно употребљено.

Неколико дана прије избора појавили су се летци са овим садржајем: „Волишци, седај је час, да се одтргамо од брезвестних Србов! Волимо повсод листе СЛС, катерих вођа је наш др. Корошец! Живио република! Председство СЛС.“ Није потребно нагласити, да су били ти летци фалзификат, али су значајни за тактику свих оних, који проглашују за противдржавне елементе све оне, који су њима самим т. ј. њиховом утицају, а не држави опасни, по познатом изреку: држи лопова! Када већ нема никаквих противдржавних чињеница, онда их треба конструисати! Ко би иначе могао још веровати професионалним спасиоцима државе, када она није у никаквом опасном стању?

Изгледа за победу опозиције код опћинских избора у Дравској бановини били су пар дана пре избора тако сјајни, да је било треба прибећи још новим средствима, и то на дан избора, средствима насиља, противзаконитости и преправљања изборних резултата у бирачким одборима.

У сврху фалзификовања изборних резултата потребно је било лицити се контроле претставника опозиционих листа, који су били једина контрола на појединим биралиштима. § 34 закона о опћинским изборима, који даје представницима кандидатских листа право на присуство изборноме акту и право на своје примедбе о изборном акту, потпуно био је изигран. У општинама, које је ЈНС апсолутно хтијела добити у своју власт, управна власт је претставнике опозиционих кандидатских листа једноставно конфинирала, или су били ухапшени, разуме се без сваког правног разлога, и одведени у затвор.

У срезу Љубљана — околица примили су социјално више стојећи претставници од среског начелства наредбу, да морају на дан избора 15 октобра преко цијелог дана од 7 сати ујутру до 19 сати увече остати у своје стану и да им није дозвољено примити никакву посету. Једино им је допуштено, да могу у времену од 11 до 12 сати извршити своје активно бирачко право. Овакву наредбу примили су н. пр. г. Валентин Забрет, декан у Ст. Виду при Љубљани, г. Иван Вилфан, капелан у Полховем граду, професор Франц Север на Јежици и т. д. Сељаци и радници, претставници опозиционих листа, једноставно и без разлога били су ухапшени и остали су пар дана у затвору. Њихови замјеници могли су на неким мјестима бити присутни, чак и неколицина претставника самих, али није им било допуштено правити белешке и прије избројања гласова морали су напустити изборни локал. Ко није хтео сам, истерао га је полицајац. Да наведемо само неколико примјера из појединих срезова:

Срез чубљана - околица: У опћини Гросупље ухапшен је био претставник опозиционе листе дан прије избора, без наведеног разлога, а његовог

замјеника правника Тонета Дремеља истерали су већ у 3/4 до 9 полицајци и наредили му, да мора кроз цео дан боравити ван Гросупља. Претставник опозиционе листе у опћини Боровница Јоже Кеслер и његов замјеник Боле Леон били су кроз цео дан интернирани. У опћини Томишељ претставнику опозиционе кандидатске листе било је забрањено, да присуствује, а у опћини Шт. Јуриј при Гросупљем забрањено је било претставнику опозиције правити икакве белешке. У тој опћини је комисија забранила гласање бар 35 бирачима из опозиције из ништавних разлога, као: претседник је н. пр. питао некога: Како се зовеш? Одговор: Буковец; претставник одговорио је на то, да је уписан само Буковец, и да не сме гласати. Оваквих случајева је било пуно на свим биралиштима.

Срез Ново место: У опћини Шмихел - Стопиче ухапшен је био 14 октобра претставник опозиционе листе трговац Виктор Штрумбељ и одведен у Ново место. Среско поглаварство пустило га је на слободу, а други дан претио му је претседник изборне комисије да ће га дати истерати силом, ако би се усудио, да прави какве белешке. — Замјеника опозиционе листе кројача Матија Блатника аретирао је на дан избора жандар и затворио га у једну кухињу. Командир му је припретил: Прогонит ћу те, макар да цркнеш, ако не ћеш гласати за Рома (кандидата ЈНС). После тога повео га је на биралиште и код отворених врата прислушкивао, како ће Блатник да гласа. А претставнику опозиције претседник комисије забранио је правити белешке и пратити изборе на основу властитог преписа бирачких спискова. — У опћини Жужемберг изборна комисија брисала је једноставно имена претставника из опозиционе кандидатске листе и после тога је ове претставнике одбила из разлога, да се не налазе њихова имена на кандидатској листи.

Среска изпостава Шкофја Лока: Претставник опозиције у опћини Шкофја Лока др. Фајдига избачен је у 1 сат после подне био из изборног локала по налогу среског поглаварства, пошто је био претставник опозиционе листе. — У опћини Зминец изборна комисија одузела је претставнику опозиционе кандидатске листе Францу Лошину његове белешке о гласању, пошто је бележио све некоректности изборне комисије. Ова изборна комисија је била свесна својих недела, пошто није објавила изборног резултата док није дошла војска и правила каре испред бирачког локала. — Исто се је десило и у опћини Стара Лока.

Срез Марибор — Десни брег: У опћини Хоче претседник изборне комисије, управник школе Мухич, задржао је гласање, док у пола 12 није дошло неких 20—25 непознатих младића, странаца, који су окупирали сав простор до изборног локала и пред локалом самим и тероризирали бираче. На биралиште пуштали су само оне, који су се изјавили за кандидата ЈНС. Све то су мирно гледали жандарми и сам срески начелник Макар. Оне бираче, који су се пробии кроз тај кордон, избили су после гласања. Једног бирача избили су до крви; један од ових терориста припретио је бирачу Каиншку револвером у руци. 200—250 бирача, видећи, да им је приступ без крвопролића немогућ, отишли су испред биралишта кући и није гласали. Једини акт среског начелника Макара на том

биралишту био је, да је отстранио претставника опозиционе листе са биралишта и ако није учинио ништа противзаконитог. То је најбољи доказ, да се терор и противзаконитости код ових општинских избора нису дешавали само са знањем власти него и по њезиним упуштима, у колико их органи држ. власти сами нису правили.

Жандарм Ажбе је на дан избора ухапсио и то без сваког законитог разлога ова лица: Визера Рајка, Зидара Лудовика, Лобеја Алојзија, Бреганта Јосипа, Рачника Франца, Вердника Франа — У општини Лимбуш дошао је такођер срески начелник Макар, да „контролише“ изборе. Када је сазнао, да има опозициона листа 69 гласова више него листа кандидата ЈНС, почео је грити изборну комисију; Зашто нисте ништа радили? После тога је изјавио, да ће бити отпуштени сви железничари, који су гласали за опозициону листу. После подне око 16 сати дошао је аутомобилом из Марибора адвокат др. Баухник, који се је већ доподне информисао при претседнику изборне комисије, како се гласа. Истовремено дојурило је на биралиште неких 30 младића, који су силом уграбили и однели бирачке спискове. Ниједан члан изборне комисије није показао ни најмање воље, да их у томе спречи. Младићи су опет отишли кроз шпалир, који су им правили домаћи Соколи, и однели собом бирачке спискове.

И у општини Раче „инспирао“ је изборе срески начелник Макар у 10 сати. Одмах после тога дошла је на биралиште чета непознатих људи. Касније се је сазнало, да су били то чланови, акцијског одбора ЈНС. Ова чета забрањивала је гласовање опозиционим бирачима. Да и ту није ишло без физичке борбе и физичког терорисања бирача, јасно је по свему, што смо већ горе навели. Терористички апарат је свуда добро функционирао под надзором г. Макара, среског начелника.

Марибор — Леви брег: Општина Шчавница. У 6 сати ујутру ухапшен је био претставник опозиционе листе г. Фран Брезник, као и његов замјеник Андреј Жужек, старац од 62 године. Пешке су морали отићи 32 км. далеко. Претседник изборне комисије био је г. Палић из општине Шт. Леварт, који нема у општини Шчавници право гласања. Очигледно је морао из друге општине доћи претседник изборне комисије, пошто би се у домаћој општини тешко нашао један човек, који би био спреман на све неправилности, које су се дешавале. Бирачи су били питани, за кога да ће гласати? 43 бирача, који су изјавили, да хоће гласати за опозициону кандидатску листу, било је казано да нису познати и зато не могу гласати. Претседник комисије је агитовао у изборном локалу и прогласио опозициону листу за противдржавну.

Срез Кочевје: У општини Лошки поток ухапшен је био на предвече избора капетан г. Чампа. Свуда у том срезу углавном уперена је била званична агитација против опозиције претњама, да ће се одузети путничке исправе торбарима, који не буду гласали за ЈНС.

Слични призори дешавали су се скоро у свим општинама Дравске бановине. Требало би истражити да ли постоји у целој бановини једна општина, где је могао претставник опозиције присуствовати изборном акту у смислу Закона о општинама и не сметано контрадисати до свршетка правилан по-

тек избора? Тако је било омогућено, да су изборне комисије изборне резултате преправљале, просто фалзифицирале. Да наведемо у илустрацију само пар драстичних случајева:

У општини Требелјево, срез Литије, требала би по налогу власти победити листа ЈНС. Из тог разлога био је по наредби среског начелника уподне изјурен из бирачког локала претставник опозиције г. Гале. Г. Гале је некако сазнао, о чему се ради и окупио свет, који је дошао у 10 сати на биралиште. Народ је изјавио, да неће напуштати биралиште, док не сазнаје за правилни резултат, пошто зна, да је изабран кандидат г. Гале; сазнало се је наиме случајно, да је комисија фалзификовала резултат за око 300 гласова у корист листе ЈНС. Ради одрешитог става, који је заузела маса света, комисија је била принуђена, да није објавила фалзификовани, него прави резултат.

Општина Шт. Јуриј об Табору, изборно место Вранско-околица. Претставник опозиционе листе Цукала Макс, који је био уједно и носилац листе, морао је у 12 часова напустити изборно место, јер је тобоже својим присуством превише утицао на бираче. И код пребројавања гласова није смео да буде присутан. Званични резултат избора за општину Вранско-околица објављен на изборни дан у 1/29 часова у вече био је: Цукала оп. 377 гласова, Жилник ЈНС 339 гласова. После тога писало се и радило у изборном локалу још до 1 час ноћу. Идућег дана на општинској даски објављен је следећи резултат: Жилник ЈНС. 379 и 20 одборника, Цукала оп. 377 гласова и 4 одборника. Према општем утврђењу и контроли претставника на разним изборним местима морала би опозиција имати најмање 450 гласова, а ЈНС. тек 250 гласова. На овај начин била је само на изборном месту Шт. Јуриј об Табору опозициона листа ускраћена најмање за 100 гласова, који су се приписали противничкој листи.

У општини Смелдник гласовало је по званичном исказу за опозициону листу Бургер 299, за листу ЈНС. 308 бирача, а од самих бирача било углављено, да је за листу Бургер гласало 387 бирача, а за листу ЈНС. 176.

У општини Стражишче: Званичан исказ: Листа Шифрар Цирил 306, Крижнар Антон (листа ЈНС) 429 гласова. Са опозиционалне стране је утврђено, да је имала опозициона листа 20 гласова више него листа ЈНС.

У срезу Крањ имаде у среској изпостани Шкофја Лока 24 општина. Званичан исказ прогласио је изборни резултат: ЈНС. 19 општина, опозиција 5 општина. На основу својеручно потписаних изјава бирача, који су спремни, да своје изјаве потврде заклетвом, било је после избора утврђено, да је опозиција победила у 17 од тих општина и да су резултати фалзификовани.

У општини Гриже утврђено је од претставника опоз. листе: За листу ЈНС. гласовало је 63 бирача, који нису унели у бирачки списак. Резултат био је проглашен: За листу опозиције Кајтна 167, за опозициону листу Холовар 53 и за листу Велиговшек (ЈНС!) 189 гласова; међутим је утврђено, да је за листу Велиговшек ЈНС. гласало 164, за листу Кајтна 180 и за листу Холовар 55 гласача.

У општини Шоштањ-околица је у 16 сати претседник изборне комисије забележио на цедуљи имена неких бирача, који су били после тога унети

у списак оданих гласова, и ако за то време нико није гласао. Претставници опозиције утврдили су, да је до 12 сати гласало за опозицију 201 гласач, за ЈНС 81 глас; претседник комисије је међутим у 16 часова изјавио: Перовец (ЈНС) 205 гласова, Косар (опоз.) 167 гласова.

У општини Крижевци, срез Љутомер, претставник опозиционе листе г. Матија Ваупотич је до 10 сати тачно утврдио, иако му је претседник одредио место од 5—6 метара одаљено од записничара иако му је претседник поновно забранио правити белешке, колико је гласало за опозицију. После поновне забране, да не сме правити белешке, бројно је претставник опозиције кукурузна зрна у це-пу и тако установио да је опозициону листу г. Ваупотича гласало 443 бирача, а за листу Скухала (ЈНС) 188 гласача; међутим је изборна комисија прогласила резултат: листа Скухала ЈНС 358 гласова, листа Ваупотич само 296 гласова. Овакав поступак изборне комисије био је и повод напрасне смрти кандидата на листи Ваупотич г. Антона Славича.

У општини Љутомер-околица одстранио је претседник комисије г. надучитељ Вудерл после подне претставника опозиционе листе и после тога је био проглашен резултат: листа ЈНС 353 гласа, опозициона листа 283 гласа. Утврђено је, да је добила листа ЈНС највише 100 гласова.

У општини Јуровски Дол, срез Марибор — Леви Брег, званично је било проглашено: листа опозиције 179 гласова, листа ЈНС 371 глас. Тај резултат је фалсификован. Претставник опозиционе листе је установио, да је за опозицију до 4 после подне гласало за опозициону листу 267 бирача, а за листу Ротман (ЈНС) 153. Носилац листе Ротман је онда изјавио своје негодовање, да његови бирачи не долазе на гласовање. Службујући жандар одузео је после тога претставнику опозиције насилно препис изборног списка, на коме је било тачно забележено, како је ко гласао, и дотадањи резултат избора. Претседник изборне комисије учитељ Бижант је претставника опозиције г. Ивана Зореца изгубио из изборног локала. После тога су претставници опозиције по памћењу забележили 286 бирача, који су гласали за опозицију, а сигурно их је гласало свега најмање 320, а за Рот-

мана 190

Тако је било са веома малим изузетцима свуда по читавој Дравској бановници на дан општинских избора 15. октобра. Народ је био у очекивању, да дође до управе у општинама по прописима закон а и по својој сопственој вољи, просто преварен и његова воља фалсификована. Нико у Словеначкој не памти оваквих избора и народ се просто не може снаћи. Кад органи државне власти очигледно газе законе, зашто треба онда законе? Зашто општински закон, ако његови прописи у примени ништа не вреде, зашто избори, ако власт не решектује вољу народа? Власт је могла једноставно поновно именовати општинске комисаре, ако је хтела народу натурити своју вољу?

Због тога питамо г. Министра унутрашњих дела:

1 — Да ли му је познато, шта све се је дешавало за вријеме општинских избора у Дравској бановници и да је изборни резултат један прост фалсификат; да је уз сав терор против опозиције, да не би ишла на гласање, ипак гласао народ за опозиционе кандидатске листе у 80%? Ако му је све то познато, шта мисли да учини, успостави државни ауторитет, који се је ради званичног и подзваничног терора код општинских избора срукао на минимум, и да то поврати вјеру у државну власт народу, који је ту вјеру по кривици државних органа почео да губи? Хоће ли задовољити правду и правно осјећање народа тиме, да казни све терористичке кривце и тиме повратити поуздање у државну власт, која је морала да олабави баш на сјеверној граници наше државе?

2 — Хоће ли се г. Министар постарати, да се поврате народу огромне суме, које је један миран и конструктиван, уз то због великих поплава осиромашни народ платио за време избора у облику новчаних казни као контрибуцију у ратно вријеме?

У Београду 27 новембра 1933 године.

Народни посланици:

Др. Иван Лончаревић с. р., Стјепан Ваљавец с. р., др. Грубер с. р., Л. Кнежевић с. р., др. Никола Никић с. р.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра финансија о упропаштавању народне имовине због егзекутивне наплате пореза.

Господине Министре,

Земљарина је превисока, јер је њена основна одмерена у времену када су били производи селачких руку на доброј цени а сада су очајно пале цене свих земљорадничких производа. Ипак се разрезани порез земљарине у једнакој висини дапаче и повишен наплаћује, а да се не пита и не води рачуна о великим потешкоћама земљорадничких наших редова.

Егзекутори пореских управа без обзира на постојеће прописе самовољно врше присилну наплату без икаквих обзира и онде где су ти обзир диктирани крајњом нуждом. У подручју пореске управе Ириг десно се случај, који као типичан истичем, да су код једног земљорадника запленили коња, кога је он пар дана раније купио за шестстотина динара и тога су коња пореске власти продале за 80 динара. У подручју По-

реске управе у Руми десио се случај а у општини Стејановце заплијенили су порески органи 3 комада утовљених свиња код Зорке Аламовић, те су исте отерали у Руму, где су продали те свиње испод руке неком лицу, које купује овако сиротињску имовину у бесцење, за 300 динара сва три комада, а касније су овој жени, која је удовица са незбринутим децом уписали у пореску књижицу 70—80 динара, па се питамо, куда то води, ако ваши органи на овакав начин наставе уништењем народне имовине терајући сиротињу на просијачки штап, а без икакве потребе. Имам исто типичан случај из села Шашинци пореска управа Сремска Митровица, где су ваши порески органи заплијенили кукуруз у Котобањи још неокруњен код сељака Живана Дропца за дужну порезу. Он је молио почек на неколико дана док кукуруз окруни па да га прода једном трговцу кога чиновници пореске управе одреде, па да исти трговац исплати пореској управи куповину за тај кукуруз а не њему, јер он жели да плати своју порезу, но, органи су пореске управе то одбили. Исти Дробац имао је осим тих заплених кукуруза и посебног кукуруза на тавану своје куће па се решио да тај кукуруз окруни, да га прода и да плати порезу, да тиме ослободи од заплене кукурузе у Котобањи. Отишао је Шефу пореске управе у Сремску Митровицу и тај му је одобрио почек од три дана. Идућег дана почео је Дробац да круни свој кукуруз са тавана који није био запленио да га што прије окруни и прода и да што прије порезу плати. Исти дан кад је почео да то ради дошао је егзекутор Пореске управе и благајник општине као његови пратиоци наручили су сместа 50 кола у селу и сав кукуруз из Котобање развалили, натрапали су око 300 метричних центи, а да нису мерили колико кукуруза има, па су одвезли са свих тих педесет кола натоварени кукуруз у Сремску Митровицу и тамо га продали, коме и уз коју цену, то нитко не зна а унели су му у књижицу 3.270 динара, за кукуруз на 50 сељачких кола. Дробац је молио да ће он сам дати превести кукуруз ако то већ мора бити са колима својим и са колима својих пријатеља који му неће рачунати за подвоз ништа, али ваш егзекутор је најмιο кола и платио за иста сигурно 2.500 динара, јер су кола плаћена по педесет динара.

Код Милана Митровића из Великих Радинаца пореске управе Рума десио се овакав случај: код њега је једнога дана када он није био код куће, јер је отишао у Срем. Митровицу да набави све потребно за рад вршаће машине за вршење жита, дошла без његова знања пореска комисија са жандармеријом допремили су нечију вршаницу и вршили су силом његово жито и када су га овршили сами су га мерили на кантар, а да њему ни зна оставили нису ни за семе ни за храну његове породице, па су све жито отпремили у Срем. Митровицу на најмљеним колима и тамо су жито продали да он није знао ни коме ни уз какovu цену, него је само обавештен да су око два вагона његовога жита продана за 19.000 динара, па су у пореској књижици потврдили му за уплату пореза 15.400, а наплатили су му у име разних трошкова 4.000 динара. Значи да је овакав рад уперен на потпуно уништавање наших сељака земљорадника и ако се овако настави, не можемо се добру надати,

јер такве методе рада неће водити добру. Када Вам напоменем да је тај човек платио тако велику своту на тај наведени начин, а тко је куповао ту ишеницу и са киме раде, кад продају врше ти Ваши порески органи, то би потребно било да видите, јер то су готово свуда странци и Јевреји који се помоћу Ваших органа на леђима сиротиње нашег народа на овакав начин обогаћују, морам додати да су код истог човека уочи Нове године 1934 запленили два вола и одмах отерали и одмах продали за 1200 динара а ти волови су имали вредност од 3.200 динара и ту цену је нудио Милану Митровићу купац из села, јер су били волови крупни, лепи и ухрањени, а треба да знате да осим тих волова тај Митровић других волова нема, па је ли у интересу финансијске политике наше земље да се волови, који могу дати 3.200 динара слободном продајом да се продају за 1.200 динара.

Ове примере рада Ваших органа пореских управа износим јер је систем, како се ради у целој земљи. Народна имовина продаје се силом и у бесцење, када није време за продају сељачких производа, па се тиме ствара мучно расположење у народу, које поприма већ тешке размере. А није потребно да се тако наступа, када се може свом народу помоћи да лакше своју обавезу на порези исплати.

Из овога свега јасно се види двоје. У првом реду порез земљарине превисоко је разрезан и народ не може тај терет у тој висини да подноси. Друго, види се да егзекутори пореских управа у вађају праксу за потпуно уништење пореских субјеката сељака земљорадника. Стога је потребно да се у оба правца предузму потребне мере да се народу у овим тешким временима олакша живот и олакша могућност плаћања пореза од земље који је подношљив. Према томе а на темељу свих наведених чињеница слободан сам Вас умолити да ми изволите Господине Министре у Народној скупштини усмено одговорити:

1 — Је ли Вам познато да порески егзекутори уз асистенцију, не само да плијене него да и продају у бесцење заплијењене сељачке земаљске производе, по својој вољи и коме хоће без знања и привољења самих сељака дужника за порезу.

2 — Јесте ли вољни одредити да се испитају сви случајеви по свим пореским управама, где су сељачки производи продавани у бесцење и разним лицима која се користе са тешком ситуацијом сељачког народа, па да се сва ова лица физичка и правна, који се баве куповањем сиротињских сељачких производа на овакав недопуштен начин, а уз овако очајно ниску цијену, накнадно опорезују и да се предаду надлежним кривичним судовима на прогон ради оваквога рада.

3 — Јесте ли вољни изнети пред Народну скупштину хитан законски предлог за снижење земљарине за 50% како би одговарало садањем стању привредних прилика нашег сељачког народа?

Изволите, Господине Министре примити уверење мога поштовања.

Београд, 8 фебруара 1934 године.

Др. Милан Метикош, с. р.
народни посланик.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра трговине о злоупотребавању уредбе за заштиту земљорадника од стране разних новчаних завода.

Господине Министре,

Уредбом о заштити земљорадника од 23 XI 1933 донети су прописи о начину исплате сељачких дугова кроз 12 година уз одређену камату на дугове код новчаних завода са 6% годишње, а на дугове код приватних веровника од 3½% годишње. Та Уредба по својим непотпуним одредбама даје прилике разним сеоским лихварима и спекулантима као и неким новчаним установама, да отешчавају и онако претешке прилике презадужених земљорадника.

Раде се, позивом на ту Уредбу разни послови, да приватни веровници своје менице предаду новчаним установама са којима су у пословној вези, и онда новчане установе позивају дужнике на уређење менице, па онда на такве менице рачунају као новчани заводи већи каматњак, а сеоски лихвари и остали кредитори избегавају пропис Уредбе по коме имаду право само на три и по посто камате. Тај посао се развија у тако великим размерама и по свим крајевима земље, а највише у Срему и Војводини, па је на тај начин унето велико узнемирење међу презадужене сељаке. То тим више што до сада нису утврђени потребни рокови, које наведена Уредба о заштити сељака предвиђа за предају нових меница за обрачунавање заосталих камата и судбених трошкова итд.

Пошто је Уредба о заштити земљорадника врло мањкаво решила питање раздужења сељака, а пошто је ово питање тако важно, да би се морало решити једним законом, који би водио рачуна о тешким приликама сељачког народа у данашње доба, а потребно је да се води рачуна и о диспаритету цена у времену постанка дугова и у времену када се тражи наплата тих дугова, то се очекује да ће се донети ради тога пред Народну скупштину хитан законски предлог о заштити земљорадника, који ће решити питање раздужења сељака. Уредба данашња налаже плаћање свих постојећих дугова у року од 12 година, а не води рачуна како су високе цене сељачких производа и земљишта биле у времену када су дугови настали и не води рачуна о томе да су данас цене пале за 90% од оних ранијих цена и да је према томе онај велики дуг у несразмери са данашњим ценама сељачке земље и сељачких производа. Када је сељак правно дуг куповао је земљу по 40 и 50 хиљада динара један рал, а сада по истој рали тако куп-

љене земље може да добије највише 3—4000 динара, па исто тако стоји и са ценом стоке. Када је куповао из примљеног зајма краву платио је исту са 10.000 динара а данас ту исту краву може да прода за 1000 динара. Поставља се питање је ли праведно да веровник за новац у безвредном папиру прими исплату у своти која је данас на бази злата и то питање треба решавати истовремено у вези са питањем улагача чији је новац у новчаним установама везан ван промета. Потребно је с тога да се ова сва питања истовремено реше на начин да се ова сва питања истовремено реше на начин земаљских производа и да се висина дуга који се има вратити одмери праведно, а да се не погодује само оне који су имали срећу да је њихов новац мртво лежао у новчаним установама или њиховим приватним благајнама, јер су на своје паре сви веровници примали врло високе камате од 24% до 102% годишње, па и ту околност треба праведно узети у обзир ако се не мисли сиромашни презадужени сељачки народ потпуно уништити.

Молим Вас, Господине Министре, да ми изволите у Народној скупштини усмено одговорити:

1 — Је ли Вам познато да приватни лихвари и веровници предају своје менице новчаним установама, да тиме осигурају по садањој Уредби за заштиту земљорадника каматну стопу, која им не припада и шта каните предузети против таквим новчаним заводима који такове послове предузимају са јасном накатом, да оштете сељака дужника у корист приватних веровника и сеоских лихвара?

2 — Каните ли у споразуму са надлежним министрима што пре изнети пред Народну скупштину закон о раздужењу сељака на принципима праведности и једнакости за све интересенте уз обзире на диспаритет цена у времену задужења и данас и уз примену начела праведности, да се нико не сме погодовати у данашње тешко доба када је потребна солидарност свију народних слојева, и богатих и сиромашних,

Изволите примити, Господине Министре, уверење о мом особитом поштовању.

Београд, 8 II 1934 г.

Др. Милан Метикош, с. р.
народни посланик.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Владимир Крстић, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра просвете о неправилном размештању учитељских лица основних школа.

Господине Министре,
У Вашем Министарству имаде пар хиљада мол-

би разних кандидата и кандидаткиња за постављење на основним школама. Већином су те молбе

од сиромашне деце а одличних ученика и ученица, па никако не можете наћи места да и њихови сиромашни родитељи осете једнакост и правду од своје државе. Сасвим је разумљиво да је то таково стање изазвало не само међу омладином која је на школама него и међу родитељима и у опште и у народу тешко расположење, а о томе би требало водити рачуна. Имамо на стотине и стотине примера да се налази као учитељско лице намењено и на добром месту, које има одличне и врло повољне привредне и социјалне прилике, те уопште није требало да тражи државну службу. Имате учитељица удатих за врло имућне људе, који имају врло добар приход а ипак се у служби задржавају, дочим на стотине и стотине сиротиње, које чека гладна хлеба не може да добије постављење. Имате у стотинама примера да је муж индустријалац, адвокат, лекар, рентијер и пензионисани државни чиновник са високом пензијом па није потребно да у таквим приликама и жена заузме место других учитељских лица, која су у изванредно тешким приликама. То питање треба ставити у решавање и у споразуму са Министром финансија потребно је да се нађе могућности да се из државне службе изузму сва она лица, којима државна служба није прека потреба за живот. Према томе правда и једнакост има да буде критериј за све у нашој земљи, а не да у једној кући имаде у истој породици по неколико плата и по која пензија а на хиљаде их има који гладни чекају леба. Социјална правда такођер диктује да се о томе поведе рачуна.

Примера ради истичемо да на пример у Бања Луци постоји један богати трговац и рентијер, зове се Чедо Ковачевић, који је и код суда имао првона ради зеленашких камата, има 4—5 великих палата најлепших у Бања Луци, а његова жена Десанка је учитељица у Горњем Шехеру уз Бања Луку. Када се удала била пре неких осам-девет година напустила је службу као учитељица али је нечијим наговором након 4 године затражила и добила поновно постављење, а како се хвали по Луци добила је и за оне године што није радила

у служби сву плату и све додатке — што износи крупну суму новаца. Она дневно иде у школу са фијакером и плаћа стално месечно за тај фијакер више стотина динара.

Деца сиромашних и многих у рату пострадалих родитеља, која немају ни хлеба довољно у кући не могу да службу добију него чекају годинама када ће доћи на њих ред, док се многи и многи богати којима служба није потребна за живот, налазе у служби.

Темељем тих разлога молим Вас, Господине Министре, да ми изволите усмено у Народној скупштини одговорити:

1 — Је ли Вам познато да имаде више хиљада молби учитељских лица за постављење у учитељску службу, које се не решавају у Министарству просвете јер нема ни расположивих места ни расположивих кредита?

2 — Је ли Вам познато да има у учитељској служби по основним школама много учитељских лица који имају изванредно добре материјалне прилике и без учитељске службе и шта мислите учинити да се обави ревизија по свим надлештвима и по свим школама Вашег Министарства, па да се нађе начин да се на та мјеста упосли сиротиња учитељски кандидати и кандидаткиње, који годинама чекају у највећој беди на постављење?

3 — Јесте ли вољни у споразуму са Министром финансија предложити Народној скупштини у финансијском закону за годину 1934/35 потребне законске одредбе, да се на основу начела правде и једнакости реши персонално питање толиких хиљада молитеља учитељских кандидата и кандидаткиња за постављење у службу, јер сваки даном су прилике све теже и сваки пропуст изазива то тежу одговорност пред народом.

Изволите, Господине Министре, примити уверење о нашем особитом поштовању.

Београд, 8-II-1934 г.

Владимир Ст. Крстић с. р., Јосип Стажић с. р.
народни посланици.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Јосип Стажић, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра пољопривреде о неизвршавању прописа о аграрној реформи на земљишту града Сремских Карловаца.

Господине Министре,

Имамо још десетак хиљада добровољаца и аграрних интересената у нашој земљи, који нису добили земље која им је потребна за живот њихов и њихових породица. Постојећи прописи аграрне реформе на свим странама се изигравају помоћу разних утицаја са стране разних политичких људи, односно разних великих посједника као интересената. Има о томе много примера, а органи Вашег Министарства пољопривреде имаду могућности да Вам о томе и предоче потребне доказе. Ја сам на зборовима у народу слушао велике народне невоље и гледао оправдано узрујање у народу, што се за вољу једног човека чине пропусти

извршавања постојећих закона. Град Сремски Карловци имаде по посебним привилегијама из ранијих столећа неко земљиште у површини око 4.000 кат. јутара на подручју Среза старопазовског. Земљиште се зове Јарковци и у Срему је једно од најбољих и најплоднијих земљишта. То земљиште не уживају лично грађани града Сремских Карловаца који су то земљиште неким посебним начином прије неколико стотина година добили, него то земљиште дају карловачки грађани под аренду сељацима из Среза старопазовског, наполе земљорадницима из Голубинаца, Војек и Ст. Пазове. Та аренда носи мало Карловчанима а на том земљишту могло би се колонисати четири сто до осам сто добровољаца, аграрних интересената и њихо-

вих породица, што би значило знатно олакшање за многе сиротане добровољце који чекају да једаред дођу до земље на коју имаду право, и већ чекају преко 15 година. Када се зна да у Старој Пазови има много нејугословенског становништва и када се уважи да би на овој плодној земљи оживело на више хиљада чланова нашега народа, онда је потребно томе питању посветити потребну пажњу. Карловчани варошани немају права да задржавају неко право на ту земљу јер потпада под аграрну реформу, а нитко нема права да за вољу својих гласача спречава извршење аграрне реформе, па стога је потребно да се ово питање праведно и што прије решава, јер је узрујаност у народу напосе међу добровољцима тако велика, да треба бити свестан и одговорности пред народом, ради неизвршења закона о аграрној реформи. Ради тога молим Вас, Господине Министре, да ми изволите у Народној скупштини усмено одговорити:

1 — Је ли Вам познато да велики посед звани

„Јарковци“ у површини око 4.000 кат. јутара на подручју Среза старопазовског, које спада под аграрну реформу још до данас није распоређено у корист добровољаца односно аграрних интересаната, за вољу неких интервенија по рачуну пар стотина гласача суседног среза.

2 — Јесте ли вољни одредити да одмах потребне комисије дођу на рад на то имање звано „Јарковци“ и да се премером омогући што пре стварање потребних парцела за насеља добровољаца, којих још има више хиљада чије су молбе нерешене, ради помањкања земље, а земљишта заправо доста има, само се не проводе законски прописи.

Изволите, Господине Министре, примити уверење о мом особитом поштовању.

Београд, 8 II 1934 год.

Јосип Стажић, с. р.
народни посланик.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра унутрашњих послова о тучи Илије Секиза из Крчедина.

Господине Министре,

Секиз Илија из Крчедина, земљорадник, тужио је Недељковића Душана, бележника у Крчедину код Окружног суда у Митровици, јер је на главној скупштини земљишне заједнице у Крчедину њега оклеветао са разним тешким увредама а то само зато, што је он установио да је бележник изјавио њему као главару земљишне заједнице, да се он, бележник, може заклетити, да неки Гутман и Франк уживају преко 40 година неко земљиште, које си својатају, јер то земљиште желе да отму земљорадницима у Крчедину. Проти истог бележника вођен је претрес код Окружног суда и он је пресуђен на казну затвора.

Осим тога Краљ. Банска управа Дунавске бановине у Новом Саду води проти истом бележнику дисциплински поступак на списи II Бр. 10108 ради много разних неправилности у служби, али се тај поступак завлачи и такав службеник се подржава у служби на штету народних интереса и на штету службе. Пошто је Илија Секиз као главар земљишне заједнице у Крчедину штитио интересе исте заједнице за корист свога села, дотле је исти бележник уложио све напоре да се фирми Гутман и Франк препусти извесно земљиште исте заједнице, што би било на штету житеља чланова исте заједнице.

Након што су следовале разне тужбе, а једна је тужба против тога бележника отишла још у јесен 1931 године, а на њу никада никакво решење нити саслушање сведока уследило није, што изазива чуђење међу самим сељацима, јер се има дојам да се све утужене ствари желе забашурити, па

је потребно да се установи ко те тужбе има и зашто на тужбу од јесени 1931 године ништа рађено није у правцу ислеђивања пријављених чина.

Пре неког времена, нападнут је од брата истог општинског бележника, а пред општинском зградом у Крчедину Илија Секиз и тако тешко премлаћен, да му је сломљена рука и исти је преведен у болницу у Нови Сад. Судски кривични поступак је у току проти тога Милана Недељковића, који је брат Недељковића Душана, општинског бележника. Овај Илија Секиз као главар земљишне заједнице ето има да плати својим леђима и сломљеном руком што је бранио код општинског бележника и његових настојања за фирму Гутман и Франк, интересе своје земљишне заједнице проти оваквом општинском чиновнику и велико је питање тко ће се убудуће уопће усудити да заступа опште народне интересе, када се трпи да пред општином брат општинског бележника злоставља и пребија поштене грађане ове земље и питање је докле ће довести овакове методе рада општинских бележника са народом који је и онако данас у тешким приликама.

Молим Вас, Господине Министре, да ми изволите у Народној скупштини одговорити:

1 — Је ли Вам познато да је бележник општине Крчедин Недељковић Душан пресуђен пресудом окружног суда у Сремској Митровици на казну затвора у трајању од 14 дана, јер је оклеветао Секиза Илију из Крчедина, главара земљишне заједнице у Крчедину, који је бранио интересе земљишне заједнице проти настојању истог бележника да једно земљиште од те заједнице припадне фирми Гутман и Франк.

2 — Је ли Вам познато да је проти бележнику Недељковићу Душану поднето више разних жалби и тужби на његов неправилан рад а на једну тужбу још из јесени 1931 год. да се ни ислеђење провело није, па шта каните предузети да се по закону потребни поступак проти тога бележника што прије крају приведе и да се исти док тај поступак траје удаљи од дужности, јер упливише на ток ислеђења својим положајем у општини. Јесте ли вољни утврдити, зашто се дисциплински поступак проти тога бележника завлачи и који су референти по тој ствари по разним надлежствима одговорни за такво завлачење тога поступка?

3 — Је ли Вам познато да је пред општинском зградом у Крчедину пре десетак дана премлаћен Секиз Илија и да му је сломљена рука те је у тешким мукама превезен у болницу у Нови Сад на лечење и рука му је стављена у гипс, ако се буде могла спасти. Починилац тога кривичног дела је брат бележника Душана Недељковића, па можда се може видети и разлоге зашто је недужни сељак који брани своју земљишну заједницу премлаћен и који су разлози да га је премлатио брат баш тога бележника, којег надзорне власти и данас још

подржавају у служби, као да тиме желе отворено да покажу народу, да је бележнику све дозвољено и да народ мора да таквог бележника, који ради на штету народних интереса, да трпи, а међутим добро су познате свима и данас тешке прилике у сељачком народу и питање је, јесу ли оваке методе рада у данашњим приликама да се подржавају?

4 — Што каните, Господине Министре, предузети да се тога бележника удаљи из службе у Крчедину и да се поступак проти њему што хитније доврши и да се у обзир узме ово тешко дело извршено по брату бележниковом пред општином у Крчедину на штету Секиз Илије, који је страдао као главар своје земљишне заједнице ради одбране сељачких народних интереса.

Изволите, Господине Министре, примити уверење о мом особитом поштовању.

Београд, 10 II 1934 године.

Др. Милан Метикош, с. р.
народни посланик.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра шума и рудника о продаји дрва испод руке у Првобанској имовинској општини.

Господине Министре,

Примио сам жалбу из народа из Среза вргиномоског а од житеља из села Горњи и Доњи Сјеничак, која гласи:

„Данас 5 II 1934, на наше велико изненађење добили смо у нашу шуму Првобанске имовне општине звану „Катић Коса“ раднике из Босне, који су дошли да ту шуму сјеку. Ми правоужитници из села Горњи Сјеничек и Доњи Сјеничек и из села Славско Поље, који смо у подручју шумарије Вргин Мост изненађени смо били ради тога, јер су нам то још нешто мало одрасле шуме, пошто од свих наших шума у целој шумарији више немамо нигде букових стабала, већ једино што овдје још има неколико стотина стабала, а ту се служе правоужитници за грађу и гориво. Прошлога лета сва су стабла премерена, те смо ми слутили, да ћемо моћи купити потребно дрво за грађу и огрев, али нажалост када је који правоужитника сељака покушао да купи то које стабло у шумарији Вргин Мост, речено му је, да ова стабла нијесу за продати.“

„Већ има више од двадесет година, откако се нама правоужитницима дијеле дрва са великом штедњом, уз изговор, да се мора штедити, јер да нема дрва. Ми смо се донекле и задовољили са тиме, јер смо и сами видели да нема довољно дрва, пак смо желели да се што дуље истраје и тако смо са том и таквом штедњом постигли да би у

тој шуми имали још 4—5 година дрва за грађу и огрев, за нашу потребу. Међутим када се чуло да је шума продана, јер су на дошли радници из Босне да ју сјеку, народ у наведена три села много се узрујао и раја је полећела са свију страна и скупила се са протестом зашто је то продато, а да народу од дражбе није ништа објављено. Имали смо изабраног вијећника имовне општине Милу Николиша који је о томе извештен 25 VIII 1933 актом среског начелства у Вргин Мост Бр. 10187/33 али на сједнице заступства није уопште био до сада позиван.

Пошто је потребно да се у првом реду намири потреба правоужитника и тек онда ако би што остало да се прода трећим особама, али пошто је то једина шума за опскрбљивање житеља код нас и тачно утврдио, иако му је претседник одредио водена три села потребно је, да се та мала површина шуме сачува као потребна корица круха правоужитницима и да се остави та дражба или продаја испод руке, те да се ради тога народ не узрујава јер је у народу данас и онако тешко и мучно расположење ради разних тешкоћа које народ тиште. Пошто је прије више година исто био један случај да је такав поступак уследио код исте имовне општине, али је правовремено обустављен и шума је била продана правоужитницима, те се добила знатно већа свота, а сугирно је и сада шума продана уз ниску цену дочим се правоужитницима рачуна свуда доста висока цена.

На ову жалбу из народа слободан сам Вас у-
молити, Господине Министре, да ми изволите у На-
родној скупштини усмено одговорити:

1 — Је ли Вам познато да је првобанска имов-
на општина продала на сјечу стабла из шуме „Ка-
тић Коса“ шумарије Вргин Мост испод руке без
јавне дражбе и без знања правоужитника из села
Горњи и Доњи Сјеничак и Славско Поље; којим
селима је та шума још једина нада за добивање
огревног дрва и потребне грађе као правоужитни-
ци кроз пар година?

2 — Што каните учинити да се та сјеча у „Ка-

тић Коси“ обустави и да се осигура народу исте
шуме према правоужитничком праву потребно гра-
ђевно дрво и дрво за огрев, јер је у народу тешко
узнемирење настало ради те продаје, па треба о
томе водити рачуна.

Изволите примити, Господине Министре, уве-
рење о мом особитом поштовању.

Београд, 10 II 1934 г.

Др. Милан Метикош, с. р.
народни посланик.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Ристо Ђокић, народни посланик, упућује интерпелацију на Претседника Министарског савета о ку-
повини луксузног аутомобила од стране бив. министра шума и рудника Павла Матице, и тражи да
јој се призна првенство.

Господине Претседниче,

На основу чл. 72 Закона о пословном реду у
Народној скупштини част ми је упутити Вам сле-
дећу интерпелацију:

И као Претседнику Посланичког клуба ЈНС и
као јавном раднику и политичком човеку Вама су
познате малверзације и афере које се годинама во-
де у Министарству шума и рудника, а рђаво ту-
мачење ове политике има тешког одјека нарочито
у бив. покрајини Босни.

Све добре намере народних посланика тих кра-
јева остале су незапажене и настављено је упро-
пашћивање народног и државног добра.

Највећа срамота тога наопаког рада, јесте по-
следњи акт бившег Министра шума и рудника г.
Павла Матице, да он, за своју личну употребу, а
на рачун дрварског индустријског предузећа „Ши-
пад“ (које је државна својина са 100% и коме је
врховни надзорни орган сам Министар шума и руд-
ника) купује аутомобил најмодерније марке „Па-
кард“ за своту од 330.000 динара.

Господине Претседниче,

Ово државно предузеће дугује држави као по-
вериоцу 24,589.000 и 91 динара за шумску таксу
око 15,000.000 динара, повериоцима за прометни
капитал око 3,000.000 динара неплаћених раднич-
ких зарада, па Вас питам:

Шта мислите предузети да се престане са упро-
пашћивањем народног и државног добра од стра-
не највећих државних функционера, какав је слу-
чај са г. Павлом Матицом.

Шта мислите предузети да се учинена штета
држави од бившег министра Павла Матице обез-
беди.

По овом предмету тражим хитност по Закону
о пословном реду у Народној скупштини.

Изволите Господине Претседниче, и овом при-
ликом примити уверење о мом нарочитом пошто-
вању.

5 фебруара 1934 године

Београд.

Ристо Ђокић, с. р.
народни посланик.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Николе Никића и другова, народних посланика, на Министре унутрашњих послова, просвете,
правде и физичког васпитања народа, о насиљу др. Паје Шумановца, старешине Сокола у Винков-
цима, над Тонком Марас.

Господо министри,

На положају градског начелника у Винковци-
ма још се увек налази др. Паја Шумановац, адво-
кат и кр. јавни биљежник.

Све притужбе грађана и све наше интерпела-

ције о његовом незаконитом и срамотном раду нису
могле успавану савест Министра унутрашњих де-
ла да пробуде. Винковачком је градском начелни-
ку било допуштено поклањати градско земљиште
својој жени како је хтио, давати без лицитације

градске лифериције својим интимним пријатељима и градским заступницима, варати државу за порез своје начелничке плаће и тантијеме у градској штедионици, правити лажне билансе, прогонити и отпуштати савесне градске чиновнике, запарничити градску опшину изгубљеним парницама и парничним трошком од Дин. 130.000.— као што пијаном бахатом и сулудом вожњом погазити досад некажњено 2—3 особе.

На све нам је јово Министар унутрашњих дела г. Жика Лазић стереотипно одговарао, да то још никако нису така дела, да би требала повући смену др. Паје Шумановца, винковачког градског начелника.

Зато није никако чудо што је др. Паја Шумановац прије неколико недеља са својим пријатељима у Винковцима такво ал Капонско злодело извршио, каква су досад само најцрње криминалне циганске, а не начелничке кривике забележиле.

Како граду Винковцима тако је нажалост и винковачком Соколском друштву на челу др. Паја Шумановац као соколски старешина.

У том се соколском друштву налази чланица нараштаја Тонка Марас, Даничићева ул. бр. 72, а и соколски окружни начелник г. Барбарић Анте, наставник гимнастике у винковачкој гимназији.

Сматрајући за своју грађанску и народну дужност ослободити народ од недостојног начелника, какав је др. Паја Шумановац, Барбарић је Анте о начелниковим недељима известио средишњи одбор Народне одбране у Београду молећи за последњу заштиту.

Због тога извештаја измислио је винковачки градски начелник управо пакленски осветнички план. Позвао је чланицу винковачког соколског нараштаја Тонку Марас и затражио, да она посведочи и потпише, да ју је соколски окружни начелник, Барбарић Анте, напастовао и обечастио. Кад се ова нараштајка побунила и протестовала, тражио је онда, да му потпише, да јој је Барбарић Анте говорио, да он има своју политичку странку, Хрватску сељачку странку покојног Радића, и да ће Хрвати добити све своје што им припада.

Кад ни ову неистину није Тонка Марас хтела потписати и лажно посведочити, онда ју је винковачки градски начелник и соколски старешина наговарао, да му се само једанпут полно пода, па да ће Барбарића Анту, с којим је она спријатељена, пустити на миру.

Кад соколска нараштајка није природно на овакве понуде ни свог соколског старешина хтела да пристане, онда се у канцеларији винковачког градског начелника појавио непознати, униформисани полицајац, кога је др. Паја Шумановац као шеф полиције и полицијског чиновника из Београда претставио, који је по наредби Министра просвете из Београда дошао, да против наставника Барбарића истрагу поведе.

На то су обојица још једанпут Тонки Марас понудили да потпише споменуте изјаве и лажна готова записника сведочења против Барбарића Анте, а кад је она то опет одбила, силом су је са придонелим винковачким апотекарском Александром Јовановићем, интимним пријатељем др. Паје Шумановца, пограбили, сва је тројица редом по длану, мишици, у жилу куцавицу и испод ноката иглом боли, те јој задали озледе, које су винковачки ле-

кари др. Јова Георгијевић и др. Златко Сремаб пред судом констатовали.

Како се винковачка градска јавност оваквих начелничких недела до отвореног револта побунила, а како је индиректни кривац и сам Министар унутрашњих дела, који је оваквог начелника упркос наших протеста на положају и власти ипак оставио, тражимо да нам на ову интерпелацију у Народној скупштини одговорите:

1 — Да ли Вам је познато, да је винковачки градски начелник и старешина Сокола дана 31 јануара о. г. по супрузи директора гимназије, госпођи Пољуган, дао у своју начелничку канцеларију добавити соколску нараштајку Тонку Марас, и тамо је на лажна сведочења и сполни одношај наговарати?

2 — Да ли Вам је даље познато, да је винковачки градски начелник у овом свом „уредовању“ Тонки Марас показивао писмо Министра просвете, да је на том писму у левом углу стајало штампано „Министар просвете“, а у самом тексту следеће: „Рајо, ти знаш да ја теби морам бити захвалаћ, и ја ћу теби учинити све, па ако хоћеш могу дати и десет људи убити! Ти можеш с овом особом (Тонком Марас!) радити све, као што сам ти ја рекао, а кад она потпише, тада ону другу особу (Барбарића Анту) можеш ставити у апс. За све остало ћу ја одговарати!“

3 — Да ли Вам је исто тако познато, да је то фамозно писмо Министра просвете имало службени печат и жиг, да се с њим винковачки градски начелник за време Министра просвете г. Раденка Станковића хвалио, и на Тонку Марас у смислу својих одвратних намера утицао?

4 — Да ли Вам је исто тако познато, да је соколски старешина др. Паја Шумановац, соколској нараштајки, Тонки Марас, наређивао, да се у канцеларији пред њим свуче, а да ли Вам је исто тако познато, да јој је том згодом говорио, да она ваљда зна, тко је он, да он може да ради што хоће, и да је он Бог на земљи, а други Бог да је на небу?

5 — Да ли вам је познато, да је винковачки градски начелник и старешина Сокола, који се над бискупском посланицом о Соколу и над језунтском инквизицијом згражао, — прво досадно и зверско мучење соколске нараштајке, Тонке Марас, извео, да јој је иглу под нокте гурао, у руку и мишицу убадао, и да ју је по довршеном мучењу у својој начелничкој канцеларији на Распело као у суду оваквом blasfemiјом заклео: „Заклињем се овим распетим Христом, Богом свемогућим, да нећу ништа, што се мало прије овде самоном догодило, никоме казати, ни на суду, ни у Министарству, ни у полицији и нигде. Ако коју реч о свему овоме проговорим, нека ме Бог казни, и нека ми одузме дар говора! Тако ми Бог помогао! Амин!“

6 — Да ли Вам је исто тако познато, да је винковачком градском начелнику при мучењу Тонке Марас униформисани виши полицајац из Београда помагао, који се за пријатеља Министра просвете издавао?

7 — Ако Вам је све ово познато, да ли сте вољни наредити, да се у циљу проналаска тајанственог шефа полиције и београдског полицајца, као и у циљу проналаска фамозног писма Министра просвете др. Паја Шумановац сместа хитно стави у притвор, како не би могао полицијску и судску истрагу омести?

За ову интерпелацију тражимо прије свију
хитност и првенство.

У Београду, дана 11 фебруара 1934 г.

народни посланици:

Др. Никола Никић с. р., Ловро Кнежевић с. р., Стје-
пан Ваљавец с. р., др. Фрањо Грубер с. р., др. Иван
Лончаревић с. р.

